

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 15 · 17. november
Sesjonen 2021–2022

Møte onsdag den 17. november 2021 kl. 10

President: Nils T. Bjørke

Dagsorden (nr. 15):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Ingvild Wettrhus Thorsvik vil setja fram eit representantforslag.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [10:00:42]: På vegne av representantene Ola Elvestuen, André N. Skjelstad, Alfred Jens Bjørlo og meg selv framsetter jeg et forslag om å styrke dyrevelferden for produksjonsdyr.

Presidenten: Representanten Andreas Sjalg Unneland vil setja fram eit representantforslag.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [10:01:10]: På vegne av representantene Marian Hussein, Kathy Lie og meg selv vil jeg framsette et forslag om endring av straffeloven for å hindre seksuell utnyttelse av barn.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil setja fram eit representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:01:40]: På vegne av stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Tor André Johnsen, Silje Hjemdal, Himanshu Gulati og meg selv har jeg æren av å framsette et forslag om generell be-
væpning av politiet.

Presidenten: Representanten Mímir Kristjánsson vil setja fram eit representantforslag.

Mímir Kristjánsson (R) [10:02:11]: På vegne av stortingsrepresentanten Marie Sneve Martinussen og meg selv vil jeg gjerne framsette et forslag om gjeninnføring av feriepengar til de arbeidsløse.

Presidenten: Representanten Helge André Njåstad vil setja fram eit representantforslag.

Helge André Njåstad (FrP) [10:02:34]: På vegner av stortingsrepresentanten Bengt Rune Strifeldt og meg sjølv har eg gleða av å setja fram eit forslag om å leggja forholda til rette for at Alta kommune og innbyggjarane i Alta sjølve kan velja fylkestilhøyrsløse.

Presidenten: Representanten Frank Edvard Sve vil setja fram eit representantforslag.

Frank Edvard Sve (FrP) [10:03:04]: På vegner av stortingsrepresentantane Sylvi Listhaug, Helge André Njåstad, Silje Hjemdal og meg sjølv har eg gleða av å

framsetje eit forslag om straumsituasjonen i Geirangerfjorden etter vedtaket om nullutslepp for cruiseskip.

Presidenten: Forslaga vil verta handsama etter reglementet.

Sak nr. 1 [10:03:29]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget fekk måndag melding frå Statsministerens kontor om at statsrådene Ola Borten Moe, Espen Barth Eide og Ingvild Kjerkol ville møta til munnleg spørjetime. Stortinget fekk så i går melding frå Statsministerens kontor om at statsråd Ola Borten Moe likevel ikkje har høve til å delta i spørjetimen grunna sjukdom.

Statsrådene Espen Barth Eide og Ingvild Kjerkol er til stades, og me er klare til å byrja den munnlege spørjetimen.

Me byrjar då med det fyrste hovudspørsmålet, som er frå representanten Tone Wilhelmsen Trøen.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:04:06]: Mange eldre er ensomme i alderdommen. Noen føler seg utrygge hjemme fordi huset ikke er tilrettelagt for en kropp som kanskje ikke er like sprek som før. Dørkarmen er høy, trappen opp til andre etasje kan være for tung. Mange savner muligheten til å kunne handle mat selv og å kunne treffe andre rundt en kaffekopp når helsa svikter og huset man bor i, er et stykke unna bygdesenteret. Det er nettopp det sosiale fellesskapet som faller bort når avstanden blir for stor og terskelen for høy. Høyres svar på disse utfordringene har vært å starte et prosjekt for å bygge trygghetsboliger som er sentralt plassert i nærheten av butikken, biblioteket, kafeen og legesenteret, slik at veien blir kort og trygg, både til naboen for å slå av en prat og til butikken for å handle melk og brød.

Helt uten en plan for hvordan eldre skal kunne bo lenger hjemme, har Arbeiderpartiet og Senterpartiet nå strøket ut hele prosjektet med trygghetsboliger fra sitt justerte statsbudsjett. I sommer, før hun ble helseminister, uttalte Ingvild Kjerkol til NRK at ideen om trygghetsboliger var så god at hun mente de måtte bygges over hele landet, ikke bare i distriktskommunene. Da vil jeg gjerne spørre statsråd Ingvild Kjerkol: Hva er det som har endret seg for statsråden de siste par månedene?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:05:50]: Det å forberede det norske samfunnet på en aldrende befolkning er veldig viktig. Uttalelsen som representanten Trøen viste til, da den forrige regjeringen kom med en ordning for at distriktskommunene kunne bygge ut trygghetsboli-

ger, står jeg fortsatt ved. Det er også bakgrunnen for at regjeringen har trukket ordningen tilbake. Vi ønsker å se dette i sammenheng med en større satsing – muligheten for alle kommuner til å bygge ut trygghetsboliger og nye boformer.

I starten på forrige stortingsperiode gjorde faktisk Stortinget et vedtak om å utrede nye boformer for eldre. Det beklager jeg at den forrige regjeringen ikke fulgte opp. Det prosjektet som kom på tampen, hadde veldig mye godt ved seg, som vi kommer til å ta med i det videre arbeidet. Men bakgrunnen for at vi ikke ønsker å gå videre med den ordningen, er at vi ønsker så se det i sammenheng med en større satsing, i sammenheng med en bo-hjemme-reform, som også handler om de tjenestene eldre får i hjemmet. Jeg tror at vi trenger å tenke nytt for å utvikle boformer som gir et trygt og aldersfremmende samfunn, som det heter, hvor de eldre i størst mulig grad kan bo hjemme og få trygghet gjennom gode tjenester og bruk av teknologi – hvor også disse sosiale fellesarenaene, som representanten Trøen peker på, i større grad er til stede i og rundt boligene. Så dette vil vi komme tilbake til og se på i en større sammenheng.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:07:40]: Helomvendingen fra statsråden er overraskende, og den er skuffende, og den er veldig sørgelig for mange eldre som trenger at vi tilrettelegger bedre for at de kan ha en så aktiv alderdom som mulig. Det å kunne leve livet mest mulig selvhjulpent og med mulighet for omgang med andre er viktig i alle faser av livet.

Så vet vi at det er en stadig økende levealder. Vi vet også at det er særlig distriktskommunene som får mye av utfordringene med å skape en trygg alderdom for eldre. Nå hører jeg statsråden sier at man ønsket en større satsing. Jeg vil bare minne statsråden på at de kommunene som var med i dette prosjektet – det er altså 209 av landets kommuner som er innenfor den piloten med trygghetsboliger. Er denne større satsingen noe annet enn trygghetsboliger?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:08:36]: Jeg setter veldig pris på at representanten siterer meg, og det sitatet sa jo at vi mener at det å bygge trygghetsboliger, utvikle nye boformer for eldre, blir veldig viktig framover. Derfor burde vi ha rullet ut tilsvarende ordninger for alle landets kommuner. Det er ikke noen helomvending. Det tar vi konsekvensen av, og derfor jobber vi med andre ordninger som vil komme alle kommunene til gode, og det vil vi komme sterkt tilbake til.

En pilot i 200 kommuner er jo interessant i seg selv. Hvorfor ikke lage ordninger som alle landets kommuner kan søke på? Det har vi erfaring med fra tidligere,

hvor Husbanken har vært et effektivt virkemiddel, og det ønsker vi å se på igjen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Erlend Svardal Bøe.

Erlend Svardal Bøe (H) [10:09:43]: Det å kunne leve livet mest mulig selvhjulpent og i fellesskap med andre er viktig i alle faser av livet. Det er særlig viktig når alderen begynner å sette sine spor og den vanlige omgangskretsen blir mindre, kanskje fordi ektefelle og venner faller fra. Da må vi som samfunn stille opp. Ved å sørge for å tilrettelegge for at eldre kan komme tidlig inn i tilrettelagte boliger, kan vi forhåpentligvis bidra til at hjelpebehovet deres utsettes og de kan klare seg selv lenger og dermed trives bedre i hverdagen.

Statsråden var inne på distriktene, og mitt spørsmål til statsråden er da: Når regjeringen nå kutter midler til trygghetsboliger, hva mener statsråden vil være et godt tilbud for ensomme eldre i distriktene?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:10:33]: Jeg mener at kommunene er godt i stand til å vurdere det. Leve hele livet-reformen, som forrige regjering la fram, påpekte særlig at dette skulle være kommunenes egen reform. Den inneholdt en katalog med gode eksempler fra ulike norske kommuner på hvordan man har utviklet gode nærmiljøer, gode bomuligheter for eldre, hvor man også har den sosiale arenaen ivaretatt. Her tenker jeg at norske kommuner trenger hjelp fra staten, og det er et arbeid vi kommer til å sette i gang, med virkemidler som kan bistå kommunene i å nå disse målene som Leve hele livet-reformen peker ut, med gode måltidsopplevelser, gode sosiale møtearenaer – her tror jeg vi må tenke nytt – og også tilskudd og investeringsvirkemidler for at kommunene kan gjennomføre disse investeringene.

Presidenten: Erlend Svardal Bøe – til oppfølgings-spørsmål.

Erlend Svardal Bøe (H) [10:11:36]: Jeg er enig med statsråden i at kommunene nok trenger hjelp fra staten, men det var nettopp det Solberg-regjeringen ga. Det var lagt inn midler til trygghetsboliger. Grunnen til at jeg spør statsråden om ensomme eldre i distriktene, er at det var i distriktene Solberg-regjeringen i første omgang ville sette i gang med trygghetsboliger, fordi vi vet at det er mangel på sånne boliger i distriktene, og vi vet at det er i distriktene andelen eldre vil øke sterkest. For den enkelte vil en tilrettelagt bolig med felles oppholdsareal bidra til å redusere ensomhet og å opprettholde kognitive funksjoner gjennom aktivitet. Så i første omgang skulle dette være rettet mot distriktene. Når det står i Hurdalsplattformen at distriktspolitikken må

forsterkes og fornyes, er det i sterk kontrast til at regjeringen kutter de midlene som vi har lagt inn.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Er ikke statsråden enig i at det er riktig å starte med trygghetsboliger i distriktene? Og hvor distriktsvennlig mener statsråden det er å kutte midler til trygghetsboliger i distriktene, sånn som regjeringen nå gjør?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:12:42]: Denne regjeringen har en distriktspolitik som setter kommunene i stand til å løse oppgavene. Derfor har vi i den tilleggsproposisjonen Stortinget nå har til behandling sammen med statsbudsjettet fra Solberg-regjeringen, økt kommunenes frie inntekter med 2,5 mrd. kr. Det er viktig. Den forrige regjeringen var ikke veldig raus med håndsrekninger for at kommunene skulle kunne investere i framtidige bo- og pleie- og omsorgstilbud for eldre.

Ta f.eks. andelen heldøgns pleie- og omsorgsplasser: Den var «all time low» – «pardon my French», president – i Solberg-regjeringens siste budsjett. Det at vi nå ser med nye øyne på en ordning for å kunne gi mer fleksible boliger til eldre, der man kan ta i bruk teknologi, der kommunen får mulighet til å ha en annen type bemanning enn det man har i heldøgns pleie og omsorg, tror jeg at distriktene vil være takknemlig for på lengre sikt. Så ble det ikke det prosjektet Høyre ønsket seg denne gangen, (presidenten klubber) men kommunene (presidenten klubber igjen) er satt bedre i stand til å løse oppgavene (presidenten klubber igjen) etter tilleggsproposisjonen.

Presidenten: Då er tida ute. Presidenten håpar me kan halda oss innanfor rammene.

Me går til neste hovudspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:14:05]: Hendelsene i Kongsberg og på Bislett har rystet landet. Politiet etterforsker, men alt tyder på at det er svikt i psykiatrien. Alvorlig syke mennesker som kan være en fare både for seg selv og andre, får ikke nødvendig hjelp. Det koster uskyldige mennesker livet, og jeg tror at mange reagerer på at Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen nå foreslår smuler i ekstrabevilgningen til helse og psykiatri, i den situasjonen vi står i.

Man sender en ekstraregning på 600 mill. kr til landets syke i form av økning i egenandelene. Man straffer utføre med kutt i fribeløpet, mens man bruker hundrevis av millioner kroner på å øke fagforeningsfradraget. Pengene renner ut til klima og bistand.

Behovene i psykiatrien er enorme. Jeg besøkte ROS i Bergen, som jobber med spiseforstyrrelser, og de slår alarm om økningen blant barn og unge. Vi har gjennom veldig mange år sett en kraftig nedbygging av institu-

sjonsplasser, og erfarne psykiatere slår alarm om at folk ikke får nødvendig hjelp. Det går ut over de syke, og det går ut over lokalsamfunn – ja, det går faktisk ut over sikkerheten til oss alle.

Stortinget vedtok i vår – med bl.a. Arbeiderpartiets og Senterpartiets stemmer, sammen med Fremskrittspartiet – at vi skal stanse nedbyggingen av institusjonsplasser. Man skal gjennomgå tilgjengelig kapasitet, og man skal se på behovet videre. Fremskrittspartiet er tydelig på at vi framover må øremerke penger til oppbygging av institusjonsplasser.

Er statsråden enig i at antall institusjonsplasser må økes, og at det er viktigere å styrke psykiatrien enn å øke fagforeningsfradraget?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:16:06]: Jeg er bekymret for de økte behovene innenfor psykisk helse. Det er også bakgrunnen for at Hurdalsplattformen har som en av sine hovedsatsinger en opptrappingsplan på hele psykisk helsefeltet, helt fra lavterskel psykisk helsetilbud i kommunene til langvarig sammensatt behandling og døgnplasser.

Jeg er også glad for at Hurdalsplattformen har nettopp det vedtaket representanten Listhaug viser til, som ett av punktene: at nedbyggingen av antall døgnplasser slutter på denne regjeringens vakt.

Så vil vi trappe opp dette, og i det tilleggsproposisjonen som regjeringen har lagt fram, styrker vi sykehusene med 700 mill. kr, og vi styrker grunnfinansieringen, noe som gjør at prioriteringen av psykisk helsevern når opp. Den regjeringen som representanten Listhaug var en del av, også i det departementet jeg i dag sitter i, greide ikke i ett eneste år mens de styrte landet, å oppfylle sin egen prioriteringsregel for psykisk helsevern. Det endrer vi på nå.

Gjennom økt grunnfinansiering vil alle beredskapsfunksjonene i sykehusene få en sterkere prioritet. Ikke minst gjelder det psykisk helsevern. Det er også viktig at vi klarer å forebygge – tidlig – den typen hendelser som representanten viser til. Når skaden har skjedd, er det for sent – da er det overlatt til rettsapparatet og politiet å etterforske slike alvorlige hendelser. Vår ambisjon er å styrke hele feltet, gjennomgående, og det kommer vi til å prioritere i de kommende budsjettene.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:18:02]: Problemet er at disse institusjonsplassene trengs nå. Derfor må dette skje raskt. Man kan ikke sitte og vente på utredninger opp og ned og i mente. Det er syke mennesker som ikke får hjelp.

I 2017 ble regelverket for bruk av tvang endret. Terskelen for å bruke tvang ble hevet. I ettertid mener i hvert fall Fremskrittspartiet at dette ikke burde vært gjort. Det har ført til at mange går rundt i gatene og lever

i samfunnet vårt med store psykiske problemer fordi de er for friske til å få et tilbud eller ikke ønsker å bli tvangsinnlagt. Reglene for tvang har stor betydning for samfunnets sikkerhet. Nå er det på høring et nytt forslag fra tvangslovutvalget, og dette kan gjøre det enda vanskeligere å bruke tvang.

Vil statsråden ta initiativ til å skrote forslaget fra tvangslovutvalget og gjøre det enklere, ikke vanskeligere, å bruke tvang for å hjelpe de sykeste blant oss – de som kan være en fare for seg selv eller for andre?

Statsråd Ingvald Kjerkol [10:19:09]: Først vil jeg si at vi ikke venter på store utredninger. I tilleggsprosessjonen som Stortinget har til behandling nå, har vi allerede styrket grunnfinansieringen i sykehusene og satset på psykisk helsevern i den prioriteringen, med oppsøkende FACT-team, som kan møte brukerne i hjemmet, og vi har sagt at nedbyggingen av døgnplasser slutter på vår vakt.

Når det gjelder de lovprosessene som går, om bruk av tvang i helsetjenesten, har vi også tenkt å evaluere lovendringen i loven om psykisk helsevern fra 2017. Det var en lov som ble vedtatt med både Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets stemmer. Den gangen ønsket Arbeiderpartiet og Senterpartiet at man skulle følgeevaluere. Det var et forslag Fremskrittspartiet valgte å ikke gi sin støtte til, men det gjennomfører vi nå. Vi skal følge opp tvangsbegrensningslovutvalgets arbeid, og det kommer vi tilbake til. Der gikk høringsfristen ut i forrige uke.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Sylvi Listhaug.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:20:15]: Heller ikke cystisk fibrose-syke får nødvendig helsehjelp. Ellen Winther på 46 år sitter i Svelgen i Vestland og er fullstendig knust og fortvilet over at hun har fått det fjerde avslaget på medisinen Kaftrio – en medisin som har fantastiske resultater, der legene i Danmark sier de kan se med det blotte øye at lungekapasiteten øker. Tilstanden til Ellen er svært alvorlig. Hun har 22 pst. lungekapasitet. Hun kan ikke få lungetransplantasjon, og hun har lungesykdommen cystisk fibrose i endestadiet. Det som kan redde Ellen, er rett og slett å få tilgang til Kaftrio.

Denne medisinen er nå godkjent i 15 europeiske land. Sist ute var Spania. Likevel er det sånn at Norge ikke har råd til å bruke denne medisinen, og det blir avslag på avslag for disse pasientene, som er i en helt fortvilet situasjon.

Vil statsråden skjære igjennom og sikre at Ellen får tilgang til medisinen som kan redde livet hennes, og som legene hennes sier gjør at hun kan få forsvarlig helsehjelp?

Statsråd Ingvald Kjerkol [10:21:22]: Det er viktig at pasienter med alle typer diagnoser og lidelser får den beste tilgjengelige hjelpen i Norge. Det har vi et system for, som kombinerer både prioriteringskriterier vedtatt av Stortinget og det til enhver tid tilgjengelige handlingsrommet i sykehusenes budsjetter. Systemet for nye metoder er en ordning som representanten Listhaug og hennes parti har lovfestet. Det er viktig at pasienter og fagfolk har tillit til dette systemet, og det skal nå videreutvikles. I morgen kommer det en rapport hvor hele systemet er evaluert, og den vil gi oss et viktig grunnlag for en prioriteringsdebatt framover.

Det er alltid utfordrende når det kommer nye medikamenter som får godkjenning – om man har mulighet til å ta dem i bruk i Norge. Den veien til norske pasienter ønsker vi skal være kortest mulig. Men dette er et system som er lovfestet med Fremskrittspartiets stemmer.

Presidenten: Sylvi Listhaug – til oppfølgingsspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:22:28]: Fremskrittspartiet vil endre det nettopp fordi vi ser at det ikke fungerer, mens statsråden skyver byråkratiet foran seg. I Norge får ikke cystisk fibrose-syke best tilgjengelige hjelp, for den blir de nektet. Det er 400 cystisk fibrose-syke i Norge. De har tre valg:

1. Man kan kjøpe medisinen selv. En familie gjør det med en datter på 13 år. De betaler 228 000 kr i måneden.
2. Man kan bli helseflyktning, som Christian i Bergen nå vurderer. Han vurderer å flytte til Danmark. Han ble anbefalt av legen å gjøre det, for får han en lungebetennelse nå i vinter, så kan han faktisk dø.
3. Man kan leve i fortvilelse, bli sykere eller få transplantert lunger for dem som kan det. Ellen kan ingen av delene.

Arbeiderpartiet sier det er vanlige folks tur. Det er definitivt ikke cystisk fibrose-syke sin tur – og de er nå helt fortvilet. Mener statsråden det er holdbart at folk tvinges til å bli helseflyktninger eller betale 228 000 kr i måneden av egen lomme for å få forsvarlig helsehjelp i Norge?

Statsråd Ingvald Kjerkol [10:23:36]: Først vil jeg si at jeg skyver ikke byråkratiet foran meg. Jeg forholder meg til de lovene Stortinget har vedtatt. Det tror jeg er en god pekepinn for enhver statsråd.

Systemet for nye metoder er nå evaluert. I morgen får vi en rapport, og den ønsker jeg å invitere både representanten Listhaug og andre til å delta i en offentlig debatt om.

Det er utfordrende å skulle finansiere nye medikamenter. Jeg mener vi må jobbe sammen med andre land

for å få til best mulig innkjøpsavtaler på vegne av norske pasienter og også sette noen standarder overfor en industri som tar seg veldig godt betalt. Alle ønsker vi å hjelpe alvorlig syke pasienter, men vi må ha et system som sikrer rettferdighet og prioritet. Det er den eneste måten å drive en solidarisk offentlig helsetjeneste på. Slik var det også under den forrige regjeringen, men jeg er veldig glad for at vi nå får en god debatt om systemet Nye metoder, for det ønsker vi å utvikle.

Presidenten: Seher Aydar – til oppfølgingsspørsmål.

Seher Aydar (R) [10:24:53]: Jeg vil gjerne følge opp spørsmålet om tilgang til helsetjenester.

Det finnes flere utgifter i helsetjenesten som ikke er dekket av frikortet. Det kan være utgifter til bandasje-materiell, bedøvelsesmateriell osv. I tillegg behandles fortsatt ikke tennene som en del av kroppen. Nå øker regjeringen egenandelstaket og gjør ingenting med tannhelse.

Når vi vet at forskjellene øker i samfunnet vårt, at veldig mange mennesker har dårlig råd – det kan være utføre, minstepensjonister eller alenemødre som har dårlig råd – mener statsråden at regjeringens grep innenfor helsepolitikken, både det som gjøres, som f.eks. å øke egenandelstaket, og det som ikke gjøres, f.eks. med tannhelse, bidrar til at flere får tilgang til helsetjenestene våre?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:25:41]: Denne regjeringen har lagt fram en tilleggsproposisjon, og det er begrenset hva vi får endret på i Solberg-regjeringens budsjett. Jeg må si jeg var overrasket da jeg så Solberg-regjeringen legge fram en så kraftig økning av egenandelene. I fjor prøvde Solberg-regjeringen seg på det samme. Det ble kontant slått tilbake av Stortinget. Nå foregår det forhandlinger om budsjettet her på huset, og jeg sender en hilsen til dem som forhandler.

Når det gjelder tannhelse, vil jeg også si til representanten at det er ikke sann at vi ikke gjør noen ting. Det ligger også inne en styrking i Hurdalsplattformen. Denne regjeringen ønsker en gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten, med mål om å likestille den mer med andre tjenester. Vi vil først konsentrere oss om de som har spesielle behov, og så gå etter alderstrinnene for å utvide den offentlige tjenesten.

Presidenten: Seher Aydar – til oppfølgingsspørsmål.

Seher Aydar (R) [10:26:44]: Jeg vil også sende en hilsen til dem som forhandler, og håper at de klarer å endre så mye som mulig på det regjeringen har levert akkurat nå på helse, for å gjøre det mer tilgjengelig for

folk uansett hva slags økonomi de har. Det er riktig, det statsråden sier om tannhelsereform i Hurdalsplattformen, men poenget mitt er at det gjøres ingenting i budsjettforslaget. Det gjøres ingenting – ikke en start, ikke et lite steg, ikke et hint om at her skal vi prøve å likestille alle helsetjenestene våre, og her skal vi f.eks. starte med dem som har dårligst råd, eller dem som har de største utgiftene. Hvorfor gjøres det ingenting?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:27:24]: Tilleggsproposisjonen er en justering av den forrige regjeringens budsjett – dessverre. Det har ikke vært rom for å gjøre store endringer. Vi har prioritert psykisk helse og kapasitet i sykehusene, som står i en veldig presset situasjon som følge av økte innleggelser nå på grunn av både covid-19-sykdom og andre luftveisinfeksjoner, for at det skal være mulig for dem både å prioritere psykisk helse og å ta igjen etterslepet av pasientbehandling fra pandemien. Vi har også prioritert fastlegene. Grunnen til at vi har gjort en prioritering, er at vi har hatt begrensede muligheter i en tilleggsproposisjon. Vi har vurdert dette som det viktigste, det som haster mest, og så har Hurdalsplattformen forpliktende formuleringer om også å trappe opp innsatsen for mer offentlig tannhelse.

Presidenten: Marian Hussein – til oppfølgings-spørsmål.

Marian Hussein (SV) [10:28:33]: Jeg sitter egentlig litt sjokkert tilbake over svaret statsråden ga, for det er slik at Støre-regjeringen har lagt fram det siste tilleggsforslaget, og når statsråden svarer med å sende en hilsen til dem som forhandler, viser det at statsråden egentlig ønsker å redusere egenandelstaket fra Solberg-regjeringen. Her er det et taktisk eller politisk spill som går på bekostning av folk som har dårlig råd, og dem som i dag sitter og er bekymret for hvor mye de kan kjøpe for i julegaver, versus det de må spare for å kunne betale for helseutgifter til neste år. Dette synes jeg egentlig er ganske alarmerende, for det er snakk om liv og helse for veldig mange mennesker.

Ja, vi kan være uenige om politikk, men å bruke egenandelstaket for å tvinge fram at SV skal forhandle fram det statsråden selv ønsker, synes jeg er svært sjokkerende å høre på.

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:29:56]: Jeg opplever at dette blir å sette ting litt på hodet, for i denne salen var det verken i fjor eller i år noe stort flertall for å øke egenandelene for sykdom, slik jeg har oppfattet det av det partiene så langt har sagt om sine prioriteringer. Det er det Solberg-regjeringen som har lagt fram forslag om, stikk i strid med den budsjettavtalen de gjorde med Fremskrittspartiet i fjor.

Vi har prioritert – vi driver ikke med politisk spill. Vi har prioritert 700 mill. kr til styrking av sykehusbudsjettet. Vi har prioritert 100 mill. kr til fastlegeordningen, noe som haster. Vi har prioritert en rekrutteringspakke for å utdanne flere spesialsykepleiere, det roper tjenestene våre etter. Vi har også prioritert lavterskel psykisk helsetilbud til barn og unge. Politikk er prioriteringer. En tilleggsproposisjon er begrenset, og vi mener at dette var det som hastet mest nå.

Presidenten: Marian Hussain – til oppfølgingsspørsmål.

Marian Hussein (SV) [10:31:00]: Samtidig viser statsrådens og regjeringens tilleggsforslag at man ikke prioriterer de uføre eller dem som har dårlig råd, når man gjør det grepet med både å ta fra de uføre muligheten til å tjene ekstra penger og samtidig ikke gjør noe med egenandelstaket. Det virker som denne regjeringen heller ikke har prioritert å gjøre noe med de økende forskjellene og gi en hjelpende hånd til de folkene som trenger det mest i samfunnet.

Igjen: Jeg håper at statsråden i neste års budsjett kommer med et forslag på helseministerens område som ikke øker forskjellene i samfunnet, og hvor det klas-sedelte helsevesenet vårt tar slutt.

Presidenten: Eg vil minna representanten om at ein skal tala gjennom presidenten.

Statsråd Ingvald Kjerkol [10:31:56]: Jeg tror jeg bare må gjenta: Tilleggsproposisjonen er en justering av Solberg-regjeringens budsjett. Jeg er helt enig med representanten – neste års budsjett blir regjeringen Støres budsjett. Det er en prosess vi allerede har begynt på. Der skal ikke helsepolitikken bidra til økte forskjeller. Den skal bidra til det motsatte, at det ikke er hvem man er, eller hvor man kommer fra, som avgjør hvor lenge man kan leve, og hvor godt man kan ivareta helsen. Det vil være våre prioriteringer.

Der viser Hurdalsplattformen retning. Der satser vi på vår felles helsetjeneste. Der vil vi styrke den psykiske delen av helsetjenesten. Der vil vi sikre at vi har en fastlegeordning som er stabil og gir god legedekning over hele landet, og vi vil investere i barn og unge gjennom brede folkehelseiltak. Det er en prosess jeg ser fram til. Det er et budsjett jeg vil være mer stolt av. Det vi har klart å få til i tilleggsproposisjonen, er prioritering.

Presidenten: Kristoffer Robin Haug – til oppfølgingsspørsmål.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [10:33:09]: Statsråden løftet fram betydningen og viktigheten av å sikre nok sengeplasser innen psykiatrien og sørge for at disse

er på gode behandlingsinstitusjoner. Det er en meget god vurdering som vi i Miljøpartiet De Grønne støtter fullt ut. Her ser vi en stor mulighet i dag. Det er mange av landets spesialsykehus for psykiatrisk lidende som i dag er foreslått nedlagt, over hele landet. Det vil si at vi risikerer å miste veldig mange meget gode behandlingsplasser og sengeplasser i psykiatrien, og det vil bli svært utfordrende å erstatte disse med like gode behandlingsplasser ved de somatiske sykehusene. Det er ikke godt nok utredet i hvor stor grad det faktisk vil kunne fungere i praksis, og denne endringen vil være irreversibel. Man vil aldri kunne få tilbake de spesialiserte sykehusene.

Mitt spørsmål er: Ser statsråden her en mulighet for å bevare disse gode behandlingsinstitusjonene og behandlingsplassene?

Statsråd Ingvald Kjerkol [10:34:13]: Jeg vet ikke om jeg helt kjenner igjen beskrivelsen av at det er store planer om å legge ned mange spesialsykehus. Der i landet det pågår strukturendringer, kjenner vi til det. Det er her i Oslo, det er i Innlandet – der står de i startgropen, der er det ikke tatt noen beslutning om hvilken vei de ønsker å gå ennå – og utover det har vi de sykehusene vi har. Så er det også sann at her har vi ideelle aktører, særlig innenfor psykisk helse og rus, som vi ønsker å utvikle med en annen type tilknytning til den offentlige helsetjenesten enn vår forgjenger.

På vår vakt vil ikke nedbygging av døgnplasser fortsette. Vi ønsker en opptrapping på hele feltet, fra lavterskel psykisk helse i kommunene til de som trenger langvarig døgnbehandling. Dette vil vi komme tilbake til, men vi viser retning i tilleggsproposisjonen, hvor vi styrker grunnfinansieringen i sykehusene, sann at man kan prioritere psykisk helsevern.

Presidenten: Me går til neste hovudspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:35:31]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Under innspurten av det historisk viktige klimatoppmøtet i Glasgow la regjeringen fram sin tilleggsproposisjon til statsbudsjettet. Der klarte de det kunststykket å svekke en allerede for svak klimapolitikk. Selv klima- og miljøministeren måtte innrømme at utslippene blir høyere med Arbeiderpartiet og Senterpartiets forslag til budsjett enn høyreregjeringens forslag. Det hadde vært fristende å spørre statsråden hvordan i alle dager klarte dere det, men det skal jeg ikke gjøre. Jeg kjenner klima- og miljøministeren som en person som er ivrig etter å komme i gang med utslippskuttene. Derfor vil jeg gjerne få svar på hva han har tenkt å gjøre for å rette opp i denne fadese i starten av regjeringsperioden. Hva vil klima- og miljøministeren gjøre for å sikre flere tiltak

som raskt kutter utslippene og gjør at vi faktisk forsterker klimapolitikken, neste år og årene etter det? For ministeren må vel være enig i at det er et elendig svar på Glasgow-toppmøtet å starte med en svekkelse av en altfor dårlig klimapolitikk.

Statsråd Espen Barth Eide [10:37:04]: Jeg takker representanten Haltbrekken for et godt og viktig spørsmål. Jeg vil først kort presisere at utslippskuttene blir betydelig større i 2022 enn de var i 2021, fordi vi øker CO₂-avgiften med 28 pst., og det vil ha effekt i store deler av økonomien. Så er det riktig at sammenliknet med det budsjettet som ble lagt fram, har vi gjort en justering av veibruksavgiften som demper noe den effekten CO₂-avgiften har på bensin og diesel. Vi har vært ærlig på at sånn er det. Hvis man sammenlikner med det som er framlagt, er det litt svakere. Hvis man sammenlikner med det som har vært praktisert, er det en betydelig forbedring.

Det som er helt sant, er at Norge har en for svak klimapolitikk for å komme i mål med de målene vi har. Derfor kommer vi til å gå gjennom hver enkelt sektor for å lete etter alle mulige utslippskutt. Vi skal innføre et stramt styringsinstrument, som vi kaller klimautslippsbudsjett eller karbonbudsjett, hvor vi skal sette oss mål for hvor store utslipp vi kan tillate oss år for år. Det vil være en fallende bane. I alle framtidige budsjettdisponeringer må vi styre innenfor den fallende banen av hva vi kan tillate å slippe ut. Det vil bety at samtlige sektorer i Norge, transport, industri, bygg og anlegg, fisk, landbruk – enhver samfunnssektor – må finne de kuttene som er mulig, slik at man holder seg innenfor den rammen. Det vi trenger nå, er et styringsinstrument som gjør at man ikke bare leter etter enkeltgrep her og der, men helt systematisk sørger for en strukturell endring av norsk økonomi, slik at vi mye raskere kommer over i en økonomi som er fornybar, bærekraftig og sirkulær. Det er ingen tvil om at der henger vi langt etter, og den bekymringen deler jeg fullt ut med representanten Haltbrekken.

Lars Haltbrekken (SV) [10:39:06]: I Glasgow Climate Pact, som ble vedtatt på klimatoppmøtet, oppfordres verdens regjeringer til å avslutte de ineffektive subsidierne til fossil energi. Ineffektive subsidier er subsidier som ville ha gitt større verdiskaping om de ble brukt til noe annet enn å stimulere til mer fossil produksjon eller bruk av fossil energi. Oljeskattepakken som stortingsflertallet vedtok i fjor høst, er dessverre et glimrende eksempel på en sånn ineffektiv subsidie. Da er spørsmålet mitt: Vil regjeringen følge klimaavtalen fra Glasgow og avslutte alle ineffektive fossile subsidier? Og hvis ikke, hvorfor vil man ikke følge en så viktig avtale?

Statsråd Espen Barth Eide [10:40:01]: Vi var faktisk bidragsytere til at det vedtaket ble fattet. Vi ville til og med gjerne fjernet ordet «ineffektive», for vi mener at alle fossile subsidier bør ut. Jeg mener at vi har en plan for det, for da oljeskattepakken ble vedtatt i fjor, ble den også vedtatt opphevet. Den var jo tidsbegrenset. Så har jeg lyst til å gi honnør til forrige regjering på et punkt, og det var at de foreslo en endring i det oljeskatte-regimet vi skal ha etter oljeskattepakken, til et ekte nøytralt system. Det har vi støttet opp om. Når vi får det på plass, mener jeg at det ikke er noe grunnlag for å kunne si at vi har verken effektive eller ineffektive oljesubsidier. Jeg mener at med gjennomføring av den politikken er vi i rute med det som ble vedtatt i Glasgow. Jeg har lyst til å nevne at dette også har vært relevant når det gjelder bistandsbudsjettet og omleggingen av tidligere Olje for utvikling til Energi for utvikling.

Presidenten: Det vert gjeve høve til oppfølgings-spørsmål – først Lars Haltbrekken.

Lars Haltbrekken (SV) [10:41:03]: Statsråden sier at det er en tidsbegrenset oljeskattepakke. Det er i og for seg riktig, men den tidsbegrensningen er av en ganske lang karakter. Det er forventet at det kommer 58 søknader knyttet til nye olje- og gassutbygginger som en følge av denne oljeskattepakken. Et av de store prosjektene, Oscar Wisting-feltet langt nord i Barentshavet, som var for ulønnsomt for Equinor før oljeskattepakken kom, ble gjort kunstig lønnsomt av oljeskattepakken. Vi står altså i fare for å bruke en ineffektiv subsidie i ganske mange år framover på olje- og gassutbyggingen. Mitt spørsmål er fortsatt om regjeringen vil sørge for å følge klimaavtalen fra Glasgow, sørge for å avslutte de ineffektive subsidiene, sånn at vi ikke fortsetter med subsidier og fossil energi i mange år framover.

Statsråd Espen Barth Eide [10:42:12]: Utløpsdatoen for den ekstraordinære oljeskattepakken er 2022. Så er det riktig at prosjektene vil vare lenger enn det – det har representanten Haltbrekken naturligvis rett i – men ved at den allerede er vedtatt avskaffet idet den ble vedtatt innført, mener jeg at vi faser ut enhver ordning som kunne anses som urimelig stimulering. Det vedtaket i Glasgow har jo heller ikke en dato. Det var ikke presisert fra når, altså må man ha det som retning på politikken. Det mener jeg blir oppfylt ved at vi går over til å ha et nøytralt oljeskattesystem etter at den ekstraordinære oljeskattepakken fra koronatiden blir avviklet.

Presidenten: Frank Edvard Sve – til oppfølgings-spørsmål.

Frank Edvard Sve (FrP) [10:43:12]: Når Noreg no etter seiande har sete og sett på at Kina og India på klimatoppmøtet berre får fortsetje med sine enorme kullkraftverk og sine forureiningar, korleis vert det då mogleg å kaste vekk miljøvenleg norsk vasskraft på dårlege og dyre symbolpolitiske tiltak, som elektrifisering av sokkelen faktisk er? Kan statsråden forklare miljøeffekten av å elektrifisere sokkelen, sende gassen til Europa, lage straum av han der, for så å sende straumen tilbake til Noreg?

Statsråd Espen Barth Eide [10:43:50]: Det er hevet over tvil at elektrifisering av sokkelen vil ta ned utslipp, fordi den erstatter gassprodusert strøm på sokkelen. Det kan ikke diskuteres, mener jeg, at så lenge man erstatter noe som produseres med gass med noe som produseres med strøm, så går utslippene ned. Hvis det var slik at det var ubegrenset med bruk av gass i Europa, ville man kunne stille spørsmål ved det. Men nå har altså Europa selv bestemt at man skal stramme til kvotepris, man skal stramme til kvotetilgjengelighet, og man skal fase ned bruken av naturgass, og i det bildet vil elektrifisering faktisk bidra. Det er riktig at det er et stort og krevende tiltak, men at det har klimaeffekt, er det liten tvil om. Det vil bidra både til å ta ned norske utslipp og til å ta ned globale utslipp, som i ethvert annet tilfelle hvor man erstatter fossil energiproduksjon med fornybar.

Presidenten: Frank Edvard Sve – til oppfølgings-spørsmål.

Frank Edvard Sve (FrP) [10:44:49]: Det som det norske folk ikkje forstår, er at brent gass er brent gass, og kva for klimaeffekt ein kan få når ein sender rein norsk vasskraft ut på sokkelen, for så å sende gassen til Europa, som så blir brent i Europa. Om gassen vert brent i Europa eller i Noreg, forstår ikkje det norske folk forskjellen på. Så eg synest ikkje det var noko svar på korleis ein kan få ein miljøeffekt av å brenne gassen i Europa i staden for å brenne han i Noreg, og det å erstatte det med norsk rein vasskraft er det iallfall veldig få som forstår. Så kva er egentleg miljøeffekten?

Statsråd Espen Barth Eide [10:45:28]: Det er vanskelig å se for seg noe enkelttiltak i Norge som har større miljøeffekt. Cirka 28. pst. av norske utslipp kommer fra sokkelen, og svært mye av det vil bli redusert om man elektrifiserer sokkelen. Og så driver Europa, som for alle praktiske formål er vårt eneste marked for gass – 98–99 pst. av all gass går til Europa – med sin egen avkarbonisering. De skal redusere bruken av gass så fort de klarer, men så er sannheten den at det er ikke mulig å gjøre over natten, det er et langt lerret å bleke. Man bruker gass både i kraftproduksjon og f.eks. i private hjem, i in-

dustri og i en rekke andre sammenhenger. Så når vi ser de to tiltakene i sammenheng, altså det Europa gjør med å redusere sin avhengighet av gass på sikt, og det Norge gjør med å redusere utslippene i produksjon av både olje og gass, har dette utvilsomt en klimaeffekt. Og hvis det norske folk ikke skjønner det, får vi bli flinkere til å forklare det.

Presidenten: Kristoffer Robin Haug – til neste oppfølgings-spørsmål.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [10:46:30]: Det som er helt sikkert etter Glasgow-toppmøtet, er at det haster med å sette i gang med konkrete tiltak. Derfor skal jeg være helt konkret i mitt spørsmål.

Klemetsrudanlegget er en stor utslippskilde i Oslo med årlig utslipp på over 400 000 tonn CO₂. Ved å fange utslippene gjennom CCS vil man kunne kutte Oslos CO₂-utslipp med rundt 14 pst. i året, altså 1,3 millioner tonn i perioden 2021–2030. Regjeringen har tidligere lovet å støtte prosjektet dersom det fikk ekstern finansiering, men den 16. november kom avslaget fra EU, og et av Norges viktigste prosjekt for å kutte utslipp og samtidig bygge nye grønne næringer står med det i fare.

Med bakgrunn i avslaget på søknaden til EUs innovasjonsfond spør jeg: Hvordan vil regjeringen nå sikre finansiering og gjennomføring av CO₂-fangst på forbrenningsanlegget på Klemetsrud i Oslo?

Statsråd Espen Barth Eide [10:47:24]: Jeg deler hundre prosent representanten Haugs engasjement for Klemetsrudanlegget. Det er nesten umulig å tenke seg at vi skal nå verdens eller Norges eller for så vidt hovedstaden Oslos klimamål uten karbonfangst og -lagring, så det må vi rett og slett lykkes med.

Fram til i går ventet vi på svaret fra EUs innovasjonsfond. Det er synd at Klemetsrudanlegget ikke fikk støtte. Det hadde vært nyttig, åpenbart på grunn av pengebidraget, men også for å knytte det enda tettere opp mot europeiske prosesser. Nå må vi se på hva vi nå gjør. Jeg har allerede hatt kontakt med både olje- og energiminister og andre av mine kolleger i regjeringen om hva vi nå skal gjøre, og det skal vi komme tilbake til på egnet måte. Det er ganske store budsjettmessige konsekvenser. Jeg har ikke svaret på det klart, men jeg kan i hvert fall si at vi er svært bevisst på at CCS må vi få til, karbonfangst og -lagring, og ikke minst på avfallshåndtering, for selv i en framtidig sirkulærøkonomi er det noe som må forbrennes, og det må vi ha karbonfangst på til slutt.

Presidenten: Me går vidare til neste hovudspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:48:41]: Det er klokt av statsråden å bli stående.

Det har nå vært klimatoppmøte i Glasgow, og et av de virkelig nye elementene der er at landene skal komme tilbake allerede til neste år med høyere ambisjoner, man skal ha forsterkede planer og flere tiltak. Og det gjelder alle land.

Vi har våre klimamål, og de er veldig tett knyttet opp til EUs klimamål. Men i regjeringsplattformen står det egentlig ingenting om hvordan regjeringen stiller seg til EU, som nå forsterker sine mål gjennom sin Fit for 55 med nye mål som vil få betydning også for Norge, bl.a. at vi vil få et mål på ikke-kvotepliktig sektor antakelig opp mot 50 pst. Jeg går ut fra at også EU nå vil gjennomgå sine mål på nytt for å se om de også skal forsterke på nytt fram mot neste COP, i Egypt til neste år.

Så mitt spørsmål er: Vil statsråden garantere at Norge vil slutte seg til hele EUs pakke for Fit for 55, med deres forsterkning, og vil statsråden jobbe for at EU forsterker sine mål, og at vi også slutter oss til dem?

Statsråd Espen Barth Eide [10:50:12]: I forbindelse med klimatoppmøtet hadde jeg flere møter med EUs første visepresident, Frans Timmermans, som er den overordnede sjefen både for Europas grønne giv, for taksonomien og for Klar for 55-pakken – eller Fit for 55-pakken – nettopp for å understreke at vi ønsker å ha et svært tett og godt samarbeid med dem om det, og at vi egentlig også vil videreutvikle det gode samarbeidet vi allerede har på klimaavtalen, som den forrige regjeringen bidro til, og som fikk veldig bred støtte i Stortinget, med vårt samarbeid om kvotesystemet, vårt samarbeid gjennom EØS, også med enda en samarbeidsform, som bør gå på det med vekstplanen i EUs grønne giv. Så vi vil definitivt jobbe tett med EU om dette. Jeg vil minne om at det nære EU-samarbeidet hjelper oss veldig med å rydde opp i våre egne kutt, for dette blir også et apparat som vi kan bruke for å organisere vår egen klimapolitikk. Så svaret på det er definitivt ja.

Nå mener jeg at vår plan er blant verdens mest ambisiøse klimakuttplaner. Vi skal kutte 55 pst. i hele økonomien, altså både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor, innen 2030. Det er svært vanskelig å se for seg at Norge kan ha et enda høyere mål enn det, men det målet skal vi altså oppnå både gjennom tiltak her hjemme og i nært samarbeid med EU.

Jeg vil understreke at vi har et mål som vi har meldt inn sammen med EU, og det skal oppfylles. Det er et solidarisk ansvar som EU, Island og Norge har for hele sin økonomi, hvor vi må ta et felles ansvar for å oppnå det. Så har vi, som en del av de mest ambisiøse europeiske landene, f.eks. Danmark og Sverige, et mål i tillegg til det, som er en nasjonal målsetting om 55 pst. i hele økonomien.

Så jeg mener at vi er godt forberedt både på det som er nå, og på det kommende klimatoppmøtet. Men svaret er ja.

Ola Elvestuen (V) [10:52:18]: Hvis vi går over på de 55 prosentene, som er de nasjonale målene, må vi kutte mer enn 50 pst. på sokkelen, industrien fra i fjor med 50–60 pst., 55 pst. innenfor det som er ikke-kvotepliktig, transport, landbruk og de andre områdene. Med den ambisjonen, 2,6 mill. tonn hvert år i ni år, må jeg si at jeg er forundret over budsjettforslaget fra regjeringen, når vi vet at vi må forsterke innsatsen allerede fra i år og hvert år framover – for forslaget svekker klimainnsatsen. Det er lett å si at vi skal kutte 55 pst., men vil statsråden legge fram en plan for å gjøre det, som forsterker klimaplanen den forrige regjeringen la fram, og sikre at dette også følges opp?

Statsråd Espen Barth Eide [10:53:24]: Svaret på det er ja, vi vil komme tilbake med en klimaplan som skal vise hvordan vi gjør dette i praksis, for vi skal gjøre dette gjennom årlig bruk av klimautslippsbudsjett i hver enkelt sektor, vi må bevisstgjøre alle sektorene på hvordan man faktisk får til disse kuttene. Og så vil jeg understreke, som jeg svarte på spørsmålet fra representanten Haltbrekken, at dette budsjettet allerede vil kutte utslippet en god del mer enn 2021-budsjettet, som det nå styres etter. Det det ikke gjør, er å kutte mer enn det foreslåtte budsjettet. Men jeg har lyst til å minne forsamlingen om at i samfulle åtte år kompenserte den forrige regjeringen også fullt ut med veibruksavgift, det gjør ikke vi, vi kompenserer bare delvis. Sånn sett er det en forbedring i forhold til det Norge har levert, men jeg ville være veldig tydelig på at vi må kutte mer i årene som kommer, og det skal vi definitivt komme tilbake til.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:54:20]: Det den forrige regjeringen gjorde, var å legge fram en plan, en klimaplan for 2030, altså med minst 45 pst. utslippskutt i ikke-kvotepliktig sektor. Det følges opp i det budsjettet som nå er lagt fram. Og så vet vi, også etter Glasgow, at vi må forsterke dette ytterligere. Men det er da regjeringens forslag, det svekker dette målet.

Da blir mitt spørsmål: Hvorfor setter man i gang enda en ny planleggingsprosess og veldig mye snakk om klimabudsjett – vi har jo et klimabudsjett også i enighet med EU, det setter helt tydelige rammer for hvor mye utslipp vi kan ha hvert år de neste årene – i stedet for å forholde seg til den klimaplanen som allerede har vært igjennom i Stortinget, og se på hvordan man skal få forsterket den?

Er det klimaplanen som ble gjennomført og behandlet i Stortinget, som er utgangspunktet for det videre arbeidet, det å forsterke den, eller tenker man å sette i gang igjen med noe helt nytt, med de forsinkelsene det gir?

Statsråd Espen Barth Eide [10:55:25]: Det er aldri noe godt argument å gjøre ting som allerede er gjort, om igjen, så deler av den klimaplanen er fortsatt relevant, selv når vi vet at vi på grunn av bl.a. en regnefeil – dessverre – i Miljødirektoratet må kutte mer. Det vil vi selvfølgelig ta med oss videre. Men jeg minner om at den gjaldt bare ikke-kvotepliktig sektor. Vi skal nå også ha kuttplaner for kvotepliktig sektor, det er nytt i Norge, men det er viktig med hensyn til en aktiv nærings- og industripolitikk for å løfte fram de næringene som nettopp skal ta oss i inn i tiden etter oljealderen.

Det vi vil se nå, er at forskjellen på den regjeringen Elvestuen var en del av, og den som nå sitter, er en mye mer tydelig aktiv grønn næringspolitikk, nettopp for å løfte ikke minst industrimulighetene som ligger i det grønne skiftet, mye mer aktivt. Derfor setter vi oss også ganske strenge mål i kvotepliktig sektor. De skal altså følges opp med handling, bl.a. dette veldig viktige grepet klimapartnerskap med næringslivet, der vi vil sette oss ned med hver enkelt sektor og se på hvordan den sektoren kan bidra til klimakutt.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:56:30]: Foreløpig har vi ikke sett noe til den tidligere grønnere profilen. Vi skal følge med og se om statsråden har rett.

Karbonfangst og -lagring er en sentral del av det som må gjennomføres, både i Norge for å nå våre mål og ikke minst internasjonalt for å holde den globale oppvarmingen under en og en halv grad. Jeg lyttet til svaret om Klemetsrud-anlegget, som ikke fikk den EU-støtten nå i denne runden. De vil sikkert søke på nytt, det er helt riktig, men vi trenger å gjennomføre dette prosjektet og det utviklingsprosjektet som det er. Jeg hørte statsråden si at de ville se på dette på nytt og komme tilbake. Vil statsråden garantere at vi skal gjennomføre karbonfangst og -lagringsanlegget på Klemetsrud, uavhengig av om en får EU-støtte eller ikke?

Statsråd Espen Barth Eide [10:57:29]: Jeg tror jeg svarte så tydelig jeg synes jeg kan. Vi mener at karbonfangst på avfallsforbrenning med Klemetsrud som pilot, men som også er relevant for mange andre steder i Norge, er helt avgjørende for å nå klimamålene. Avfall er noe vi alltid kommer til å ha selv i framtidig sirkulær økonomi.

Så snakker vi om bevilgninger i milliardklassen. Jeg har ikke tenkt å stå her og konkludere på en problemstilling som oppsto i går fordi EU sa nei, og vi hadde selvfølgelig håpet at de ville si ja. Men jeg kan garantere at jeg vil jobbe uten ugrunnet opphold sammen med mine kolleger for å få gode svar på dette. Problemstillingen er vi dypt og grunnleggende enige om. Vi er nødt til å ende opp med å få til karbonfangst på Klemetsrud og en rekke andre avfallsanlegg rundt i landet innen rimelig tid.

Presidenten: Me går til neste hovedspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:58:38]: La meg først få lov til å gratulere statsråden med Glasgow-erklæringen og takke ham for innsatsen på vegne av Norge.

Erklæringen medførte jo viktige fremskritt, men det vil fortsatt være helt avgjørende at hvert enkelt land gjør sin del av jobben dersom vi skal lykkes med å nå klimamålene i 2030 og 2050. Arbeiderpartiet er inne på dette når partiet på sine nettsider skriver:

«I alle store politiske saker må vi altså spørre oss: består vi climatesten?»

Regjeringen har nå lagt frem sin første store sak for Stortinget gjennom tilleggsproposisjonen. I forkant av det sa statsråden:

«Når vi har sagt at vi har høyere klimaambisjoner enn den forrige regjeringen, må vi vise det i tilleggsproposisjonen».

Dette sa han til Aftenposten 24. oktober i år, men den 8. november innrømmet statsråden at tilleggsproposisjonen kutter 1,5–2 millioner tonn CO₂ mindre frem mot 2030 enn det Solberg-regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022 gjør. Hva er grunnen til at statsråden gikk tilbake på sitt løfte i Aftenposten den 24. oktober og la frem et vesentlig svakere klimabudsjett i tilleggsproposisjonen enn det Solberg-regjeringen gjorde? Og mener statsråden at tilleggsproposisjonen består climatesten?

Statsråd Espen Barth Eide [10:59:52]: Når representanten Astrup viser til 1,5–2 millioner tonn, gjelder jo det hvis man skulle ha dette opplegget samfulle år fram til 2030. Det skal vi naturligvis ikke, for her skal klimapolitikken strammes til kraftig år for år. Som statsråden veldig godt vet, beregner man altså i Finansdepartementet hva som ville vært virkningen dersom dette gjentas år for år. Men det har vi ingen planer om, for vi skal definitivt stramme til dette på en rekke områder.

Så er det sånn at vi følte at det er viktig å ha med seg folk på klimapolitikken. Et så stort hopp i bensin- og dieselsavgiften så raskt tror jeg ville skapt ganske mye motstand fra mange. Derfor har vi valgt noen andre grep, som kompenserer for dette. Bensin- og dieselpriisen går

nå opp relativt kraftig, men mindre enn den ville gjort med Solberg-regjeringens opplegg. Så flytter vi en del penger for å få ut ladestasjoner over hele landet, for vi tror at det viktigste vi kan gjøre nå, er å sørge for at folk i både bygd og by raskest mulig kan få anledning til å gjøre det valget i sitt liv som er å gå over til f.eks. nullutslipps-transport.

Vi har en rekke andre grep for å sette i gang prosesser som ikke får klimaeffekt i 2022. Men på sikt, med hensyn til det som nå gjøres med f.eks. en mer aktiv grønn næringspolitikk, hvor det altså ligger en god del penger i budsjettet, så jeg mener at vi har satt retning for mer. Men det jeg vil si er vårt viktigste grep, er tiltaket klimapartnerskap med næringslivet. Det må jo forhandles fram. Det er et karbonbudsjett, eller klimautslippsbudsjett, for hver enkelt sektor, og det vil ha effekt i årene som kommer, og ikke i 2022, for det tar litt tid før dette kommer på plass.

Jeg vil sterkt understreke at vi har en veldig sterk ambisjon om at klimamålene skal nås, og at vi skal gjøre det på en måte som både er effektiv og oppleves som rettferdig.

Nikolai Astrup (H) [11:01:58]: Statsråden sa at statsråden er godt kjent med at det må strammes til år for år. Jeg tror han mente «representanten», men jeg er glad for at statsråden også er enig i det.

Når det gjelder viktigheten av å stramme til år for år, er det helt åpenbart at det må gjøres, men samtidig vet vi at kutt tidlig er avgjørende for å nå målene i 2050.

På Arbeiderpartiets nettside står det:

«Budsjettet for 2021» – dette er åpenbart skrevet for en stund siden – «spiller en avgjørende rolle for målbildet i 2050. Det vi kommer raskt i gang med nå vil gjøre det lettere å nå våre mål i tide»

Da er mitt spørsmål: Hvis budsjettet for 2021 spilte en avgjørende rolle for å nå klimamålene i 2050, hvorfor spiller ikke budsjettet i 2022 en like avgjørende rolle? På hvilken måte er det i tråd med Norges klimamål å foreslå økte utslipp sammenlignet med Solberg-regjeringens forslag? Vil ikke det bare gjøre det vanskeligere å nå klimamålene i 2050 at statsråden har valgt å gå for høyere utslipp i 2022 enn det Solberg-regjeringen foreslo?

Statsråd Espen Barth Eide [11:02:59]: Jeg vil minne om igjen at vi går altså for lavere utslipp enn det Solberg-regjeringen leverte i noe budsjett i åtte år, fordi den regjeringen som tidligere statsråd Astrup var en del av, faktisk kompenserte fullt ut for veibruksavgiften, noe vi ikke gjør. Sånn sett har jeg relativt god samvittighet for det.

Det viktigste grepet vi gjør, er å øke CO₂-avgiften ganske kraftig, 28 pst, og det har effekt i mye større deler av økonomien enn bare bensin og diesel. Det mener jeg

er et veldig viktig signal, og det begynner da den opptrappingen til en CO₂-avgift på 2 000 kr, som Stortinget sluttet seg til da klimaplanen ble behandlet. Så det er det viktigste signalet om framtiden.

Denne regjeringen mener at forurensere skal betale, det må bli dyrere å slippe ut, men så mener vi også at det må bli lettere å la være. Både for folk flest sin skyld og for klimaet sin skyld må vi tenke på hvordan vi gjør dette slik at folk kan ta de valgene som gjør at man lever klimavennlig, uten at det skal gripe unaturlig mye inn i deres hverdagsliv, utover det som er nødvendig.

Nikolai Astrup (H) [11:04:08]: President ...

Presidenten: Vil representanten ha ordet, må han be om det.

Nikolai Astrup (H) [11:04:12]: Ja, da ber jeg om ordet.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål. Vær så god.

Nikolai Astrup (H) [11:04:15]: Takk. Jeg er litt rusten på dette med å stille spørsmål til statsråder, men jeg skal forbedre meg fremover.

Statsråden har nevnt flere tiltak som regjeringen ønsker å gjennomføre, og statsminister Gahr Støre var jo også høy og mørk før tilleggsproposisjonen ble lagt frem og lovet en ekstra grønn milliard til klima- og miljøtiltak. Det han ikke sa, var at den grønne milliarden er finansiert med kutt i andre klima- og miljøtiltak. Og ikke bare det: Hvis vi summerer det opp, går man netto i minus. Om man holder klimabistanden innenfor, men også hvis man holder klimabistanden utenom, går det faktisk betydelig i minus – ved at man kutter 400 mill. kr i Nysnø, 30 mill. kr i Grønn plattform, 70 mill. kr i Innovasjon Norges miljøteknologiordning, 120 mill. kr til frivillig skogvern, for å nevne noe. Mener statsråden at dette er i tråd med Arbeiderpartiets politikk, at det vi kommer raskt i gang med nå, gjør det lettere å komme i mål?

Statsråd Espen Barth Eide [11:05:21]: Jeg vil vise til de kloke ordene som helse- og omsorgsminister Kjerkol sa tidligere i dag om hva et tilleggsnummer er. Det er altså en justering av et allerede framlagt budsjett som kom noen uker etter at vi hadde overtatt. Det Norge trenger, er en strukturert gjennomgang av alle samfunnssektorer for å få til helt seriøse klimakutt, og det har vi veldig ambisiøse planer om. Derfor vil vi komme med en oppdatert klimaplan, og vi vil komme med konkrete tiltak i hver eneste sektor. Et av de viktigste grepene våre vil være å sette oss ned med alle relevante samfunnssektorer og tenke hvordan vi – næringslivet

og staten – kan samarbeide om betydelig raskere kutt. Det arbeidet ber jeg om forståelse for at vi ikke hadde kommet i gang med etter to uker i regjering, men det står veldig høyt på både næringsministerens, olje- og energiministerens, samferdselsministerens, fiskeri- og havbruksministerens, landbruksministerens og alle andre berørte statsråders plan. Så det skal vi definitivt gjøre. Og så kan vi diskutere hvordan disse regnestykkene gjøres opp, men at vi skal gjøre mer, skal det i hvert fall ikke være noen tvil om.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [11:06:25]: Er statsråden enig i at det er villedende markedsføring når statsministeren går ut før tilleggsproposisjonen legges frem, og sier at her kommer det en frisk milliard til nye klimatiltak, og som, når man ser tilleggsproposisjonen under ett, viser seg å være et kutt – og litt avhengig av hvordan man regner – på kanskje opp mot 750 mill. kr i innenlandske klimatiltak? Mener statsråden det er riktig markedsføring å si at dette var en økning i innenlandske klimatiltak? Det regnestykket tilsier jo det stikk motsatte, at dette er en tydelig svekkelse. Ikke bare når det gjelder veibruksavgiften på drivstoff, men på en rekke andre områder kuttes det i viktige tiltak. Mener da statsråden at statsminister Gahr Støres ord om at det var en frisk grønn milliard, står seg, sett i ettertidens klare lys?

Statsråd Espen Barth Eide [11:07:21]: Jeg mener at de tiltakene som statsministeren med flere presenterte den dagen, er reelle tiltak som faktisk finnes. Så er det veldig mange måter å regne dette på – hva man tar inn som klimatiltak, og hvilke effekter man beregner av det – som jeg tror det vil være klokt å komme tilbake til i en litt mer organisert sammenheng. Det som er viktig for klimaet, er for det første hvilke faktiske kutt man klarer å oppnå nå fram mot 2030, og det andre er hva vi gjør for å løfte fram de næringene og løsningene som skal hjelpe oss til å ta oss inn i en fornybar, sirkulær og bærekraftig framtid. Det er så sammensatt og komplekst at det tror jeg krever en litt mer grunnleggende gjennomgang. Men jeg mener at de tiltakene som statsministeren presenterte, de er jo reelle tiltak som står i budsjettet.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [11:08:16]: Det er helt riktig at det er reelle tiltak som står i budsjettet, men de kuttene man gjør, er også reelle kutt, som fremgår av den samme tilleggsproposisjonen. Spørsmålet er egentlig om statsråden erkjenner at man her kutter mer i klimatil-

tak – og i andre gode miljøtiltak, i og for seg – enn det man legger på, altså slik at man netto går i minus. Det er en tydelig svekkelse av klima- og miljøinnsatsen for 2022 som regjeringen har valgt å fremme gjennom tilleggsproposisjonen. Da er spørsmålet: Er dette i tråd med alle de andre fagre ord som statsråden her kommer med om den innsatsen som skal gjøres, både i 2022 og senere?

Statsråd Espen Barth Eide [11:08:54]: Jeg får da gjenta at det viktigste klimagrepet tross alt er økningen av CO₂-avgiften med 28 pst. Derfor må man gjøre en beregning: Hva er klimaeffekten av det grepet? Det er begynnelsen på en økning over mange år, og det er jo den forrige regjeringens eget utsagn at dette var det viktigste grepet.

Når det gjelder f.eks. pilotprosjekter og arbeid for å utvikle nye grønne næringer, kan man ikke regne det krone for krone. Man må se hvor effektivt det tiltaket er i forhold til hva slags framtidige klimakutt man får. Jeg tror at det å regne det slik at én million gir en enhet klimakutt, blir litt for enkelt. Men vi får se på helheten i dette når vi får anledning til å legge fram en helhetlig klimaplan og vise hvordan disse klimabudsjettene, eller karbonbudsjettene, begynner å virke. Og vi har altså et hovedgrep, som er økende CO₂-avgift, og det ønsker vi å supplere med en rekke konkrete (presidenten klubber) tiltak til å endre (presidenten klubber igjen) f.eks. ulike sektors innsats.

Presidenten: Ein får prøva å halda seg innanfor tida, og eg vil minna statsråden om å tala gjennom presidenten.

Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [11:10:10]: Det sitter åpenbart langt inne for statsråden å erkjenne at det er netto kutt i klimatiltak i Norge i 2022, som en følge av tilleggsproposisjonen som statsråden har vært med på å legge frem. Så jeg skal gjøre det litt lettere for statsråden og skifte temaet noe.

Vi vet at vi må kutte i alle sektorer. Det gjelder også skipsfarten, ikke minst internasjonalt, som står for betydelige utslipp. Både Norges Rederiforbund og de internasjonale rederiforbundene mener at en global CO₂-avgift som vedtas innført gjennom IMO, ville være det mest effektive tiltaket for å bidra til dette. Mitt spørsmål er derfor: Vil norske myndigheter gi støtte til dette forslaget når det klimapolitiske rammeverket skal diskuteres i IMO i neste uke?

Statsråd Espen Barth Eide [11:10:54]: I forbindelse med klimatoppmøtet hadde vi en rekke møter. Jeg hadde en rekke møter med både norsk og internasjonal

skipsfart og med folk fra IMO, og dette er et ekstremt viktig spørsmål som skal avklares i nær framtid. Jeg har ikke et ferdig svar på akkurat det spørsmålet, for det har vært litt ulike syn på hva som var den riktige måten å nærme seg det på, men jeg kan i hvert fall love representanten at dette står veldig sentralt. Vi må komme oss i retning av det som norsk skipsnæring selv sier: at for å ha en nullutslippssektor fra 2050 må man slutte å kontrahere skip med utslipp fra 2030. Jeg personlig tror at det ville være lurt å ha en CO₂-avgift som bidrar til det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [11:12:03]: Spørsmålet mitt går til helseministeren.

For Fremskrittspartiet er det viktig at vi prioriterer de eldre ved å gi dem en trygg, verdig, god og varm eldreomsorg. I for mange kommuner nedprioriterer kommunepolitikkerne eldreomsorgen. Fremskrittspartiet sier klart og tydelig nei til lottotilstander i eldreomsorgen og var derfor veldig glad for at vi fikk gjennomført forsøksprosjektet med statlig finansiert eldreomsorg. I kommunene Arendal, Askøy, Bjørnaffjorden, Enebakk, Froland, Indre Østfold, Lillesand, Lyngdal, Lødingen, Selbu og Stjørdal har man altså fått styrket tilbudet til de eldre i kommunen kraftig, og også til andre pleietrengende.

Det siste Solberg-regjeringen gjorde, var å legge fram et statsbudsjett der de fjernet forsøksordningen. Det betyr at flere kommuner, som bl.a. er styrt av Arbeiderpartiet og Senterpartiet, taper inntekter på flere titalls millioner kroner. Ordførerne har slått alarm og har bedt regjeringen beholde ordningen. Dette har tydeligvis ikke helseministeren lyttet til, for det ligger ennå ikke inne penger til å videreføre dette bra prosjektet. Det betyr at disse kommunene må redusere tilbudet de gir i eldreomsorgen til innbyggerne sine.

Er det ikke flaut for statsråden at Arbeiderpartiet sørger for at staten blir en useriøs avtalepartner, og hva er årsaken til at regjeringen ikke vil lytte til egne ordførere?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:13:21]: Det er ikke denne regjeringen som har inngått avtale med kommunene. De partiene som utgjør regjeringen, har hatt en annen profil på eldreomsorgen og våre prioriteringer hele veien. Dette er Fremskrittspartiets prestisjeprojekt, og jeg mener egentlig at Fremskrittspartiet har gjort en litt for dårlig jobb opp mot den regjeringen de har vært en del av i sju år, og støttet i åtte år, for å sikre denne babyen sin.

At kommunene kommer i en vanskelig situasjon, har jeg forståelse for, men denne regjeringen har lagt fram et tilleggsbrev, en justering av Solberg-regjeringens

budsjett. Hvis vi skulle ha funnet de pengene som Solberg-regjeringen fjernet da de brøt avtalen med disse kommunene, så ville ikke det vært i tråd med våre prioriteringer. Vi har valgt å styrke alle kommunene, med 2,5 mrd. kr i tilleggsbrevet. Det er for at alle kommunene skal være i stand til å gi en forsvarlig og god eldreomsorg, en varm og individuelt tilpasset eldreomsorg, som representanten sier i sitt innlegg, og som jeg er helt enig i.

Vi ønsker at det ikke skal være store forskjeller for eldre i det tilbudet som møter dem lokalt, men vi mener at kommunene er de beste til nettopp å gi et tilbud lokalt. For det er forskjeller i om man investerer i utstrakt dagaktivitet, f.eks. Det er forskjeller i om man har et stort antall institusjonsplasser, kontra det å ha mer tilrettelagte boliger og en sterkere hjemmetjeneste. Disse vurderingene gjøres lokalt, ut fra den befolkningen hver enkelt kommune har. Det vi i regjeringen kommer til å hjelpe kommunene med, er å sikre dem nok kompetanse i eldreomsorgen, sikre at heltid blir en standard, sånn at man får de samme fjesene å forholde seg til når man trenger hjelp, og at det blir mulig også å investere og bygge ut heldøgns pleie og omsorg i årene som kommer.

Bård Hoksrud (FrP) [11:15:21]: Jeg føler vel litt at vi har fått en ansvarsfraskrivelsesminister, for det er andre gangen i dag at statsråden viser til noen andre, til den forrige regjeringen. Det er nå denne regjeringen som legger fram tilleggsproposisjonen.

Det er altså sånn at alle solemerker viser at ordningen med statlig finansiert eldreomsorg fungerer veldig bra i de kommunene som har det, og når ordførere fra statsrådets eget parti går inn for å beholde ordningen, taler vel det egentlig ganske godt for seg selv. Når statsråden likevel ikke tar ordførernes bekymring til følge, viser det at enten er det mangel på vilje til å prioritere de eldre, eller så er regjeringen for sta til å ta av de ideologiske skylappene de har foran øynene sine.

Mener statsråden at ordførere som mener det er dramatisk å fjerne ordningen med statlig finansiert eldreomsorg, tar feil?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:16:08]: Representanten Hoksrud prøver å gi meg ansvaret for en politikk som ikke er denne regjeringens politikk. De to partiene som utgjør Støre-regjeringen, har aldri gått inn for dette forsøket. Dette er Fremskrittspartiets avtale med kommunene. Det er Fremskrittspartiet som har skjøttet den dårlig. Her har Fremskrittspartiet både vært en del av høyre regjeringen i sju år og støttet den i åtte år. Det var like overraskende for meg som det sikkert var både for den ordføreren i kommunen jeg bor i, som er en SIO-kommune – SIO er forkortelse for dette prosjektet – og for representanten Hoksrud, at Solberg-regjeringen her brøt en inngått avtale.

Min forgjenger, helseminister Bent Høie, var så sent som i valgkampen på besøk i Stjørdal, min hjemkommune, og garanterte for dette prosjektet. Den prioriteringen vi har gjort i tilleggsbrevet, er å styrke alle kommunenes evne til å gi forsvarlig eldreomsorg, gjennom en økning på 2,5 mrd. kr i frie inntekter.

Presidenten: Me går til neste hovudspørsmål.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [11:17:36]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøminister Espen Barth Eide.

Metan er en 28 ganger sterkere klimagass enn CO₂, og å kutte metanutslipp vil kunne bremse klimendringene ganske raskt på kort sikt. Derfor er det gledelig at regjeringen forpliktet Norge i Glasgow til et globalt initiativ med 90 andre land, der man skal redusere metanutslippene med 30 pst. innen 2030. Norge har allerede redusert våre utslipp av metan med 25 pst. fra 1990 til 2019, særlig ved kutt i avfallssektoren og i olje- og gassektoren. Det er bra, men dette nye initiativet handler om 30 pst. kutt fra 2020-nivå.

Det er klart at flere grep må tas, også i Norge. I dag er det jordbruket som er den største kilden til utslipp av metan i Norge. Jordbruket har veldig høye ambisjoner på vegne av f.eks. utvikling av avl og før, som er viktig for å redusere metanutslipp. Samtidig vet vi at det i klimaavtalen med jordbruket ikke står noe konkret om kutt i metanutslipp. Siden 1990 har jordbruket kuttet 7 pst. sammenlignet med 25 pst. ellers.

Siden regjeringen har forpliktet Norge i dette initiativet, antar jeg at det er mer enn et PR-stunt, og at man skal følge opp med konkrete tiltak. Mitt spørsmål er om klima- og miljøministeren kan fortelle hvilke konkrete nye tiltak og initiativ, kanskje særlig innenfor landbrukssektoren, som regjeringen har tenkt å ta de neste årene for at vi kan ta vår del av det kuttet.

Statsråd Espen Barth Eide [11:19:03]: Jeg takker representanten Tybring-Gjedde for hennes engasjement for metankutt. Det er, som det ble sagt, veldig viktig at vi ser at det er ulike typer klimagasser, og metan er altså en mye farligere klimagass, men til gjengjeld kortlivet. Det har den gode nyheten ved seg at hvis man kutter utslippene, vil man merke effekten på mye kortere sikt og i vår egen levetid. Det kan faktisk føre til 0,2–0,3 grader mindre oppvarming om man gjennomfører det som nå ble vedtatt fra svært mange land i Glasgow. Jeg er veldig stolt av at vi var med på det.

Og ja, vi vil definitivt se på våre egne metanutslipp. Vi har tydelige formuleringer om mer bærekraftig før i Hurdalsplattformen. Det er også veldig mye spennende forskning, bl.a. på NMBU på Ås, når det gjelder hvordan man kan få fram fortyper som er mer bærekraftige, men som også reduserer metanutslippene fra de dyrene som

spiser føret. Og det er også muligheten for å jobbe med gjødselproduksjon, og også gjødsling, som kan gjøre at man kan bruke gjødsel mer effektivt og på den måten redusere metanutslipp også fra kunstgjødsel, som kanskje er de viktigste kildene i landbruket. Landbruksministeren og jeg har blitt enige om at vi skal sette oss ned og se nærmere på hvordan vi kan bidra på dette feltet, slik at vi kan bidra til å redusere metanutslippene også i Norge.

Så har jeg for ordens skyld lyst til å understreke at 30 pst. kutt er et globalt kutt, det er ikke en forpliktelse for hvert enkelt land. Det er også eksplisitt uttalt, fordi en rekke land har gjort lite, mange har gjort noe og noen har gjort veldig mye. Vi er blant dem som har gjort ganske mye allerede, men vi må selvfølgelig bidra til å kutte metanutslipp der vi kan.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [11:20:47]: Jeg ble litt overrasket over svaret, for i forrige uke var landbruksministeren, Sandra Borch, her i spørretimen og svarte på et tilsvarende spørsmål, og da kunne landbruksministeren understreke at dette globale initiativet ikke ville endre noen ting for norsk jordbrukspolitik, men at det var klimaavtalen med jordbruket som lå fast, og at det eneste Norge skulle bidra med, egentlig var erfaringsoverføringer til andre land om hvordan de kunne kutte sine metanutslipp. Slik jeg hører det nå, er det vel andre toner fra klima- og miljøministeren om hva man har tenkt å gjøre. Det er jo i så fall en lettelse for oss som håper at når man står i pressekonferanser i Glasgow, følger man opp her hjemme.

Men da er mitt spørsmål til statsråden: Er dette omforent i regjeringen med landbruksministeren? Og mener statsråden at Norge kanskje bør ha egne mål for kutt i metanutslipp, dersom vi skal ta vår del av den avtalen vi har blitt en del av?

Statsråd Espen Barth Eide [11:21:41]: Regjeringen er omforent om Hurdalsplattformen, og der står det at man skal jobbe med forproduksjon og strekke seg mot mer bærekraftig forproduksjon. Det vil være sammenfallende med målene om å redusere metanutslipp, og det er en naturlig utvikling i landbruket at man f.eks. med mer effektive gjødslingsmetoder kan få ned utslippene. Mer presisjonsgjødsling, f.eks., er et bidrag til det. Så det kommer vi til å jobbe med i oppfølgingen av dette, for hver enkelt sektor skal selvfølgelig bidra til utslippskutt der man kan, og jeg mener at det er fullt ut forenlig med øvrige landbrukspolitiske mål, som f.eks. økt selvbergingsgrad, som vi også står sterkt samlet bak.

Presidenten: Det vert oppfølgingsspørsmål – Mathilde Tybring Gjedde.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [11:22:22]: Ja, landbruket er nå i gang med veldig mye som også er oppfølging av klimaavtalen – å redusere matsvinn, effektivisering, å bedre kvaliteten på gresset som høstes, utvikling av bærekraftig fôr, og forskning, som også ministeren er inne på. Men det som overrasket meg, var beskjeden fra regjeringen etter Glasgow om at det globale initiativet vi var en del av, ikke kom til å endre vår politikk innenfor landbrukssektoren, og at det først og fremst var erfaringsoverføring vi skulle bidra med. Også i Nationen bekreftet klima- og miljøministeren at dette ikke ville skape nye forventninger eller krav til landbruket.

Da er egentlig, igjen, mitt spørsmål: Hvilke nye konkrete tiltak utover klimaavtalen med landbruket, utover de tiltakene som statsråden nå nevner, som allerede ligger i klimaavtalen, ønsker han å fremme for Stortinget framover for å kunne følge opp det globale initiativet?

Statsråd Espen Barth Eide [11:23:19]: Jeg mener at to ting er sant samtidig. Det ene er at Norge allerede er i gang med å redusere metanutslipp på mange områder, og at en del av det som ligger i Hurdalsplattformen allerede, vil bidra mer til det. Det andre er at ikke avtalen i seg selv vil endre på de planene, nettopp fordi de planene allerede er i gang.

Så mener jeg at vår gjeldende norske politikk, med de føringene som ligger i Hurdalsplattformen, bidrar til at vi oppfyller vår del av dette. Det jeg sa i Nationen, som jeg med glede vedstår meg, er at det er ikke en forpliktelse for hvert enkelt land til å kutte nøyaktig 30 pst. Det har selvfølgelig å gjøre med at ulike land har helt ulike utgangspunkt for hva de allerede har kuttet i. Derfor blir erfaringsoverføring veldig viktig. For en del av de tingene vi har lært oss – som har bidratt til at vi har kuttet, som representanten riktig sier, opp mot 25 pst. i metanutslippene – er basert på tiltak som kan overføres og skaleres til andre land, slik at man kan få store globale metanutslippskutt.

Presidenten: Mathilde Tybring-Gjedde – til oppfølgingsspørsmål.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [11:24:21]: Da kan jeg følge opp statsråden litt mer konkret: Dersom det er slik at man nå ønsker å sette seg ned med landbruksministeren og se på nye tiltak innenfor landbrukssektoren utover det som ligger i klimaavtalen med jordbruket, mener statsråden at Norge bør ha egne mål for kutt i metanutslipp? Det ligger ikke inne i klimaavtalen nå. Ønsker statsråden å gjøre noe annet innen rødt kjøtt? Hva slags tiltak tenker statsråden på da? Årsaken til at jeg spør, er at jeg opplever at regjeringen kommer med f.eks. nye klimamål uten å følge opp konkret med nye klimatiltak. Nå nevnes også kutt i metanutslipp uten at

det følges opp konkret, verken i målsetting eller i nye tiltak.

Statsråd Espen Barth Eide [11:25:07]: Jeg føler at jeg da er nødt til å gjenta meg selv litt. Det er altså en viktig teknologiutvikling på gang som også treffer landbruket. Det går både på gjødselproduksjon, det går på hvordan man gjødsler, og det går på fôr, som vil bidra til kutt i metanutslipp. Å videreføre det er et bidrag til å redusere metanutslippene i Norge, sammen med de andre tiltakene, f.eks. i gassproduksjonen, som allerede i stor grad er gjennomført eller planlagt gjennomført. Så vi er faktisk i en ganske god bane inn mot 2030, til å ha kuttet metanutslippene en god del mer, og det mener jeg er forenlig med den avtalen vi inngikk.

Men selve avtalen forplikter verden som et kollektiv til å kutte 30 pst. Det er ikke hvert enkelt land som skal kutte 30 pst. Så vi får heller komme tilbake til om vi setter oss egne mål. Det har vi for øyeblikket ikke gjort.

Presidenten: Den munnlege spørjetimen er omme, og me går over til den ordinære spørjetimen.

Sak nr. 2 [11:26:03]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det vert nokre endringar i den oppsette spørsmålslista, og presidenten syner i den samanhen- gen til den elektroniske spørsmålslista.

Endringane var desse:

Spørsmål 1, frå representanten Frank Edvard Sve til finansministeren, er overført til kommunal- og distriktsministeren som rette vedkomande. Etter oppmoding frå kommunal- og distriktsministeren vert dette spørsmålet flytta og svara på før spørsmål 12, som skal svarast på av same statsråd.

Spørsmål 9, frå representanten Hårek Elvenes til forsvarsministeren, må utsetjast til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

Spørsmål 15, frå representanten Alfred Jens Bjørlo til samferdselsministeren, er overført til fiskeri- og havministeren som rette vedkomande. Etter oppmoding frå fiskeri- og havministeren vert dette spørsmålet flytta og svara på etter spørsmål 7, som skal svarast på av same statsråd.

Spørsmål 20, frå representanten Alfred Jens Bjørlo til næringsministeren, er overført til klima- og miljøministeren som rette vedkomande. Spørsmålet er flytta og vert svara på etter spørsmål 11, som skal svarast på av same statsråd.

Spørsmål 25, frå representanten Tage Pettersen til justis- og beredskapsministeren, er trekt tilbake.

Presidenten: Spørsmål 1 er flytta og vert svara på før spørsmål 12. Vi går difor til spørsmål 2, frå representanten Sivert Bjørnstad til finansministeren.

Spørsmål 2

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:26:29]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Da landet stengte ned, og grensene til våre naboland ble lukket som følge av pandemien, opplevde dagligvarehandelen og næringsmiddelindustrien et oppsving både i antall ansatte og i omsetning. Dette oppsvinget er nærliggende å knytte til mindre grensehandel i våre naboland. Nå som grensene i all hovedsak er åpne igjen opplever de samme næringene, særlig langs grensen, at omsetningen svikter og at grunnlaget for mange arbeidsplasser forsvinner.

Hvilke grep i statsbudsjettet for 2022 har regjeringen foreslått for å bøte på dette?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:27:11]: Regjeringen er svært opptatt av norsk matindustri, norsk varehandel og å sikre trygge norske jobber. Handelsnæringen er en næring som sysselsetter mange rundt om i hele landet. Den bidrar til levende lokalsamfunn og aktive lokalmiljø.

I Hurdalsplattformen står det at regjeringspartiene vil gjennomgå grensehandelsproblematikken i lys av erfaringene fra koronapandemien og fra andre land, som Danmark, og foreslå konkrete tiltak som reduserer grensehandelen og styrker konkurransekraften til norsk næringsliv.

Videre: Reiserestriksjonene som ble innført som følge av pandemien, har redusert nordmenns reiseaktivitet kraftig og bidratt til betydelig økt omsetning på f.eks. Vinmonopolet og i norske dagligvarebutikker. Årsakene til økt omsetning for aktører som Vinmonopolet og dagligvarebutikkene under pandemien er veldig sammensatte – og flere enn kun en stans i grensehandelen. Manglende muligheter til å benytte seg av taxfree-ordningen har hatt stor betydning for innenlands omsetning av alkohol og tobakksvarer. Stengte restauranter har også hatt betydning for økt omsetning for Vinmonopolet. Videre har svært mange nordmenn feriert i eget land, og mat og drikke som ellers ville vært kjøpt og forbrukt i utlandet, er i stedet kjøpt i Norge.

Dette er ikke første gangen jeg som statsråd har vært borti denne problemstillingen. Forrige gang jeg satt i regjering, tok jeg selv opp kampen for norsk næringsmiddelindustri overfor EU-systemet under det som ble kalt ostetollsaken. Dette var et viktig grep som Fremskrittspartiet var svært kritisk til da det ble gjennomført. Det viser seg å ha hatt stor betydning for hele matindustrien

og verdikjeden. Det har sikret arbeidsplasser og verdiskaping rundt omkring i hele Norge.

Det er for tidlig å si om stengte grenser under pandemien har gitt varige endringer i handelsmønsteret. Det er også for tidlig å si hvilken effekt avgiftsreduksjonene som ble gjennomført i 2021, vil få for omfanget av grensehandelen. Da ble jo avgiftene for vin, øl og snus redusert, og avgiftene på sjokolade, sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer, som har vært viktige grensehandelsvarer, ble også endret.

Nærings- og fiskeridepartementet har inngått en avtale med SSB om en ny og bedre grensehandelsstatistikk, som vil gi mer informasjon om nordmenns handlevaner over grensa. Det vil forhåpentligvis være et nyttig verktøy for å overvåke utviklingen i grensehandelen i tiden framover. For vi er opptatt av at flest mulig arbeidsplasser skal være i Norge.

I tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet for 2022 har vi gjort små justeringer i taxfree-ordningen som vil styrke norsk handel, også norsk dagligvarehandel, samtidig som man har en taxfree-ordning som kan fungere. Det har vi klart å balansere på en måte som gjør at vi får flere arbeidsplasser og mer verdiskaping innenlands samtidig som vi også har med taxfree-ordningen videre. Så vil det være viktig for regjeringen og meg som finansminister fortløpende å vurdere hvilke grep vi kan ta for å redusere grensehandelen.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:30:15]: Jeg takker for svaret.

Det er veldig bra at vi nå får en avtale med SSB om en ny og forbedret grensehandelsstatistikk som vil kunne gi mer informasjon om hvordan dette foregår. Men det er jo først og fremst det det er, nemlig et verktøy for å overvåke utviklingen i grensehandelen, ikke et grep for å få ned grensehandelen, som jeg oppfatter er et mål også for finansministeren.

Dette handler i bunn og grunn om norske arbeidsplasser. Og vi vet at det er særlig én ting som er viktig for om man grensehandler eller ikke, og det er prisen på varene. Prisen påvirkes av mange ting. Noe får man ikke gjort noe med, f.eks. det generelle kostnadsnivået, som er høyere i Norge enn i Sverige. Noe er det vanskelig å gjøre noe med, f.eks. tollvernet. Men noe er det ganske enkelt å gjøre noe med, og det er å senke særavgiftene på lokkevarene.

Hvorfor vil ikke finansminister Slagsvold Vedum innføre lavere avgifter på lokkevare, sånn at vi kan beholde mange av de arbeidsplassene som er skapt i Norge under pandemien, også i kommende år?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:31:19]: Som stortingsrepresentant var jeg særdeles opptatt av en del av de ordningene som forrige regjering innførte, bl.a. at

man hadde en tollfri kvote man kunne handle for på nettbutikker, som førte veldig mye av netthandelen ut av Norge og gjorde det f.eks. lønnsomt å kjøpe brus avgiftsfritt i norske nettbutikker. Vi var også veldig kritiske til de avgiftshoppene man gjorde, både på alkohol og ikke alkoholholdige drikkevarer og på sjokolade – typisk grensehandelsutsatte varer.

Så for Senterpartiet har det vært viktig over tid å løfte problemstillingen, og både for Arbeiderpartiet og Senterpartiet har nettopp det å sikre arbeidsplasser og verdiskaping i norsk næringsmiddelindustri og norsk dagligvarehandel vært avgjørende viktig. Derfor var vi veldig kritiske til de avgiftsrundene som skjedde under forrige regjering. Det var veldig mye uro, som vi også tror bidro til ekstra press på norske butikker.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:32:16]: Det siste året har det slett ikke vært noen avgiftshopp. Det siste året har særavgiftene på grensehandelsvarer blitt redusert med nær 5 mrd. kr på grunn av at Fremskrittspartiet prioriterte dette aller høyest da vi forhandlet statsbudsjett med Solberg-regjeringen. Avgiften på sjokolade og sukkervarer ble fjernet 1. april. I tillegg ble avgiften på snus kuttet med 25 pst., vin og øl med 10 pst., og fra 1. juli forsvant avgiften på alkoholfrie drikkevarer. Det er en veldig god start, men det er sannsynligvis ikke nok for å gjøre alt man trenger å gjøre, knyttet til det fundamentale problemet som grensehandel er.

Vi er mange som husker TV 2-nyhetene for omtrent et år siden, der Slagsvold Vedum forsøkte å spøke bort problemet ved å si at for Senterpartiet var det viktigere å ha lavere avgifter på pølse og pizza enn på pølter og pils. Men da hadde i hvert fall Senterpartiet et svar, og det var lavere moms på norsk mat. I dag står finansministeren igjen uten et eneste svar.

Er det sånn at Senterpartiet og Slagsvold Vedum har glemte dem som jobber i næringsmiddelindustrien og i dagligvarehandelen?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:33:19]: Nei – regjeringen har jo aktivt prioritert at vi skal ha et lavere avgiftsnivå på grensehandelsvarer neste år. Så det blir lavere avgifter og null avgift på ikke alkoholholdige drikkevarer. Sånn blir det neste år med regjeringens forslag. Det blir lavere avgifter på sjokolade i forhold til det man har vært vant til, da grensa var åpen. Det er en rekke avgifter som blir lavere, og som regjeringen nå har prioritert. Vi mener det er en riktig prioritering, og så får vi høste erfaringer når grensa nå er åpnet, hvordan det vil slå ut på handelsstatistikken mellom Norge og Sverige.

Så er det heldigvis sånn at nordmenn flest har høyere lønn. Ergo er det også litt høyere kostnader for norske dagligvarebutikker og litt høyere priser. Heldigvis har vi også en norsk næringsmiddelindustri som sysselsetter titusenvis av folk, men som gjør at det er litt høyere kostnader for norske dagligvarebutikker.

Når det gjelder avgifter, prioriterer regjeringen et lavere avgiftsnivå enn det vi var vant til før koronapandemien kom, og vi mener det er klokt og godt.

Spørsmål 3

Sylvi Listhaug (FrP) [11:34:33]: «I mars uttalte parlamentarisk leder Marit Arnstad til VG på vegne av Senterpartiet at partiet ikke kunne sitte i en regjering med bensinpriser over 20 kroner literen. Nå har bensinprisen økt til over 20 kroner literen, og Senterpartiet foreslår å øke avgiftene på diesel og bensin ytterligere neste år.

Hvorfor foreslår regjeringen å straffe bilistene enda hardere?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:34:57]: Nå er vi i år 2021. Da er det viktig å huske at i år 2014 var det Fremskrittspartiet som var det nest største partiet som vedtok budsjettet. I år 2015 var det Fremskrittspartiet som var det nest største partiet som var i regjering og hadde finansministeren, og i 2016 foreslo Fremskrittspartiets finansminister høyere avgiftsøkninger enn det som skjedde gjennom åtte rød-grønne år. I 2017, 2018, 2019 og i år 2020 har Fremskrittspartiet vedtatt avgiftsnivået, og det avgiftsnivået folk ser rundt omkring i Norge, er det Fremskrittspartiet som har vedtatt – verken Arbeiderpartiet eller Senterpartiet har vært noen del av et budsjettforlik de siste åtte år. Så hvis representanten Listhaug nå er sjokkert, indignert eller hoderystende over prisene på norske forbruksvarer, vil jeg si at det er jo Fremskrittspartiets makt gjennom åtte år som har ført til at vi har de prisene vi har på ulike varer i Norge.

Hvis man ser på budsjettforslaget til regjeringen: Når det gjelder f.eks. biodiesel, foreslår vi å redusere avgiftene med 62 øre. Vi mener det er klokt fordi vi vet at når det gjelder vanlige biler, vil man over tid få mindre og mindre forbruk av dieselprodukter, mens f.eks. innenfor tungtransport, innenfor anlegg – den delen av transportsektoren – kommer man også framover til å bruke det mer. Derfor reduserer vi avgiftene f.eks. på biodiesel med 62 øre, noe Fremskrittspartiet økte i fjor. Tankegangen til regjeringen, som utgår fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, er at vi må klare å bruke også avgiftspolitikken til å skape ny industri og nye arbeidsplasser i Norge – derfor dette grepet.

Når det gjelder dem som er avhengige av transport i dagliglivet, i hverdagslivet, gjør vi noen tunge grep. Vi reduserer bl.a. prisene på ferje fordi vi mener det er viktig å binde Norge sammen. Vi starter opp med å innfase gratis ferje på de minste sambandene og har satt av 30 mill. kr for å begynne med det. Vi forbedrer vilkårene for landets pendlere, noe som Fremskrittspartiet av en eller annen grunn, da Fremskrittspartiet satt i regjering med Høyre, gang etter gang strammet inn. Nå blir det bedre. En pendler som pendler Hamar–Oslo – det er et tenkt, godt eksempel fra mitt eget valgdistrikt – får 4 700 kr mindre i skatt hvis forslaget til Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen får flertall i Stortinget, selvfølgelig uavhengig av om du kjører bil, eller om du kjører tog. Det er en god ordning som hjelper til med å få ned transportkostnadene til folk.

Sylvi Listhaug (FrP) [11:37:29]: Da Fremskrittspartiet hadde en hånd på rattet, reduserte vi bilavgiftene med 1,5 mrd. kr. Vi gjorde det billigere å kjøpe bil. Det som Slagsvold Vedum presterer i sitt første budsjett, er å gjøre det mye dyrere. Vi har sett fortvilte mennesker over hele landet som har bestilt seg ny bil og som nå blir presentert for en ekstraregning på opp mot 80 000 kr. I tillegg kommer man med en økning i diesel- og bensinavgiftene, som man lovte velgerne ikke å gjøre. Klima- og miljøministeren var nylig her i spørretimen og kalte det for en kraftig økning i avgiftene som kommer til å ramme bilistene knallhardt.

Nå er det ikke alle mennesker i Norge som er pendlere, og som kan få disse fradragene. For mange vil dette svi kraftig i lommeboka. Hvorfor løper statsråden fra løftene sine fra valgkampen og gjør det rett og slett dyrere for folk å kjøpe og kjøre bil?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:38:29]: Det er noen ganger litt interessant å høre på representanten Listhaug, for det som ligger i forslaget fra Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen, er at vi foreslår 31 øre lavere avgift på diesel som blir en blanding av fossil og bio, enn det Erna Solberg, som er Fremskrittspartiets foretrukne budsjettpartner, ønsker. Så vi har et lavere avgiftsnivå enn det Høyre ønsker. Og da Fremskrittspartiet selv hadde finansministeren og la fram sitt eget forslag, foreslo Siv Jensen i 2016 en økning på 35 øre per liter. Den pumpeprisen vi ser i dag, er Fremskrittspartiets ønskede nivå, for de har jo vært med og vedtatt de budsjettene. Så har vi redusert trafikkforsikringsavgift, vi reduserer ferjepriser, vi forbedrer pendlerfradrag, og vi kommer til å gjøre mange ting for å binde Norge sammen, for vi er opptatt av å binde Norge sammen.

Sylvi Listhaug (FrP) [11:39:35]: Vi må da trekke den slutning at Senterpartiets ønskede nivå er langt høyere

enn de oppimot 20 kronene som vi nå ser. Vi må jo trekke den slutningen, siden man da foreslår å øke. Ja, man foreslår en lavere avgiftsøkning enn Erna Solberg, men det hjelper svært lite for alle de bilistene som allerede nå blør. Dette er tidenes mageplask, og jeg synes det er rart at man bare prøver å snakke det vekk og skylde på tidligere regjeringer når man legger fram forslag om kraftige avgiftsskjerpelser.

Så skal man inn i budsjettforhandlinger med SV, som vi vet hater bilen, ser på bilen som et problem og tror at det går T-bane, buss, bil og trikk i hele landet, noe det ikke gjør. Vi er bekymret for at dette blir enda dyrere. Kan det ikke være en idé for regjeringen å komme til Fremskrittspartiet – la oss sette oss ned sammen for å redusere utgiftene for bilistene og avgiftene på diesel og bensin?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:40:39]: La meg først ta drivstoffprisene: Heldigvis er det noen av oss som klarer å fylle drivstoff når prisene ikke er på det høyeste. Jeg klarer å få mye drivstoff under 16 kr fortsatt, for jeg er bevisst når jeg fyller tanken. Det mener jeg er et godt råd til alle, at en følger med på markedskonomen, og at det er konkurranse også i det markedet, så en ikke lar bensinstasjonskjedene få for stor del av gevinsten. For det varierer mye i løpet av en uke.

Og så til et beviselig faktum. Hva er viktige avgifter for folk? Nå er det f.eks. strøm. Det er folk bekymret for nå – strømgjengen. Der foreslår regjeringen å redusere avgiftene i januar, februar og mars med 47 pst. – fra det nivået som Fremskrittspartiet har vedtatt. Men da Fremskrittspartiet hadde finansministeren, var det enda høyere avgiftsnivå. Det gikk litt ned da Jan Tore Sanner overtok – bitte litt – og så reduserer vi nå, for det var historisk høyt. I vårt budsjettforslag er det et lavere avgiftsnivå enn det Høyre foreslo, som Fremskrittspartiet har som sin foretrukne partner.

Spørsmål 4

Mari Holm Lønseth (H) [11:41:54]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«I forbindelse med integreringsstrategien fra 2019 slo Solberg-regjeringen fast at kommuner bør unngå bosetting av flyktninger i områder med en innvanderandel på over 30 pst., samt områder med levekårsutfordringer, for å motvirke segregering, skape gode bomiljø og fremme god integrering. I Hurdalsplattformen skriver regjeringen at de vil "unngå at nyankomne flyktninger bosettes i områder med store levekårsutfordringer".

Innebærer dette en endring av oppfordringen til kommunene om å ikke bosette flyktninger i områder med en innvandrерandel på over 30 pst.?»

Statsråd Hadia Tajik [11:42:38]: Det å sikra spreidd busetjing er viktig for at me skal lykkast med integreringa. Det eg trur er ein viktig grunn til at me har lykkast betre med integreringa enn mange av nabolanda våre, er at me har busett dei i heile landet. Det å ha spreidd busetjing forhindrar segregering. Det viser verdien av mangfald i heile landet, og det bidreg også til at ein formar haldningar gjennom menneskemøte og ikkje berre gjennom medieoppslag.

Kor ein bur, har betyding, og dersom busetjing følger etniske og sosiale skiljelinjer, risikerer me å få større avstand til kvarandre og svekt tillit mellom majoritetsbefolkning og minoritetar. For å hindra segregering og å fremja integrering er det viktig at nykomne flyktningar som hovudregel ikkje vert busette i område der det er ein høg andel av innvandrарar, samtidig som det er viktig at dei ikkje vert busette i område med store levekårsutfordringar. Det er ikkje alltid at desse to tinga er synonyme, men det er viktig nokre gonger å sjå dei i samanheng.

Eg meiner at det er fornuftig å ha objektive kriterium som legg tydeleg vekt på rask integrering av nykomne. For 2022 er kriteria allereie fastlagde. Det vart dei i vår. For 2023 vil eg gje eit oppdrag til IMDi om å gå gjennom oppmodingskriteria for busetjing og om å få deira vurderingar av dei kriteria frå ein fagleg ståstad. Det gjeld også kriteriet om 30 pst. Eg må innrømme at 30 pst. er ikkje eit heilag tal for meg – kvifor ikkje 31 pst. eller 29,5 pst.? Det eg er oppteken av, er at me får best mogleg effekt, raskast mogleg integrering, at nykomne flyktningar så raskt som mogleg får høve til å vera ein del av arbeidslivet vårt og verta skattebetalarar. Fristen til IMDi om å gå gjennom kriteria frå ein fagleg ståstad kjem til å vera våren 2022, og etter det vil eg ta stilling til det for 2023-busetjinga. Men eg er som sagt oppteken av at ein skal oppnå god og rask integrering av nykomne flyktningar.

Mari Holm Lønseth (H) [11:44:44]: Jeg deler også analysen til statsråden om viktigheten av å sikre en fortsatt spredt bosetting i Norge. Det tror også Høyre er noe av det mest avgjørende for å få til god integrering. Det er også viktig for meg å understreke at i Solberg-regjeringens integreringsstrategi var dette 30 pst.-tallet heller ikke det viktigste for bosetting. Det viktigste kriteriet var kommunenes kapasitet, kommunenes evne til å integrere og da selvfølgelig arbeidsmarkedet framover. Jeg er også glad for at man får faglige råd for dette framover.

Det vi har sett i noen av de tidligere årene, er at det er ikke nødvendigvis alle kommuner som har respektert eller fulgt opp de oppfordringene regjeringen har kommet med, om f.eks. å ikke bosette i områder med høy innvandrерandel. Vil det være aktuelt for statsråden å gjøre noen tiltak mot kommuner hvis hun skulle komme med nye retningslinjer i tiden framover?

Statsråd Hadia Tajik [11:45:47]: Det er viktig at me har ein god og tett dialog med kommunane, slik at me kan sikra busetjing etter intensjonen, som då skal bety rask integrering. Det verkemiddelet me har overfor kommunane, er å oppfordra dei til å ta omsyn til dimensjonar som kan handla om innvandrарandel, levekårsutfordringar eller andre dimensjonar. Men kommunane har sjølvråderett, på den måten at dei har ein grad av sjølvråderett over kva slags prioriteringar dei gjer innanfor sin eigen kommune. Det er gjennom den tette og gode dialogen med KS at me kjem til å sikra at kriteria som vert lagde til grunn, på best mogleg vis kan verta følgde opp av kommunane.

Mari Holm Lønseth (H) [11:46:30]: Det er godt at man også skal ha tett dialog med kommunene i tiden framover, men spørsmålet melder seg hvis den dialogen ikke fører fram: Man har den typen bosettingskriterier, men man respekterer dem ikke. Det kan statsråden eventuelt komme tilbake til dersom det skulle vise seg å være utfordringer i tiden framover.

Jeg synes det ser ut til å være en god og bred enighet om at vi fortsatt skal ha en spredt bosettingspolitikk, og det synes jeg er viktig. Når jeg allerede har statsråden her, tillater jeg meg å stille et spørsmål som delvis er litt på siden: Varsler man noen større endringer i integreringspolitikken framover, sammenliknet med den integreringsstrategien og den nylig vedtatte integreringsloven som ble fremmet fra regjeringen Solberg i Stortinget?

Statsråd Hadia Tajik [11:47:15]: Eg kjem ikkje til å varsle store endringar i integreringspolitikken i ordniær spørjetime.

Spørsmål 5

Anna Molberg (H) [11:47:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren: «I Oslo må en fagforening organisere minst 17,5 pst. av de ansatte på etatsnivå for å få rett til å forhandle om for eksempel arbeidstid, ansettelser og ferieavvikling. Nylig fremmet Høyre i Oslo bystyre et forslag om å likestille alle fagforeninger og gi dem samme rettigheter uavhengig av størrelse.

Mener statsråden det er riktig å gi fagorganiserte like rettigheter uavhengig av størrelsen på fagforeningen de er medlemmer av, eller er hun enig med Oslo Arbeiderparti i denne saken?»

Statsråd Hadia Tajik [11:48:16]: Høg organisasjonsgrad og sterke fagforeningar er kjernen i den norske arbeidslivsmodellen. Difor vil regjeringa bidra til å auka organisasjonsgraden og å styrkja fagforeningane si rolle i arbeidslivet. Me har bl.a. foreslått å dubla fagforeningsfrådraget gjennom dei neste to åra. Det er klart at på dette området, som på alle andre, kan størrelse ha noko å seia for representativitet. Meir prinsipielt handlar representanten Molberg sitt spørsmål òg om avtaleverket. Når det gjeld 17,5 pst.-kravet, går det fram av ein overeinkomst mellom Oslo kommune og arbeidstakarorganisasjonane, og det betyr at det er opp til partane i desse overeinkomstane å bestemma innhaldet i det.

No har eg jo erfart at respekt for partssamarbeidet er noko som Høgre ikkje har vist som si sterkaste side, heller ikkje når dei har sete i regjering. Dei har ikkje inkludert partane i utvalsarbeid der det ville vore naturleg at arbeidslivets partar var med. Dei har gjennomført svekkingar av arbeidsmiljøloven, mot tydelege åtvaringar frå ei samrøystes arbeidstakarside og nokre gonger òg med sterke stemmer frå arbeidsgjevarsida. Men partssamarbeidet betyr at eg som arbeidsminister ikkje legg meg opp i korleis partane i Oslo kommune har lagt opp sitt forhandlingssystem, og kven som skal vera representert i dei ulike forhandlingane. Det regjeringa kjem til å gjera, er å fortsetja arbeidet med dei mange tiltaka me har varsla for å styrkja det organiserte arbeidslivet.

Anna Molberg (H) [11:49:56]: Takk for svaret. Høyre er først og fremst opptatt av at i et seriøst arbeidsliv likestiller man dem som er organisert, og så unngår man favorisering av bestemte fagforeninger, som i stor grad er en del av Arbeiderpartiets apparat.

Bakgrunnen for mitt spørsmål er at Oslo Arbeiderparti stemte mot forslaget fra Høyre om å likestille alle fagforeninger i hovedstaden. Medbestemmelsesrett og forhandlingsrett vil fortsatt være forbeholdt de største fagforeningene i Oslo. Arbeiderpartiet er som kjent opptatt av å øke organisasjonsgraden i Norge, som statsråden var inne på, og i tilleggsbudsjettet ble det også lagt fram et forslag om å doble fagforeningsfradraget. Når Oslo Arbeiderparti stemmer mot et forslag om å likestille alle fagforeninger, virker det nesten litt som at ønsket om å øke organisasjonsgraden er forbeholdt de største fagforeningene, og ikke de små. Hvor kommer denne favoriseringen av enkelte fagforeninger fra?

Statsråd Hadia Tajik [11:50:57]: Spørsmålet bygger på feil premiss. Når Arbeiderpartiet og denne regjeringa ønskjer å auka organisasjonsgraden, gjeld det uavhengig av kor folk vel å vera organisert. Men det å vera organisert, og det å ha eit arbeidsliv med høg organisasjonsgrad betyr noko for oss alle saman, det betyr noko for lønsutviklinga, det betyr noko for tilliten, det betyr noko for å ha eit lågt konfliktnivå i arbeidslivet, og det betyr òg noko for produktiviteten til samfunnet vårt. Og det gjeld uavhengig av akkurat kva for arbeidstakarorganisasjon ein vel å organisera seg i.

Det som er utgangspunktet for spørsmålet frå representanten Molberg, er hovudavtalen i Oslo kommune, og det kan verka som at Høgre ikkje vil respektera ein avtale mellom partane. Eg må innrømme at eg då undrar på om det er slik at Molberg og Høgre ønskjer å setja grensa i hovudavtalen ein annan plass enn 17,5 pst., som altså er einigheita mellom partane.

Anna Molberg (H) [11:51:59]: Jeg vil vise til at statsråden i E24 i oktober uttalte: «De som bidrar til å motarbeide fagorganisering vil få med meg å gjøre, og det er ikke sikkert de kommer til å like det.»

At Oslo Arbeiderparti ønsker å operere med en slik sperregrense, på nesten 20 pst., før organiserte får bestemte rettigheter, innebærer jo ganske åpenbart at man fortrenger mindre fagforeninger, mens de største favoriseres. Nå har statsråden vært offensiv mot motarbeidelse av fagorganisering, og da lurer jeg rett og slett bare på om vi kan forvente oss at statsråden vil foreta seg noe for å sikre forhandlingsrett og medbestemmelsesrett i Oslo for også mindre fagforeninger.

Statsråd Hadia Tajik [11:52:46]: Eg meiner det er ganske avslørande for Høgre at desse spørsmåla vert stilte. Det er jo ikkje Oslo Arbeiderparti som opererer med ei grense; det er snakk om hovudavtalen i Oslo kommune, der ein har tydeleggjort nokre grenser. Alttså: 17,5 pst.-kravet går fram av ein overeinkomst mellom Oslo kommune og arbeidstakarorganisasjonane, og det er opp til partane å ta stilling til innhaldet i den. Det er ikkje ei politisk oppgåve – verken for meg eller for representanten Molberg – å gå inn i enkeltelement i avtaleverket. Det ligg mellom partane å ta stilling til det. Og viss representanten Molberg meiner at det er galt å setja ei grense i eit avtaleverk, altså at det er galt å setja ei grense for størrelsen på fagforeningane, så betyr det òg at representanten Molberg meiner at representativitet er heilt utan betydning. Men til og med i denne salen har ein jo valt å setja ei grense, knytt til sperregrensa for kva for politiske parti som kan vera representerte i denne salen og ikkje. Det betyr jo ingenting for den politiske fridomen i dette samfunnet.

Spørsmål 6

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:54:04]: «I Hurdalsplattformen står det at det er viktig å styrke arbeidstakernes rettigheter i et arbeidsliv i endring. Hele og faste stillinger skal være hovedregelen i det norske arbeidslivet. Det står videre at en ønsker å fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser, jf. arbeidsmiljøloven § 14-9 f).

Vil en slik fjerning også omfatte annonse-/abonnement-selgere?»

Statsråd Hadia Tajik [11:54:28]: Ja, viss dei er arbeidstakarar, vil det det.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:54:35]: Utgangspunktet for dette spørsmålet er at man er blitt kontaktet av en del studenter som bl.a. har dette som en bijobb – en jobb for å ha en inntekt mens de studerer. I mange tilfeller kan man her på gaten treffe Fjordkraft eller OneCall, hvor det står ungdom og selger et abonnement. Der har kanskje bedriften valgt å gjøre det på den måten fordi de ikke ser muligheten til å kunne ha fast ansatte som driver med den typen salg.

Det står også i denne plattformen at man har til hensikt å stramme inn på muligheten til å omgå arbeidsgiveransvaret. Anser man det da som en omgåelse av arbeidsgiveransvaret at man velger å ha porteføljestyring på en sånne måte at man leier inn studenter til å gjøre en slik jobb?

Statsråd Hadia Tajik [11:55:29]: Òg før høgreregjeringa innførte den generelle tilgangen til mellombelse tilsetjingar i 2014, fanst det studentar – til og med studentar som hadde bijobbar. Det gjekk heilt fint før det, og det kjem til å gå heilt fint når den føreseigna vert fjerna.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [11:55:50]: Jeg takker for svaret. Det var betryggende å høre at det i alle fall ikke skal bli noe verre enn det har vært.

Også Kommune-Norge har svært mange deltidsstillinger. Jeg deler helt klart målet om at det skal være flest mulig i hele stillinger, men det er nå slik at svært mange i kommunene velger å ha folk i deltidsstillinger for å få turnuser til å gå i hop, og enkelte ønsker faktisk også å være i en deltidsstilling.

I så måte er det hensiktsmessig å vite hvilket tidsløp en ser for seg for at en slik varslet gjennomgang skal implementeres og i neste konsekvens gjøre det vanskelig å ha slike turnusstyringer som noen ganger er nødvendig med en deltidsstilling.

Statsråd Hadia Tajik [11:56:42]: Denne regjeringa vil gjerne bidra til at det vert mogleg å få fleire heiltids-

jobbar. Noko av det me kjem til å gjera, som òg er omtalt i Hurdalsplattforma, er å leggja til rette for ein heiltidspott som gjer det mogleg å få pengar til lokale heiltidsprosjekt. Me vil styrkja fortrinnsretten til heiltid i lovverket. Me vil innføra eit dokumentasjonskrav for arbeidsgjevarar som ønskjer å lysa ut deltidssstillingar, om kvifor dei valde det i staden for ei heiltidsstilling. Det er nokre eksempel på spor me ønskjer å jobba langs.

I tillegg har Fougner-utvalet kome med ei rekkje anbefalingar knytte til korleis ein burde klargjera arbeidstakaromgrepet og arbeidsgjevaromgrepet i lovverket. Det har vore på høyring no fram til 1. november, og eg ser fram til å følgja det opp i åra som kjem.

Spørsmål 7

Olve Grotle (H) [11:57:46]: «Regjeringa har i Hurdalsplattformen og i utsegn tillyst ei kvotemelding 2.0.

Kan statsråden seie noko om kor tid regjeringa planlegg å setje i gang arbeidet med meldinga, og kor tid han ser for seg å legge meldinga fram for Stortinget?»

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:58:10]: Først vil jeg si at jeg allerede har fått spørsmål til skriftlig besvarelse om framdriften i arbeidet med ny melding til Stortinget om kvotesystemet, fra representanten Strifeldt.

Som jeg svarte den 28. oktober, har jeg allerede satt i gang arbeidet med en ny kvotemelding. Regjeringen har store ambisjoner for videre utvikling av fiskeindustrien. Det innebærer bl.a. å skape flere trygge helårige arbeidsplasser på land, og det fordrer en variert fiskeflåte. Vi vil fortsatt ha bærekraft og lønnsomhet. Men det er også viktig å ivareta de distriktspolitiske målsettingene i fiskerilovgivningen om arbeidsplasser og bosetting i kystsamfunnene. Vi har derfor sagt at vi vil lage en ny kvotemelding. Vi er i gang med en plan for dette arbeidet som skal sikre en god prosess framover.

Det er for det første behov for å se på en del problemstillinger som Solberg-regjeringen ikke kom i mål med, hvor det fremdeles er behov for avklaring. Fordeling av strukturgevinst er en slik problemstilling. For det andre skal vi se til at kvotene fordeles på en forutsigbar og mer rettferdig måte. Så vil rekruttering og likestilling bli naturlige tema framover. Det er også andre elementer som det kan være naturlig å inkludere i arbeidet.

Det vil være viktig for meg å ha god dialog med næringen i arbeidet med den nye kvotemeldingen for å sikre nødvendig aksept for aktørenes næringsvilkår. Videre vil det være en viktig målsetting å søke bred politisk forankring i Stortinget for å sikre næringen størst mulig stabilitet i rammevilkårene.

Olve Grotle (H) [12:00:05]: Eg takkar for svaret. Statsråden svarte allereie på eit oppfølgingsspørsmål eg hadde, knytt til prosessen framover – eg takkar også for det. Men til sist: Kan statsråden seie noko om kor omfattande denne meldinga blir? Eller sagt på ein annan måte: Er det meir tale om å supplere den eksisterande meldinga, kome med endringar, eller tenkjer ein at det på ein måte blir ei heilt ny melding?

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:00:33]: Dette er en prioritert oppgave for regjeringen. Jeg vil sikre at det brukes tilstrekkelig med tid på å utarbeide en god plan for det videre arbeidet. Så får jeg heller bidra til, med måten jeg svarer her i Stortinget, at spørretimen blir mest mulig rasjonell.

Vi har varslet en kvotemelding 2.0. Det vil være en selvstendig melding, men det vil også være slik at mye av det grunnlagsarbeidet som ligger i kvotemeldingen fra den forrige regjeringen, vil være nyttig i det arbeidet som vi nå er i gang med.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 15.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Alfred Jens Bjørlo til samferdselsministeren, er overført til fiskeri- og havministeren som rette vedkommende.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:01:31]: «Regjeringa foreslår i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet å redusere løyvinga til Stad skipstunnel, det største infrastrukturtiltaket for sjøtransport nokon gong, med 365 mill. kroner i 2022.

Kan statsråden forsikre om at prosjektet likevel vil bli gjennomført i tråd med tidsplanen, byggestart i 2023 og ferdigstilling i 2026, og kva følgjer vil det få for prosjektet at ansvaret no blir flytta til eit departement utan røynsle med gjennomføring av store infrastrukturprosjekt?»

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:02:09]: Som representanten Alfred Jens Bjørlo viser til, har regjeringen i tilleggsgnummeret til budsjettproposisjonen foreslått å redusere bevilgningen til Stad skipstunnel med 365 mill. kr i 2022.

Jeg vil understreke at dette ikke har betydning for regjeringens mål om å gjennomføre prosjektet så raskt som mulig.

Det har imidlertid vist seg at det trengs noe mer tid til å gjennomføre anskaffelsesprosessen. Kontraktinngåelsen blir derfor forskjøvet til 2023. Det er viktig å få på plass det nødvendige grunnlagsmaterialet. Dette re-

duserer risikoen for kostnadsoverskridelser og forsinkelser på et senere stadium.

Når kontraktinngåelsen er forsinket med anslagsvis et halvt år, vil naturlig nok byggestart bli tilsvarende forsinket. Det er for tidlig å konkludere hvordan dette vil påvirke ferdigstillingstidspunktet, men kostnad, kvalitet og tid er viktige faktorer i valg av entreprenør.

Når det gjelder representantens spørsmål om konsekvensene av å flytte prosjektet til et nytt departement, vil jeg opplyse om at forsinkelsen som vi nå snakker om, er uavhengig av denne flyttingen, og for så vidt også av regjeringsskiftet.

Jeg har som fiskeri- og havminister fått ansvaret for Kystverket, som bl.a. forvalter viktig infrastruktur og tjenester for trygg og sikker seilas langs kysten. Kystverket skal også stå for byggingen av Stad skipstunnel. Jeg føler meg trygg på at etaten har de nødvendige forutsetninger for å gjennomføre denne oppgaven på en god måte.

Videre er den avdelingen som har ansvaret for etatsstyringen av Kystverket, herunder oppfølgingen av Kystverkets arbeid med Stad skipstunnel, også overført til mitt ansvarsområde. Kompetansen og kapasiteten på departementsnivå til å følge opp Kystverket blir dermed videreført i Nærings- og fiskeridepartementet.

Så vil jeg på egnet måte komme tilbake til Stortinget når det foreligger nye og oppdaterte opplysninger om prosjektet Stad skipstunnel.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:04:33]: Eg takkar statsråden for svaret, og eg må få lov til å gratulere med ansvaret for dette historiske prosjektet. I 2024 er det 150-årsjubileum for ideen om Stad skipstunnel, så det kan vi iallfall feire på vegen mot byggestart.

Men eg konstaterer at det per no er uvisse om ferdigstillingstidspunkt. På Kystverkets egne heimesider står det at ein tek sikte på ferdigstilling i 2026. I ei litt kryptisk pressemelding i samband med tilleggsgnummeret står det at forseinkinga ikkje er «ensbetydende med [...] forsinkelse i ferdigstillingen», og så har vi nett no i dag òg motteke eit skriftleg svar frå regjeringa, der det står rett ut at det som følgje av forseinkinga ikkje kan utelukkast at prosjektet først blir ferdigstilt i 2027. Så eg oppfattar at det er uvisse om ferdigstillinga.

Då vil eg spørje: Kan statsråden forsikre om at dei nødvendige løyvingane vil kome i statsbudsjettet i 2023, for å sikre at vi kjem i gang for fullt i 2023 og får så rask framdrift som er nødvendig?

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:05:37]: Det har vært nødvendig å bruke noe mer tid på å utarbeide konkurransegrunnlaget for å redusere risikoen knyttet til mulige forsinkelser og til kostnadsoverskridelser i prosjektet. Det er også ønskelig å bruke løsmasser fra tunnelprosjektet til etablering av næringsarealer i nærområ-

det. Kommunene som ønsker dette, trenger noe tid for å gjennomføre alle nødvendige planprosesser.

Så må jeg få understreke at Stad skipstunnel ble vedtatt i Nasjonal transportplan for første gang i 2013, under den forrige rød-grønne regjeringen, med planlagt oppstart i 2018. Forsinkelsen fra 2018 tenker jeg at det blir vanskelig for meg å stå i Stortinget og ta ansvar for, da det skjedde under en regjering som Bjørlos parti enten støttet eller satt i.

Forsinkelsen som nå er på et halvt år, ble vi kjent med kort tid etter at vi tiltrådte.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:06:41]: Det er rett at det blei lagt inn ei lita oppstartsløyving i andre del av NTP heilt tilbake i 2013, men eg må få påpeike at det er etter det jobben er gjort med først å få prosjektet fram frå andre periode til første periode, og deretter prioritert inn og gjort klart til byggjeart. Den jobben blei gjort under det fleirtalet som var i den førre stortingsperioden.

Eg takkar uansett for svaret, og eg trur at vi ikkje kjem lenger per no. Eg oppfattar at det no er eit siktemål å kome i gang i 2023, at tunnelen vil bli ferdigstilt anten i 2026 eller i 2027, og at statsråden no gjev dei garantiane som er mogleg å gje på dette tidspunktet.

Men eg vil stille eit kort oppfølgingsspørsmål. Når no ansvaret er overført, reknar eg jo med at det er eit poeng med det. Noko av poenget med det må jo vere å sjå Stad skipstunnel i ein større samanheng, ved å utvikle effektar av tunnelen og få størst mogleg ringverknader knytte til å få meir gods frå veg til sjø, til å knyte saman Vestlandet og til å ta ut alle dei store effektane av dette prosjektet.

Kan statsråden seie litt meir om ambisjonane sine no når han har fått ansvar for dette prosjektet?

Statsråd Bjørnar Skjæran [12:07:46]: Det er nok ikke slik at begrunnelsen for at denne oppgaven er overført til fiskeri- og havministeren, spesifikt knytter seg til prosjektet Stad skipstunnel. Det handler om at denne regjeringen ønsker en helhetlig tilnærming til havpolitikken, og vi tror at vi kan få til mer, vi tror at vi kan få ut synergier, og at det å ha en helhetlig havpolitikk under én ansvarlig statsråd er en klok tilnærming.

Så vil prosjektet Stad skipstunnel ha stor betydning for trafikken i dette området, og den vil – slik jeg ser det – også åpne mange nye muligheter. Så får vi komme tilbake til ferdigstillelsen. Jeg har sagt det flere ganger, og jeg kan gjerne gjenta det: Den forsinkelsen på et halvt år ble jeg kjent med rett etter at jeg tiltrådte. Vi skal gjøre det vi kan for å få dette prosjektet ferdig så fort som mulig, og med den kvaliteten i gjennomføringen som vi kan være bekjent av.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 8.

Spørsmål 8

Ingjerd Schou (H) [12:09:01]: «I tillegg til statsbudsjettet foreslås hele kap. 164 post 73 Sårbare grupper, avviklet, og midlene på 299,4 mill. kroner flyttet til kap. 170 post 70 Sivilt samfunn, og benyttes «i dialog med sivilsamfunnet». Den videre fordelingen av midlene er altså ikke avklart.

Hva var begrunnelsen for denne omdisponeringen?»

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [12:09:36]: Regjeringen har store ambisjoner i utviklingspolitikken. Vi skal bekjempe fattigdom og forbedre samfunn. Vi skal videreføre mye av det beste som tidligere regjeringer har gjort for oss – og i tillegg utløse ny energi der resultatene kan bli størst.

Framgang på satsingsområder som klimatilpassing, matsikkerhet og fornybar energi vil kunne skape framskritt også på andre områder. Derfor har vi nettopp foreslått å bruke 500 mill. kr mer på matsikkerhet og klimasmart landbruk og ytterligere en halv milliard kroner for å sikre de fattigste tilgang på fornybar energi. For det er fortsatt den utviklingspolitikken handler om – de fattigste, de mest sårbare. Det er fortsatt ofre for barnearbeid og tvangsekteskap, personer med funksjonsnedsettelse og alle de andre utsatte, sårbare gruppene det skal handle om. Spørsmålet er hvordan vi best treffer de tiltakene som gjør det mulig å få dem ut av fattigdom.

Jeg tror vi når dem best gjennom en framtidsrettet utviklingspolitikk som bidrar til positiv samfunnsendring, og som styrker våre partneres evne til å vokse av egen kraft, gjennom en politikk hvor vi jobber for å endre strukturer for å få til varige endringer, en politikk hvor vi fremmer demokrati, kvinners deltakelse, økonomisk likhet, anstendig arbeidsliv og god helse, fordi de er selvfølgelig rettigheter og skaper muligheter for utvikling. Det er for å sikre en slik helhetlig tilnærming snarere enn enkelttiltak overfor enkeltgrupper i enkeltland at budsjettposten for sårbare grupper foreslås avviklet. Dette frigjør også midler til regjeringens hovedprioriteringer.

Alle inngåtte avtaler og forpliktelser knyttet til budsjettposten som avvikles, skal bli overholdt. Vi skal fortsatt arbeide mot moderne slaveri. Norge skal fortsatt være vertskap for Global Disability Summit i februar – og holde inkludering høyt på dagsordenen.

Disse tiltakene står og faller ikke med hvilken budsjettpost de teknisk sett er tilknyttet. Nå går vi inn i en tett dialog med frivillige organisasjoner som er øyne og ører og viktige iverksettere innen bistanden, om hvor-

dan midlene våre best kan føre til mulige gode ringvirkninger og resultater, slik at veksten kommer nedenfra.

Ingjerd Schou (H) [12:11:53]: Jeg får fortsatt ikke helt tak i begrunnelsen, annet enn at man skal vanne ut og føre ting over på klima og miljø.

La meg spørre: I tilleggsproposisjonen forklarer regjeringen at hele posten for sårbare grupper skal avvikles, men at en mindre del skal omdisponeres til andre poster for å oppfylle målet om å hjelpe sårbare grupper. På hvilken måte mener statsråden at en oppstyking og omdisponering vil komme sårbare grupper til gode?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [12:12:28]: Det er riktig at budsjettlinjen kalt Sårbare grupper, som ble opprettet av min forgjenger, avvikles. Alle avtaler som er inngått under posten, videreføres på andre budsjettposter. Avtaler med sivilsamfunnet flyttes over på posten for sivilsamfunn, hvor vi mener det mer naturlig hører hjemme, også for å skape en bedre oversikt over regjeringens satsinger. Jeg vil bare understreke at dette innebærer ingen nedprioritering av eksisterende initiativer.

Ingjerd Schou (H) [12:13:07]: La meg følge opp med følgende spørsmål: Regjeringen foretar, slik Høyre og jeg ser det, noe bemerkelsesverdig på utviklingsbudsjettet. Regjeringen foreslår et stort kutt på 1,5 mrd. kr til nødhjelp og 200 mill. kr til Verdens matvareprogram og – kanskje mest dramatisk av alt – et voldsomt kutt på 662 mill. kr til utdanning. Felles for alle disse kuttene er at sårbare grupper rammes, og at bistanden vris vekk fra dem som trenger det mest. Hvordan kan regjeringen forsvare en slik omlegging?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [12:13:53]: Som jeg redegjorde for i mitt første innlegg, vris regjeringen innsatsen innen bistanden inn mot områder hvor vi vet at det kan skape positive ringvirkninger og varige samfunnsendringer. Derfor er bl.a. klimatilpassing og matsikkerhet løftet høyt.

Det finnes ikke noe hevd på hva som kan defineres som en sårbar gruppe. Derfor vil jeg understreke at all vår bistand går til de fattigste, de sårbare, men vi har en annen og – mener jeg – mer hensiktsmessig innretning på vår bistand.

Spørsmål 9

Fra representanten Hårek Elvenes til forsvarsministeren:

«Heimevernet består av 41 000 soldater, herav 37 000 i områdestrukturen. For langtidsplanen for forsvarssektoren 2021–2024 anbefalte Forsvarssjefens fag-

militære råd i de to mest ambisiøse alternativene B og A en økning til totalt 42 000 soldater i Heimevernet.

Hvilke militærfaglige begrunnelser tilsier en økning på 7 000 soldater i HV-områdestrukturen ut over forsvarsjefens anbefaling, slik Hurdalsplattformen legger opp til, og hvorfor prioriteres en så kraftig økning i Heimevernet foran en rekke andre strukturelementer som fagmilitært er gitt høyere prioritet?»

Presidenten: Dette spørsmålet utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 10

Frank Edvard Sve (FrP) [12:15:00]: «Statsråden har hevdet at auka drivstoffprisar, meir enn ei tredobling av CO₂-avgifter, forbud mot bensin- og dieslbilar i enkeltsoner i byane, elektrifisering av sokkelen som medfører dyrare straum og nettleige til folk flest og næringslivet, og massiv bygging av vindmølleparkar mot folket sin vilje, slik som til dømes vindmøllene på Haramsøya i Møre og Romsdal, ikkje smertar folk flest og næringslivet sin kvardag.

Kan statsråden forklare korleis dette er mogleg?»

Statsråd Espen Barth Eide [12:15:30]: Statsråden er litt usikker på om han kjenner seg igjen i beskrivelsen av hva han skal ha sagt, men jeg skal nå uansett svare etter beste evne.

De menneskeskapte klimaendringene er vår tids største utfordring. FNs klimapanelers sjette hovedrapport viser at vi må ha umiddelbare, raske, omfattende og vedvarende utslippskutt globalt hvis vi skal begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Norge må ta sin del av ansvaret.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen sagt at vi skal kutte norske utslipp med 55 pst. mot 2030, sammenlignet med 1990, som et delmål mot netto nullutslipp i 2050. Dette er altså et nivå som er om lag det samme som de fleste sammenlignbare land har lagt seg på.

Klimamålene skal nås, og økonomien må innrettes på å bli stadig mer fornybar, sirkulær og bærekraftig. Det er viktig at vi nøye vurderer hvordan våre tiltak og virkemidler berører ulike aktører i samfunnet. Det må bli dyrere å forurense, men det må også bli lettere og mer lønnsomt å la være. Vi har varslet en gradvis opptrapning av CO₂-avgiften for å signalisere at det vil lønne seg å ta klimavennlige valg i årene fram mot 2030.

Regjeringen har også tatt grep når det gjelder sosial og geografisk rettferdighet i klimapolitikken. Siden mange fortsatt opplever at de ikke har et helt reelt alternativ til diesel- og bensinbiler, har regjeringen lagt fram et budsjett som reduserer veibruksavgiften og øker pend-

lerfradraget for å begrense konsekvensene for bilistene, i tillegg til at vi altså oppretter ladestasjoner i de kommunene som ennå ikke har det.

Flere byer ønsker å opprette nullutslippssoner for å redusere utslippene av klimagasser. Særlig har Bergen og Oslo etterspurt dette. Det er ikke nødvendigvis tale om et forbud mot bensin- og dieslbiler, det kan også være gebyrbaserte soner. Samferdselsdepartementet har gitt Statens vegvesen i oppdrag å vurdere alternativer. Ett alternativ gjelder lemping av vilkårene for opprettelse av lavutslippssoner av hensyn til klima, et annet å vurdere grunnlaget for forbudsbaserte nullutslippssoner av hensyn til klima. Sonebestemmelser skal i første omgang utprøves i form av pilotprosjekter i Oslo og Bergen, og hovedveinettet holdes utenfor.

Klimamålet i Hurdalsplattformen omfatter hele økonomien, også kvotepliktig sektor. Utslippene fra norsk olje- og gassindustri skal ned. I Hurdalsplattformen har regjeringen signalisert at den vil sørge for videre elektrifisering av olje- og gassfelt på norsk sokkel. Samtidig skal det sikres tilstrekkelig med fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.

Elektrifisering øker kraftforbruket og vil gjennom dette påvirke kraftbalansen og prisene på kraft. I Hurdalsplattformen slås det også fast at det skal settes ned en energikommisjon for å kartlegge energibehovene og foreslå økt energiproduksjon i Norge, og at det skal lages en samlet plan for norsk vannkraft, vindkraft, solkraft og andre energi- og infrastrukturutbygginger som krever konsesjon. Dette arbeidet er vi i gang med.

Denne regjeringen er opptatt av at klimapolitikken skal være både effektiv og rettferdig. Omstilling tar tid, og vi må la alle mennesker få mulighet til å ta klimavennlige valg, uavhengig av økonomi og bosted.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:18:36]: Det var mange tiltak, men eg trur stort sett oppfatninga blant befolkninga er at det er ein del ting folk ikkje forstår. Det eg ikkje forstår, er at når ein ønskjer å få folk til å køyre miljøvennleg osv., kvifor aukar ein då avgiftene på hybridbilar så kraftig at folk no må gå ut av kontraktane dei har inngått om ny bil til neste år? Det vil seie at folk ikkje vil kjøpe hybridbilar, dei vil fortsetje med diesel- og bensinbilane, for elbilar er ikkje aktuelt for veldig mange i distrikta, med tanke på kor langt dei rekk. Kva meiner statsråden ein oppnår med å gjere det så mykje dyrare for folk faktisk å tenkje på miljøet og kjøpe hybridbil?

Statsråd Espen Barth Eide [12:19:23]: Hybridbiler har vært en broteknologi hvis tid nå langt på vei er omme. Elbilene har etter hvert fått både såpass god rekkevidde og såpass god bruksmulighet – man kan få relativt rimelige elbiler med rekkevidde på over 500 km,

hengerfeste og plass til hele familien for de aller fleste – at når vi også får ladestasjoner på plass, er det for de aller fleste.

Da er det viktig å vite at en hybridbil ikke er noe spesielt klimatiltak. Den kan riktignok gå et stykke på strøm, men all den tiden den kjører med bensinmotor, trekker den med seg et stort batteri som gjør at de samlede utslippene blir omtrent like store som eller større enn en tradisjonell bensinbil. Her har vi opprettholdt forslaget som lå fra den forrige regjeringen om at man nå endrer avgiftsstrukturen for hybridbiler, fordi vi mener at tiden nå er kommet for å stimulere folk til å kjøpe rene, ekte utslippsfrie biler.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:20:23]: Det er sånn at eg sjølv har elbil, og eg kjem frå eit distrikt der det faktisk ikkje er 0 eller 1 grad heile året – det kan vere både 20 og 25 minus, og då er det berre halvparten av avstanden eg kan køyre med den elbilen. Det er ikkje alle som har råd til ein elbil til rett under 1 mill. kr, som dei bilane som går 600–700 km i dag, som på vintertid då er nede mot halvparten. Det er langt frå alle i befolkninga som har moglegheit til det.

Diesel- og bensinbil vil vere heilt avgjerande for folk flest i store delar av landet framleis, og det er ikkje sånn at elbilane kan takle det. Er statsråden einig i at vi faktisk har vinter i dette landet her, og at det er ein heilt annan effekt på elbilane om vinteren?

Statsråd Espen Barth Eide [12:21:08]: Statsråden kan bekrefte at det er vinter i Norge, og at rekkevidden på elbiler går ned om vinteren. Derfor er det viktig at man har en ladeinfrastruktur som er tilpasset stadig mer hurtigladende biler, og stadig tettere nettverk av ladestasjoner løser det spesielle problemet som vi helt riktig har om vinteren i Norge.

Vi er klar over at ikke alle mennesker er i stand til å kjøpe en elbil akkurat nå. Derfor har vi også skjermet bensin- og dieselprisen delvis mot den kraftige økningen av selve CO₂-avgiften, fordi vi forstår at det vil ta litt tid før alle mennesker er der. Men håpet er jo at man i privatbilmarkedet innen 2025 bare ser nye, helt utslippsfrie biler. Det vil også bety at de aller, aller fleste noen år gamle bruktbiler nå etter hvert er elbiler, slik at man kan gå inn i elbilmarkedet på alle prisnivåer, egentlig. Jeg tror teknologien går så klart i den retningen at det ikke er noen særlig grunn til bekymring.

Presidenten: Da er det fastslått i Stortingets spørretime at vi i hvert fall har én årstid i Norge.

Spørsmål 11

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:22:33]: «Det synes som Enova den siste perioden støtter flest store signalprosjekter, mens tiltak for boligeiere og tiltak i mindre skala ikke støttes i særlig grad.

Kan statsråden avklare om det er slik å forstå at Enovas formål er endret, og at det nå er blitt slik at norske husholdninger via strømgeregningen er mer som en innkrevingsmodell fra private strømforbrukere, for hovedsakelig å støtte storskala industri og bedriftstiltak?»

Statsråd Espen Barth Eide [12:23:04]: Husholdninger og forbrukere spiller en viktig rolle i omstillingen til lavutslippssamfunnet. Enova skal derfor årlig stille til disposisjon 300 mill. kr til tiltak hos husholdninger og forbrukere for å bidra til reduserte klimagassutslipp og omstilling til lavutslippssamfunnet. Dette muliggjør husholdninger og forbrukeres deltakelse i klimadugnaden. Det er en økning på 50 mill. kr fra forrige avtale, og mer enn noen gang betyr dette mer penger til å støtte opp om utviklingen i f.eks. klimanøytrale materialer, egenproduksjon av strøm, økt fleksibilitet i energisystemet og endret atferd i transport og forbruk.

I tilleggssummeret til budsjettet har vi dessuten foreslått å øke bevilgningen til Enova med 100 mill. kr, for å gi støtte til hurtigløpere for elbil. Dette vil gjøre det enklere å velge klimavennlige transportløsninger og legge til rette for økt utbredelse av bruk av elbil i alle deler av landet, som vi også var innom i forrige spørsmål.

Vi har ambisiøse mål i klimapolitikken og skal på kort tid omstille oss til et lavutslippssamfunn. Denne omstillingen krever en enorm innsats, især hos aktører som i dag har store utslipp. Vi har begrensede midler som må prioriteres. Spissingen av Enova som klimavirkemiddel reflekterer dette faktum. Enova har som formål å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet. Det er noe som kommer hele samfunnet til gode.

Gjennom bl.a. Enova skal staten være med og hjelpe innovative aktører som er villige til å ta risiko for å utvikle en mer klimavennlig næring. Aktører som vil utvikle løsninger, har bruk for risikoavlastning. Når prosjektene er store, blir risikoen og støttebehovet tilsvarende. Det er imidlertid ikke slik at Enova kun støtter store prosjekter. Av prosjektene de støttet i perioden 2017–2020, var 5 440 av 6 633 – eller 82 pst. – tilsagn på under 1 mill. kr. Enova har bl.a. støttet over 3 600 elektriske varebiler det siste året, som gjør det mulig også for små bedrifter å velge klimavennlig transport.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:25:26]: Det er godt å høre at det skal bevilges mer penger til dette. Men nå er vi allerede kommet til november, og da vi talte i slutten

av oktober, hadde Enova kun betalt ut 100 mill. kr av de 400 mill. kr som betales inn – med 300 mill. kr som da skal disponeres til private husholdninger. Samtidig fjernet og reduserte statsforetaket Enova fra 1. juli støtten til flere populære energisparetiltak, mens man økte prioriteringen av tiltak som utslippsfrie bygge- og anleggsplasser, på bekostning av sånne tiltak som vi etterlyser. Mener ministeren at dette nivået på utbetaling til husholdninger – og prioriteringen av midlene – er akseptabelt og ønskelig?

Statsråd Espen Barth Eide [12:26:21]: Det er slik at vi snakker om en avtaleperiode på fire år. I løpet av denne avtaleperioden skal Enova bruke 1,2 mrd. kr – altså 300 mill. kr ganger fire – som går direkte på tilskudd til husholdninger og forbrukere. Det har vært et underforbruk på denne posten – det er helt riktig – man har bare brukt 155 mill. kr så langt, eller litt over halvparten av de 300 mill. kr som skulle vært brukt i 2021. Men dette er en fondsavsetning, så de pengene er ikke blitt borte. Det betyr egentlig at den gode nyheten er at det er mer penger tilgjengelig for de som vil søke i 2022, 2023 og 2024, fordi pengene er disponert til dette formålet. Det vi har fått beskjed om fra Enova, er at det har vært koronarelaterte og andre grunner til at det har vært noe mindre søknadssum og noe tregere utlevering. Men pengene skal brukes, og min forutsetning er selvfølgelig at Enova bruker den summen de har fått til nettopp husholdninger og forbrukere, til det den er bevilget for.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:27:23]: Jeg setter pris på å høre det ministeren sier. Det skal vi følge med argusøyne, for vi har mottatt motsatte signaler fra private husholdninger og flere andre aktører – i både byggebransje og lignende – om at det primært har vært prestisjeprosjekter som har vært prioritert.

I forrige stortingsperiode foreslo ministeren, da som representant i energi- og miljøkomiteen, at alle pengene som ble betalt inn av husholdningene i avgiften til energifondet, skulle gå til å støtte tiltak i husholdningene. Mener ministeren fremdeles det han mente da, og vil ministeren derfor instruere Enova når man skal gi et nytt oppdragsbrev eller et supplerende oppdragsbrev, der det understrekes at alle pengene som betales inn, skal gå til tiltak i husholdningene?

Statsråd Espen Barth Eide [12:28:11]: For å understreke det: De pengene som er bevilget til dette formålet, skal gå til dette formålet, og jeg forventer at Enova følger opp det med å gi utbetalinger i forhold til det beløpet til husholdninger og forbrukere. For øvrig støtter jeg hovedretningen i utviklingen av Enova, som har vært en bevegelse over tid i retning av at man skal drive

teknologiutvikling. Det betyr at når teknologier er blitt modne nok og rimelige nok i markedet, vil etter hvert støttebehovet reduseres, for om tiltakskostnadene er gått kraftig ned, går selvfølgelig også behovet for støtte til tiltaket ned. Det er litt av poenget med teknologiutvikling. Man får bedre teknologi, lavere priser per enhet, og det vil etter hvert få konsekvenser. Det forklarer noe av bortfallet av det som helt riktig beskrives som tidligere populære ordninger. Men det viktigste budskapet mitt er at de pengene som er bevilget for at husholdninger og forbrukere skal kunne spare energi, skal brukes til det tiltaket.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 20.

Spørsmål 20

Presidenten: Spørsmål 20, fra representanten Alfred Jens Bjørlo til næringsministeren, er overført til klima- og miljøminister Espen Barth Eide som rette vedkommende.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:29:23]: «Etter 2023 er Noreg saman med Papua Ny-Guinea og Tyrkia dei einaste landa i verda som opnar for dumping av gruveavfall i sjø, med dei skadeverknadene det fører med seg for sårbare fjord- og havmiljø.

Ser statsråden det som aktuell politikk å gje nye løyve til dumping av gruveavfall i sjø (sjødeponi) i komande stortingsperiode?»

Statsråd Espen Barth Eide [12:29:51]: Det stemmer, som representanten Bjørlo sier, at det er få land som har deponi til havs og i fjorder, men så er det også få land som har den samme topografien som Norge har, med dype fjorder som egner seg til deponering. Både deponi i sjø og deponi på land har miljøkonsekvenser, og vi kan ikke på generelt grunnlag hevde at deponi på land alltid er bedre enn deponi i sjø. Hver enkelt sak må vurderes konkret.

En konkret vurdering er også gjort i de sakene der det etter forurensingsloven er gitt tillatelse til sjødeponi ved gruvedrift. Basert på et omfattende kunnskapsgrunnlag vurderes de miljømessige konsekvensene ved sjødeponi nøye før tillatelsene gis. Som del av vurderingene før tillatelse gis, vurderes også alternativer til sjødeponering av avgangsmasser.

Mange miljøteknologier bruker metaller, og tilgang på mineralske råstoffer er en forutsetning for å lykkes med det grønne skiftet. Blant annet er mange mineraler nødvendige for økt grad av elektrifisering av transportsektoren, og det trengs stadig større mengder. For eksempel trenger en elektrisk bil tre ganger så mye kobber

som en konvensjonell bil. Miljømessig streng regulering av gruvedrift kan dermed bidra til å etablere et bærekraftig samfunn hvor materialene kan bidra til teknologi som reduserer klimagassutslipp.

I enhver vurdering av gruvedrift og mulig sjødeponi må vi gjøre en grundig og konkret vurdering. Dette vil også gjelde for vurdering av eventuelt nye gruveprosjekt i Norge. Gjennom tillatelse kan vi gi driften en god innramming med krav om miljøovervåkning, utslippskontroll og rapportering, samtidig som Miljødirektoratet vil følge driften ved gruveene nøye.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:31:32]: Eg merkar meg i alle fall at dette er eitt av kanskje fleire område innanfor naturvernfeltet der vi etter mitt syn ser ei endring til det negative frå den førre regjeringa til denne. Regjeringa Solberg var, etter påtrykk frå Venstre, tydeleg på at å dumpe gruveavfall i sjø høyrer til fortida. No bekreftar statsråden at denne regjeringa ikkje konsekvent vil seie nei til det, men vil vurdere det frå sak til sak. I eit internasjonalt perspektiv er det ganske oppsiktsvekkjande. Den internasjonale naturvernkongressen, IUCN-kongressen, har i 2016 bedt alle statar om å forby deponering av gruveavfall i sjø for nye gruver så snart som mogleg. Chile – eit av dei landa som har liknande topografi som Noreg – har no vedteke å stoppe denne praksisen frå 2023.

Eg vil gjerne utfordre statsråden litt tydelegare på dette, når den oppfatninga som statsråden gjev uttrykk for, er så lite utbreidd internasjonalt, for å seie det litt diplomatisk. Ser han at dette kan vere eit omdømeproblem for Noreg internasjonalt i den nye, grønne økonomien vi skal inn i, der vi er einige om at vi må stille strenge miljøkrav på alle område?

Statsråd Espen Barth Eide [12:32:39]: Jeg vil svare ja på det spørsmålet. Det er viktig at vi må kunne svare ordentlig, ærlig og med godt faktagrunnlag på de valgene vi gjør.

Mitt poeng var at dersom det er slik at Miljødirektoratet, som er vår fremste fagmyndighet, mener at i et helt konkret tilfelle er sjødeponi bedre enn landdeponi, er det den miljøfaglige vurderingen. Da må man være i stand til å stå inne for at det er den riktige vurderingen. Men jeg er enig i at dette krever at man har tydelige og gode svar, ettersom det er en trend – det er helt riktig beskrevet – bort fra sjødeponi internasjonalt. Så det støtter jeg.

Men det vil heller ikke være god miljøpolitikk å avstå fra det tiltaket som vurderes som mest miljøvennlig, fordi man skal leve opp til en internasjonal trend som er basert på også andre typer topografi enn den vi faktisk har, så lenge våre miljømyndigheter mener at de står inne for den anbefalingen de har gitt.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:33:36]: Eg trur berre eg får konstatere at på dette området er Venstre og Arbeidarpartiet–Senterpartiet usamde. I det internasjonale klimaet vi har – der statsråden stadfester at dette er ein praksis som er lite brukt og i ferd med å bli endå mindre brukt internasjonalt – meiner vi at her bør Noreg vere tydelege. Eg trur det vil bli eit omdømeproblem for Noreg på sikt om vi held på denne praksisen.

Eg har lyst til å stille statsråden eit anna spørsmål. Det er sagt noko i Hurdalsplattforma om at ein vil vurde- re å innføre ein type avgift på deponering generelt, som eit verkemiddel for òg å få mest mogleg miljøvenleg praksis for bruk av avfallsprodukt frå gruver, noko eg trur blir eit enormt viktig område framover. Eg trur det er rett å innføre denne typen avgifter. Kan statsråden seie noko meir om framdrifta i det arbeidet? Kan vi vente oss nokre raske avklaringar for å leggje press på industrien om at deponi og deponering er noko vi raskast mogleg må få fasa ut? Vi må få brukt alt av dei tilgjengelege ressursane, som det gruveutvinna materialet er.

Statsråd Espen Barth Eide [12:34:42]: Det er en helt overordnet del av både klimapolitikken og miljøpolitikken at vi kommer over i en sirkulærøkonomi, der flest mulig ressurser brukes om igjen, og minst mulig blir deponert, forbrent eller avhendet på annen måte, men går tilbake i sirkulasjonen. Da har vi, som representanten helt riktig påpeker, sagt at vi ønsker å utrede en løsning med avgift på f.eks. deponi, og egentlig på alle andre såkalte eksternaliteter, som det heter – de naturkostnadene som tidligere ikke har hatt en pris, men som nå må få det. Så det kan jeg svare ja på. Dette vil vi ta med oss i det store arbeidet som går ut på å følge opp den forrige regjeringens arbeid med sirkulær økonomi og stramme det ytterligere til, i retning av at vi er nødt til å få opp graden av resirkulering og få ned det som ikke lenger kan brukes.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 1.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Frank Edvard Sve til finansministeren, er overført til kommunal- og distriktsministeren som rette vedkommende.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:35:54]: «Senterparti- og Arbeidarparti-styrte Ålesund kommune planlegg å kutte 108 institusjonsplassar, som er blant dei lovpålagde tenester i ei kommunal drift. Samtidig planlegg Senterpartiet og Arbeidarpartiet å bruke 240 millionar kroner på ei ikkje lovpålagd bypakke mot folket sin vilje, og

dei har planar om eit badeland i samarbeid med Høgre. Det vart hevda i valkampen at Senterpartiet var for tenester «nær folk», og for Arbeidarpartiet var det «vanlege folk sin tur». Eldre folk i Ålesund er vel vanlege.

Vil statsråden gripe inn i Senterparti- og Arbeidarparti-styrte Ålesund, slik at dei eldre ikkje vert nedprioriterte til fordel for ikkje lovpålagde tenester?»

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:36:37]: Et levende lokaldemokrati er helt sentralt for denne regjeringen. Lokaldemokratiet har en egenverdi, men en desentralisert oppgaveløsning tilpasset lokale forhold og behov gir også befolkningen de beste tjenestene samlet sett. Samtidig gir det oss mer velferd for hver krone enn om nasjonale myndigheter skulle bestemme i detalj hvordan oppgaver skal utføres.

Som tidligere ordfører vet jeg godt at man som lokalpolitiker står overfor mange krevende avveininger, men jeg har tillit til at våre lokale folkevalgte – uavhengig av parti – gjør det de mener er best for sine innbyggere innenfor rammen av lover og forskrifter. Videre er kommuner og fylkeskommuner selvstendige forvaltningsnivåer som ikke kan overprøves uten hjemmel i lov. Det er derfor heller ingen adgang til å gripe inn i lokale prioriteringer, slik representanten Sve oppfordrer til gjennom sitt spørsmål.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:37:33]: Men er statsråden enig i at det er rimeleg «greinalaust» at det ser ut til å bli vanlege folk i Ålesund sin tur til å betale skyhøge gebyr for renovasjon, auka kostnader for vatn og avløp, auka eigedomsskatt og faktisk 3,7 mrd. kr i bompengar på toppen?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:37:56]: Jeg blir litt overrasket hvis representanten Sve virkelig mener at kommunalministeren skal svare for ulike prioriteringer i landets 356 kommuner og 11 fylkeskommuner. Jeg ser ikke det som min oppgave å svare for de lokale prioriteringene. Tvert imot har jeg tillit til at lokaldemokratiet gjør kloke valg på vegne av sine innbyggere. Jeg er sikker på at det var en politikk som representanten Sve også satte pris på den gangen han var ordfører i Stranda.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:38:30]: Eg registrerer at statsråden ikkje kan instruere, men statsråden har også vore ordførar. Spørsmålet er om han ikkje kan ta ein telefon til partikollegaene sine i Senterpartiet og Arbeidarpartiet i Ålesund og kanskje gje dei nokre gode råd om korleis ein kan drive kommunen best mogleg og prioritere dei gode tenestene, for eg trur vi som har vore ordførarar, har erfaring med å bruke pengane der det er viktig for folk flest. Så kanskje ein telefon?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:39:01]: Det er ulike syn på hva som er viktig for folk. Representanten Sve hadde sikkert sine resonnement da han satte i gang et stort skipprosjekt i sin kommune – neppe betraktet som en lovpålagt oppgave det heller, men han gjorde vel det fordi han mente det var en klok prioritering for sin kommune. At kommunen fikk økonomiske problemer etterpå, kunne henge i hop med mange ting.

Nei, jeg har ikke tenkt å ringe rundt til landets kommunestyrer for å gi mitt syn på lokalpolitiske prioriteringer. Jeg har tillit til lokaldemokratiet.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 12.

Spørsmål 12

Helge André Njåstad (FrP) [12:39:51]: Spørsmålet mitt er:

«Det er nå ønske fra en liten gruppe innbyggere i gamle Forsand om å grensejustere hele den gamle kommunen. 4. januar 2021 svarte statsråd Astrup en av innbyggerne i Forsand at det er klokt å la nye Sandnes få virke og gi den tid det trengs for å utvikle den nye kommunen.

Ser statsråden på dette som en grensejustering når Stortinget ved to anledninger har gitt Sandnes og Forsand ja til den frivillige sammenslåingen, og støtter statsråden dette eller oppdelingsideen?»

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:40:34]: Tidligere kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup ba Statsforvalteren i Rogaland om å utrede en grensejustering mellom Sandnes kommune og Strand kommune. Oppdraget ble gitt på bakgrunn av et innbyggerinitiativ fra innbyggere i Forsand-området. Statsforvalterens utredning skal gi opplysninger om relevante forhold for vurderingen av om det skal gjennomføres en grensejustering.

Etter inndelingsloven knytter det seg ulike saksbehandlingsregler til ulike typer grenseendringer, herunder grensejusteringer og delinger. Som del av sin utredning er Statsforvalteren derfor bedt om å vurdere om den grensejusteringen det er søkt om, kan behandles som en grensejustering eller som en deling. Dette har betydning for både hvem som har initiativrett, og hvem som har vedtakskompetanse i saken.

Jeg vil la Statsforvalteren i Rogaland arbeide med utredningen, i tråd med det oppdraget som er gitt av min forgjenger. Statsforvalterens utredning vil danne grunnlaget for vurderingen av om det skal foretas en eventuell grenseendring, og hvordan saken skal håndteres videre, og jeg ønsker ikke å forhåndsbehandle søknaden nå.

Helge André Njåstad (FrP) [12:41:41]: Eg takkar statsråden for svaret og merkar meg at ein er open for at dette kan vera både ei grensejustering og ei deling. Statsråden sa litt om kva som er forskjellen på dei to. I hovudsak er ei grensejustering noko som ligg til statsråden å avgjera, mens ei deling må til Stortinget dersom kommunane ikkje er einige. Dette er det ganske vesentleg for innbyggjarane i Sandnes å få klarleik i. Det er vel rimeleg openbert at dette ikkje er ei grensejustering. Dette er ein omkamp om kommunereforma, der det var ei frivillig samanslåing. Dette er ei deling og bør difor koma til Stortinget. I tillegg har Stortinget ved to anledningar teke stilling til Sandnes/Forsand-samanslåinga i si tid. Difor synest eg det er litt for tafatt at ein berre lenar seg tilbake og let Statsforvaltaren greia ut.

Er ikkje statsråden einig i at når Stortinget har teke stilling til dette to gonger før, er det naturleg at det er Stortinget og ikkje departementet som skal avgjera det denne gongen?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:42:43]: Det henger som sagt i hop med hva som er rett lovgrunnlag her. Det er blant det Statsforvalteren i Rogaland er bedt om å gi sin vurdering av. Det er korrekt at det er forskjeller på behandlingen av grensejustering og deling. Om det ikke er statsråden som vedtar ved en grensejustering, er det i hvert fall Kongen i statsråd. Det gjelder også ved deling, med mindre kommunen selv er uenig. Da må det til Stortinget. Men jeg vil nå først avvente den utredningen som Statsforvalteren er gitt i oppdrag av min forgjenger å gjennomføre, og vil som sagt ikke gi en nærmere vurdering av saken nå.

Helge André Njåstad (FrP) [12:43:28]: Eg takkar igjen for svaret. Eg reknar ikkje med at eg får eit anna svar sjølv om eg stiller spørsmålet på ein ny måte, men eg kan jo sitera Senterpartiet sin eigen kommunestyrerepresentant i Sandnes, som er veldig tydeleg på at Senterpartiet lokalt meiner at det er ei heilt lovleg samanslåing som har skjedd, og at dei står ved den avgjerda og ikkje ønskjer å bruka den argumentasjonen som den avgåtte kommunalministeren brukte overfor Statsforvaltaren.

Så spørsmålet mitt er: Vil statsråden likevel lytta til dei lokale signala – også målborne av Senterpartiet – om at dette er ein omkamp om kommunereforma, og at det difor er naturleg, dersom det blir eit initiativ, at det blir lagt fram for Stortinget og ikkje blir avgjort i Oslo av Kongen i statsråd – at det blir lytta til dei lokale signala og lagt fram for Stortinget, dersom regjeringa, mot dei lokale ønska, ønskjer å fullføra den prosessen som den tidlegare kommunalministeren har sett i gang?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:44:33]: Jeg vil først understreke at jeg er på samme linje som tidligere kommunalminister Nikolai Astrup, som skrev i sitt brev til Sandnes kommune at han kun hadde tatt stilling til at utredning kunne iverksettes, ikke tatt stilling til om en grensejustering skulle skje. For øvrig står det også brevet til Statsforvalteren i Rogaland at Sandnes kommune og Strand kommune skal få uttale seg i saken. For øvrig må kommunene selv vurdere om det er nødvendig å innhente synspunkter fra innbyggerne på forslaget om grensejustering. Men initiativet om grensejustering har jo kommet i tråd med loven knyttet til innbyggerinitiativ.

Spørsmål 13

Mudassar Kapur (H) [12:45:35]: «Den viktigste årsaken til at staten kjøper konsulent tjenester er behovet for en spisskompetanse i en kortere periode. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen ønsker å kutte i konsulentbruken i staten ved å utvikle denne kompetansen selv.

Kan statsråden svare på hvor mye dette vil koste og hvordan dette vil påvirke innovasjonen i offentlig sektor?»

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:46:04]: Det høye forbruket av konsulenter kjøpt inn fra det private markedet kan være en indikasjon på at det offentlige har overlatt for mye av sin virksomhet til det private markedet. I 2020 brukte statsforvaltningen 12 mrd. kr på å kjøpe konsulent tjenester. Dette utgjør en konsulentrate på nesten 10 pst. av det totale lønnsbudsjettet. Variasjonen er imidlertid stor, fra en konsulentrate på null til mange hundre prosent.

I enkelte virksomheter står eksterne konsulenter for både planlegging, innkjøp, bygging, drift og evaluering av systemer. Dette gjør at virksomheten kan miste kontroll over egen kjernekompetanse og kjernevirksomhet. I den andre enden av skalaen har vi virksomheter som har bygget opp interne kompetansemiljøer som kan ta en ledende rolle i å drifte og utvikle organisasjonen, f.eks. de sterke IT-miljøene i skatteetaten og Nav. Flere andre kan lære av disse virksomhetene.

Mindre virksomheter har kanskje bare behov for hylleware og kan med fordel kjøpe inn dette i stedet for å hyre inn kostbare konsulenter til å utvikle skreddersydde løsninger. Hjelp til innkjøp kan virksomhetene få gjennom ulike typer innkjøpssamarbeid, i både kommunal og statlig sektor. Statens innkjøpssenter framforhandler rammeavtaler for statlige virksomheter og utvikler en markeds plass for skytjenester der også kommunene kan delta.

I Hurdalsplattformen sier vi at vi skal kutte i konsulentutgifter, men det står ikke at vi skal kutte ut konsulenter. Det vil fortsatt være behov for at det offentlige kjøper konsulent tjenester, men denne regjeringen har signalisert klart hvilken retning som gjelder: Statlige virksomheter skal redusere bruken av konsulent tjenester. Dette vil som umiddelbar effekt gi innsparinger for virksomhetene. Samtidig er det et mål at virksomhetene skal bygge opp intern kompetanse. Gjennom større kontroll med egen kjernevirksomhet vil virksomhetene også legge grunnlaget for å utvikle tjenestene til beste for landets innbyggere.

Det er et stort potensial for innovasjon i offentlig sektor ved å satse mer på samarbeid og partnerskap på tvers av offentlige virksomheter, mellom kommune og stat, mellom ulike departementsområder og ved klok samhandling med privat næringsliv, f.eks. gjennom innovative offentlige anskaffelser. Denne regjeringen har tillit til at fagfolk i offentlig sektor har kompetanse til å utvikle brukerorienterte tjenester. Gjennom å satse på å utvikle kompetanse innenfor offentlig sektor, herunder innkjøpskompetanse, mener vi at arbeidsgivere i forvaltningen vil tiltrekke seg flinke fagfolk. Det er her vi legger grunnlaget for en innovativ offentlig sektor.

Mudassar Kapur (H) [12:48:27]: Dette var jo et svar som forventet, ikke minst når statsråden maler ut om konsulentbruken. Da er det litt forunderlig – men samtidig positivt fra vår side – å se at regjeringen i sin tilleggsproposisjon kutter i konsulentbruken med om lag 40 mill. kr, selv om statsråden er bekymret for 12 mrd. kr, og at dette gjelder kjøp av tjenester i kommunikasjonsbransjen i tilleggsproposisjonen.

Vi har hele tiden ment at det ville vært svært uheldig og ville forsinket en rekke kritiske, viktige prosjekter dersom regjeringen faktisk hadde valgt å gjøre det som særlig Senterpartiet snakket mye om i valgkampen. Kan man nå si at regjeringen – fra man har skrevet denne Hurdalsplattformen, til man skal legge fram et ansvarlig budsjett, hvor man også må ta inn over seg at effektiviseringen må fortsette – har oppdaget noe ny informasjon som man ikke hadde da man laget plattformen?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:49:28]: Jeg er egentlig usikker på om jeg skjønte spørsmålet. Det må jo glede representanten Kapur at vi tross alt kutter i offentlig kjøp av konsulent tjenester og sånn sett drifter offentlig sektor billigere.

La meg også henvise til et utvalg som nylig la fram sin innstilling, Norge mot 2025, ledet av Jon Gunnar Pedersen, bl.a. tidligere statssekretær i Høyre. Knyttet til IKT-løsninger i offentlig sektor, som er et av de store områdene der det kjøpes inn mye, skriver utvalget:

«Utvalget har merket seg de vellykkede resultatene som er synliggjort i de digitale driftsmodellene innen blant annet Nav, Altinn, Ruter og UK Government Digital Service. Dette er blant annet oppnådd gjennom å bygge opp kompetente interne IT-miljøer, som har fokus på å forstå brukerbehov, levere nytte og kvalitet og redusere kostnader, og som også vil være kompetente innkjøpere av konsulenttjenester. Etter utvalgets vurdering er disse vellykkede resultatene noe som også andre offentlige virksomheter kan lære av.»

Mudassar Kapur (H) [12:50:31]: Jeg tror faktisk statsråden utmerket skjønner spørsmålet jeg har stilt. Det er også en glede for meg å se at statsråden og regjeringen etter hvert har forstått behovet for å ha spisskompetanse inn i det offentlige, at det ikke alltid er det offentlige selv som har de riktige svarene, og at man gjennom å trekke inn ekstern kompetanse kan få utviklet prosjekter både raskere og rimeligere.

Vi er alle enige om at noen av de generelle offentlige utgiftene bør gå ned. Derfor har det vært veldig rart å ha et Senterparti som har vært imot alle reformer som kan bidra til effektivisering. En av reformene som også bidrar til mindre kostnader i det offentlige, er ABE-reformen. Også der ser vi at regjeringen velger å fortsette med reformen selv om man har vært imot den i opposisjon. Det er en glede for oss å se, men jeg vil gjerne høre statsråden utdype hvordan man har kommet fram til den erkjennelsen at det er en fin reform å ha.

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:51:35]: Når det gjelder ABE-reformen, har regjeringen sagt i Hurdalsplattformen at den skal erstattes med mer målrettede tiltak for kutt i offentlig sektor, og det vil vi komme tilbake til i kommende budsjett. Men igjen: Det må jo også glede representanten Kapur, vil jeg håpe, at man i tillegg til ABE-reformen for 2022, som lå inne i budsjettene, og som blir videreført, kutter konsulentbruken ytterligere. La meg da bare understreke at det ikke er snakk om å kutte ut alle konsulenttjenester, men å bruke mindre enn i dag – både for rent faktisk å spare penger og i tillegg for å kunne utvikle egne kompetente miljøer internt, f.eks. når det gjelder IKT-løsninger, noe som bl.a. er anbefalt i regjeringens utvalg Norge mot 2025.

Spørsmål 14

André N. Skjelstad (V) [12:52:32]: «I 2006 lovet daværende kommunalminister Åslaug Haga å flytte 6 000 arbeidsplasser fra staten til kommunene. Utfallet kjenner vi. Solberg-regjeringen flyttet imidlertid 1 650 årsverk til fylkeskommunene og sams vegadministrasjon i

tillegg til utflytting og nyetablering av over 1 200 arbeidsplasser utenfor Oslo.

Hva er statsrådets ambisjoner for ytterligere nødvendig utflytting av oppgaver og arbeidsplasser til kommuner og fylker?»

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:53:03]: Regjeringen har klare ambisjoner for lokaliseringspolitikken. Jeg ser ingen grunn til at statlige arbeidsplasser nødvendigvis må ligge i de store byene når det finnes så mange kompetente folk rundt om i landet. Staten har mange oppgaver som skal løses, og landet har mange velfungerende arbeidsmarkeder. Lokalisering av statlige arbeidsplasser er et av flere virkemidler som jeg ønsker å ta i bruk i arbeidet med en forsterket distriktpolitikk.

Statlige arbeidsplasser utgjør et viktig bidrag i mange arbeidsmarkeder. Dette er stabile arbeidsplasser som ikke preges av konjunktursvingninger i samme grad som private. Statlige arbeidsplasser utvider bredden i arbeidsmarkedet ved å gjøre tilbudet av stillinger mer variert. På denne måten er statlig lokaliseringspolitikkk ett av flere virkemidler for å bygge sterke kompetansemiljøer som igjen kan gi grunnlag for videre vekst, bosetting og tilflytting.

I regjeringens distriktpolitikk er arbeid og velferd det aller viktigste. Vi er godt i gang med å konkretisere hvordan dette skal følges opp. Lokaliseringspolitikken er en del av denne diskusjonen. Overordnet er vi opptatt av å bygge sterke kompetansemiljøer i hele landet gjennom en jevnere fordeling av offentlige arbeidsplasser. Vi ønsker at statlige virksomheter skal organiseres slik at kompetansen ligger så nært innbyggerne som mulig. Vi ønsker en bedre balanse mellom by og land. Nye statlige arbeidsplasser skal legges utenfor Oslo med mindre åpenbare grunner tilsier noe annet.

Sektorpolitikk kan ha utilsiktede konsekvenser for distriktsområder. Politikkendringer skjer gradvis, og summen av en rekke små endringer kan over tid påvirke distriktene negativt. For å bote på dette skriver vi i Hurdalsplattformen at vi vil innføre en regel om distriktsmessige konsekvensanalyser av alle reformer, og kravene om å vurdere distriktpolitiske hensyn skal være gjennomgående i offentlig forvaltning. Arbeidet for en god regional balanse av statlige arbeidsplasser er noe regjeringen skal gjøre i fellesskap. Dette er viktig for å unngå negative konsekvenser i form av tap av arbeidsplasser og tjenestesteder i distriktene.

André N. Skjelstad (V) [12:54:58]: Senterpartiets kommunalminister i Bondevik I-regjeringen satte ned et oppgavefordelingsutvalg, og i 2000 la de fram nye regioner med mer makt. Det skulle avløse de 19 fylkeskommunene. Stoltenberg II fortsatte arbeidet i 2005, og daværende kommunalminister Haga foreslo ni fylker.

Enden på visa ble imidlertid at Stortinget sa nei til regionreform. Haga bemerket etterpå at det blir ingen desentralisering av makt når Stortinget ikke ønsker det. Hva tenker statsråd Gram om det arbeidet som Senterpartiet i sin tid la ned stor prestisje i, og hvorfor er det sånn at Senterpartiet nå mener at flere regioner enn det vi har i dag, i større grad vil gi en desentralisering av makt?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:55:42]: Når det gjelder fylkesstruktur og oppgaver, vil jeg først bemerke at jeg i liten grad kan se at det oppgavetilfanget som ble tilført av foregående regjering, ikke minst med regionreformen, på noe vis godtgjorde en endret struktur i fylkeskommunene. Oppgavene som ble overført, som var mange færre enn det som var lovet, kunne godt håndteres innenfor den – skal vi si – gamle fylkesstrukturen. Det er det ene.

Det andre er regjeringens syn på kommune- og fylkesstruktur. Den skal formes i nært samspill med og basert på lokaldemokratiet og ikke gjennom bruk av tvang overfor kommunestyre og fylkesting, noe som skjedde i foregående periode, og som vi mener var veldig uheldig.

André N. Skjelstad (V) [12:56:37]: Det er helt nødvendig i årene framover å se på mer desentralisering av makt. Senterpartiet brukte mye av valgkampen og årene i opposisjon til å overbevise velgerne om at det er behov for både oppgaver og arbeidsplasser. Jeg hører i statsrådens svar nå at han hele tiden prater om nye oppgaver for staten, altså ikke eksisterende statlige arbeidsplasser. Er det et bevisst valg at man ikke ønsker å flytte på eksisterende arbeidsplasser, bare å se på nye – at man ønsker en oppblomstring av flere statlige arbeidsplasser? Da skjønner jeg godt at man vil avvikle ABE-reformen.

Jeg vil igjen spørre statsråden: Vil det skape problemer med å tilføre nye oppgaver når man samtidig ønsker å oppløse en del av fylkene? Og uansett: Vil statsråden ta opp tråden fra sentrumspartiernes kampsak en gang i tiden og foreslå ytterligere tunge oppgaver til fylkeskommunene, eller blir dette en umulig oppgave, f.eks. for fylker som da kanskje vil ha 74 000 etter en stund?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:57:40]: Regjeringen har en ambisjon om å utvikle lokale demokratier gjennom desentralisering av oppgaver til kommuner og fylkeskommuner. Vi vil bl.a. vurdere å overføre statsforvalterens oppgaver som ikke omhandler tilsyn, kontroll eller klage, til fylkeskommunene – jordvern unnatt. Og vi ønsker å styrke fylkeskommunene som samfunnsutviklere.

Så har vi i Hurdalsplattformen på flere områder pekt på tiltak som også vil bidra til en annen arbeidsplassfordeling, f.eks. arbeidet med å opprettholde et desentralisert utdanningstilbud innenfor universitets- og høyskolesektoren, med lokale utdanningssentre.

Et annet eksempel er ambisjonen om å opprettholde en mer desentralisert politistruktur. Så det er flere områder der vi ser det er naturlig å tilføre flere arbeidsplasser og oppgaver rundt omkring i hele landet for å få en bedre regional balanse av statlig sysselsetting.

Presidenten: Spørsmål 15 er besvart.

Spørsmål 16

Trond Helleland (H) [12:59:00]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Regjeringen Støre har kuttet bevilgningen til tilskuddsordningen for mindre byområder med 30 mill. kroner. Det vil si at det ikke er midler til denne ordningen i 2022. I stedet er det satt av 10 mill. kroner til en pilotordning for bygdevekstavtaler.

Betyr det at en nå nedprioriterer byområdene?»

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:59:28]: Jeg kan berolige representanten med at regjeringen ikke på noen måte har tenkt å nedprioritere byområdene. Det er det flere punkter i Hurdalsplattformen som underbygger. Av store saker på transportområdet vil jeg nevne at vi viderefører arbeidet med byvekstavtaler. Det betyr at vi vil følge opp de avtalene som er inngått med de fire største byområdene. Her går vi også lenger enn den forrige regjeringen i vår satsing. Vi vil øke det statlige bidraget i de såkalte 50–50-prosjektene til 70 pst. Innretningen på en slik ordning må vi selvfølgelig komme tilbake til.

Vi er også ivrige etter å komme i gang med byvekstforhandlinger med de fem neste byområdene i størrelse, altså byer som f.eks. Tromsø, Kristiansand mfl. Regjeringen har heller ikke tenkt å avvikle den nye tilskuddsordningen til de neste byområdene i den mindre kategorien, nemlig Bodø, Haugesund, Ålesund, Vestfoldbyen og Arendal/Grimstad. Vi har imidlertid ikke funnet grunnlag for å prioritere midler til det formålet nå i 2022, men det betyr slett ikke at ordningen som sådan er avviklet. Vi ser også positivt på at disse mindre byområdene ønsker nullvekst som målsetting for sitt byområde og ønsker å bidra til at målet kan nås.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Trond Helleland (H) [13:00:46]: Den forrige regjeringen hadde satt av 30 mill. kr i neste års budsjett for å

komme i gang med tilskudd til mindre byområder for en klima- og miljøvennlig byutvikling og god framkommelighet. Tiltakene skulle vært investert i gang- og sykkelveier samt kollektivtiltak. Dette blir nå tatt ut uten noen begrunnelse. Det blir skrotet og erstattet med en annen ordning – det blir framstilt som at en tar ut de mindre byområdene og erstatter det med en ordning som skal gå til kommuner med befolkningsnedgang, svak sysselsetting og et tynt næringsgrunnlag. Det som skal etableres, er en pilotordning med bygdevekst-avtaler som er fratatt samferdselsministeren og lagt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Det foreslås en bevilgning på 10 mill. kr.

Er det slik at det er viktigere med tilrettelegging for sykling, gange og kollektivtrafikk i disse små kommunene enn i pressområdene, som de mindre byområdene er?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [13:01:47]: Jeg gjentar at vi ikke har tenkt å skrote denne ordningen. Ordningen til disse byområdene vi snakker om, handler om ca. 600 mill. kr som er satt av i NTP-rammen, og vi vil selvfølgelig komme tilbake til og følge opp disse tiltakene.

Når det gjelder ordningen som Helleland viser til, regner jeg med at han er kjent med at disse 10 mill. kr skal gå til å fremme vekst og næringsutvikling i Distrikts-Norge. Det antar jeg opposisjonen ikke er imot.

Trond Helleland (H) [13:02:15]: Nei, opposisjonen er ikke imot vekst og utvikling. Det vi er imot, er den usikkerheten som nå er skapt i Bodø, Ålesund, Hauge-sund, Arendal, Grimstad, Tønsberg, Sandefjord og Larvik. De hadde nå kommet seg fram i skoene og var klare til å starte opp, og det var planlagt at i hvert fall to byområder skulle komme i gang i 2022. Så sier statsråden at en skal øke fra 50 pst. til 70 pst., prioritere de fem byene bak og disse områdene. Spørsmålet blir da egentlig: Hvor har statsråden tenkt å hente alle disse milliardene fra? Det er et litt urovekkende tegn at det første statsråden bidrar til, er å fjerne 30 mill. kr som er satt av, og skape usikkerhet i disse mindre byområdene. Hva vil klimaeffekten være av dette tiltaket som regjeringen nå skroter, hvis en ikke går videre?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [13:03:18]: Jeg minner om at dette er et lite beløp av et totalbeløp på 600 mill. kr. Det vi egentlig sier klart og tydelig, er at det er en utsatt oppstart på dette, så jeg tror representanten kan ta det med ro med hensyn til at vi skal kunne nå disse klimamålene.

Spørsmål 17

Erlend Larsen (H) [13:03:44]: «I Hurdalsplattformen står det «at Avinor som hovedregel skal drive lufthavnene». Før valget skrev statsråden et leserbrev hvor det står at «Avinor bør kjøpe terminalbygget på Rygge sivile lufthavn», at «Rygge bør bli avlastningsflyplass for Gardermoen så snart som mulig», og at samfunnet kan «spare store utgifter ved at Avinor tar driftsansvar for Rygge og bruker Rygge som avlastningsflyplass».

Hva er det som gjør at statsråden mener at Rygge er bedre egnet som kommersiell lufthavn i dag enn det har vist seg å være til nå?»

Statsråd Jon-Ivar Nygård [13:04:20]: Østfold Arbeiderparti har ønsket at Moss lufthavn, Rygge bør bli en avlastningsflyplass for Oslo lufthavn Gardermoen. Av Hurdalsplattformen følger det at regjeringen ønsker å nedsette et uavhengig utvalg for å se på framtidig kapasitet og behov ved Oslo lufthavn Gardermoen. Det følger videre at utvalgets arbeid vil danne grunnlag for regjeringens konklusjon i spørsmålet om en tredje rullebane.

I et tidligere svar på skriftlig spørsmål fra Stortinget har jeg svart at jeg vil vurdere om spørsmålet om Rygge som avlastningsflyplass for Gardermoen bør være en del av mandatet i dette utvalget.

Avinors økonomiske situasjon og trafikkgrunnlaget på Gardermoen og Rygge vil være noen av de momentene som vil bli vurdert når mandatet til dette utvalget skal utarbeides.

Erlend Larsen (H) [13:05:06]: Som nevnt skrev statsråden at Avinor bør kjøpe terminalbygget på Rygge sivile lufthavn. Det er jo noen blant oss som mener at Avinor skal eie samtlige lufthavner i Norge. Hvordan ser samferdselsministeren på eierskapet til Torp Sandefjord lufthavn? Bør Avinor overta eierskapet, eller anser ministeren at dagens eierstruktur er mer hensiktsmessig?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [13:05:31]: Statsråden har ikke uttalt at Avinor bør kjøpe Rygge, men en kandidat til Stortinget har uttalt det på et tidligere tidspunkt. Jeg ser ingen grunn til at vi skal endre på eierstrukturen for Sandefjord lufthavn. Den eksisterer i dag og er et godt supplement til flyplasstilbudet på Østlandet, og sånn sett er den selvfølgelig også med og avlaster Gardermoen.

Erlend Larsen (H) [13:05:52]: Det var betryggende å høre.

Jeg har fulgt utviklingen ved Sandefjord lufthavn gjennom mange år og ser hvor sårbar driften av lufthavnen er. Overskuddet er marginalt, og kostnadene ved in-

vestering og drift er store. Det er ikke bare koronaen som har utfordret inntektene, de har hatt trafikknedgang tidligere også. Nylig ble rullebanen oppgradert for flere hundre millioner kroner, en investering som forutsatte stabile inntekter. De ikke-statlige flyplassene er utsatte med tanke på de politiske valgene storting og regjering tar, som f.eks. om taxfree skal være på anbud, som i dag, eller om Vinmonopolet skal overta, slik bl.a. Senterpartiet ønsker.

Vil samferdselsministeren sikre at ikke-statlige flyplasser, som Torp Sandefjord lufthavn, fortsatt vil få stabile, langsiktige og rettferdige rammevilkår?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [13:06:41]: Denne regjeringen har ingen planer om ikke å ha stabile rammevilkår for luftfarten, men som representanten vet, er vi i en situasjon nå hvor pandemien har herjet fælt med luftfarten. Det gjelder alle flyplasser, og det gjelder alle flyselskaper.

Spørsmål 18

Bård Hoksrud (FrP) [13:07:10]: «Spørsmålsstiller har blitt gjort oppmerksom på at det er knyttet problemer til pasientreisetjenesten, og har fått høre skrekkehistorier fra blant annet Trøndelag, statsrådets hjemfylke. Det har vært folk som har blitt satt av på feil sted, bedt om å vente på en buss som ikke går, en 78 år gammel dame fikk ikke hjelp til å komme seg ut til bilen, og en dame på 84 år ble kjørt rundt i 8 timer, helt uten grunn.

Synes statsråden at dette tilbudet er akseptabelt, og hva vil hun gjøre for å bedre pasientreisene?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:07:39]: Jeg har ikke kunnskap om de konkrete sakene som representanten refererer til. Derfor kan jeg heller ikke gå inn i dem. Men vi vet at flere steder enn Trøndelag har hatt utfordringer med pasientreiseordningen.

Denne regjeringen er imidlertid opptatt av å forbedre denne tjenesten. Det framgår av Hurdalsplattformen at vi vil forenkle og forbedre pasientreiseordningen og da gå igjennom dagens anbudspraksis.

Pasientregelverket regulerer pasientenes rett til å få dekket nødvendige utgifter i forbindelse med reiser til og fra behandling. Det er helseforetakenes pasientreisekontor som hjelper pasienten med å tilrettelegge for transporten. Men vi har også sett at behandlernes rolle er veldig viktig. Det er behandlerne som kan og skal vurdere om det er behov for særskilt tilrettelegging av transporten. De må vurdere transportbehovet ut fra pasientens helsemessige situasjon.

Helse- og omsorgsdepartementet har allerede før denne regjeringen tiltrådte, begynt et arbeid med gjennomgang av pasientreiseområdet. Det er bl.a. for å følge opp tidligere vedtak i Stortinget.

I foretaksmøtene i juni i år ble helseregionene bedt om å følge opp sin egen rapport, Interregional utredning av organiseringen av pasientreiseområdet. Her ble det stilt krav om forbedring av rekvirentordningen, utvikling av standarder og retningslinjer for venting på transport og samkjøring, videreutvikling av nasjonalt rammeverk for anbud og forvaltning av avtaler med transportleverandører. Det ble også satt krav om fortsatt satsing på digitale løsninger.

Dette er naturlig nok så vidt nye krav at man ikke har sett resultatene, men det vil vi følge opp. Det foregår dessuten en gjennomgang av regelverket i departementet. Det planlegges å gå ut med en høring om en revidert pasientreiseforskrift. Forslagene som skal legges fram, baserer seg på en evaluering av gjeldende forskrift foretatt av Helsedirektoratet.

Regjeringen arbeider med utgangspunkt i Hurdalsplattformen og har som klart mål å forenkle og forbedre pasientreiseordningen, slik at den fungerer bedre for alle pasienter.

Bård Hoksrud (FrP) [13:10:14]: Jeg forstår at statsråden ikke kan gjøre undre etter å ha vært statsråd i bare noen få uker, men dette er jo faktisk ikke et ukjent problem. Jeg blir litt bekymret når statsråden sier at man nå skal lage en høring, og så skal det sendes ut på høring, for er det én ting som er sikkert, er det at når en skal sende ting på høring, tar det tid. Og det er en utfordring for sånne som Kjell Stokland, som det var et oppslag om i Namdalsavisa, med 11 negative opplevelser på 19 dager. Det sier noe om hvilke utfordringer man har her. Eller jeg kunne f.eks. tatt et eksempel fra Budstikka 12. mai: «Rekker ikke legetimer fordi transport kommer sent». Eller i Bergens Tidende for bare noen dager siden om Linn, som er frustrert og dropper pasientreiser på grunn av forsinkelser og at taxien ikke kommer.

Det er klart at dette er alvorlig, fordi det handler faktisk om mennesker som skal ha behandling og ha hjelp, og så har man altså en transport som ikke fungerer. Jeg mener vel at statsråden kunne være mye tydeligere overfor pasientreisekontorene og sykehusforetakene, for dette er uakseptabelt, og man må sørge for at pasientene faktisk kommer fram til timene de skal ha.

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:11:21]: Jeg er klar for å være tydelig overfor tjenesten som har ansvaret for å gi en god og trygg pasientreise.

Så er jeg helt enig med representanten Hoksrud, dette er ikke et ukjent problem. Jeg husker faktisk langt

tilbake i tid, da jeg sto i en debatt med Bård Hoksrud mens vi begge var transportpolitikere. Hoksrud var statssekretær i Samferdselsdepartementet, og stedet var landsmøtet til Taxiforbundet, faktisk. Siden den gangen har jo Fremskrittspartiet i regjering liberalisert taximarkedet. Det har ikke blitt bedre tilgang på taxi i distriktene, og det er klart at for helsetjenesten, som her er oppdragsgiver for en tjeneste – er i hvert fall denne regjeringen opptatt av at ting skal henge sammen. Vi ønsker å se på pasientreiser. Pasientene i Norge er veldig godt fornøyd med det behandlingstilbudet de får i spesialisthelsetjenesten. Der de er mest misfornøyd, er på pasientreisetilbudet.

Bård Hoksrud (FrP) [13:12:24]: Det er hyggelig at statsråden husker debatter fra transportkomiteen, debatter om taxi. Jeg mener jo at det ikke er slik at det at man liberaliserer, og det at man endrer taxireguleringen, har konsekvenser for pasientreiser, for det handler om de anbudene som helseforetakene bestemmer at skal legges til grunn. Jeg mener at man kan være veldig tydelig, for når man driver den type transport, så handler det om mennesker som kan være syke, og som trenger hjelp for å komme ut og inn av bilen og den type ting. Det kan man legge inn som et krav, uavhengig av hvilken taxiregulering man har. Det handler om dem som skal levere tjenestene, at de skal kunne gjøre det på en god måte.

Så har jeg lyst til å si at det er mange steder i landet hvor de er veldig flinke, og hvor de tar dette på stort alvor, mens man andre steder ser en helt annen holdning hos enkelte sjåfører, eller hos de enkelte som leverer disse tjenestene. Da har det offentlige når de bestiller disse tjenestene, et ansvar for faktisk å sikre at tjenestene er gode over hele landet. Så skal vi skryte av dem som er gode, men vi må bedre det der hvor man får disse eksemplene som vi ser her.

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:13:32]: Jeg er helt enig. Dette er en del av tjenesten, som skal være like god over hele landet, og da har vi muligheten til bl.a. å regulere det i forskrift, og det gjør vi. Jeg vil også si at for at helseforetakene skal ha gode leverandører til å utføre denne tjenesten, er man avhengig av et velfungerende marked lokalt. Det er nok en situasjon som er litt annerledes nå enn sist jeg og representanten diskuterte denne problemstillingen. Jeg er villig til å se på nye måter å organisere denne tjenesten på, men så langt har vi tenkt å følge opp de rapportene som er utarbeidet. Vi vet noe om hva som ikke fungerer, og det er også et godt utgangspunkt for å gjøre noe med problemet.

Spørsmål 19

Seher Aydar (R) [13:14:33]: «I sitt første innlegg som helseminister på Stortinget sa statsråden at «Ulikhet er i seg selv en kilde til økte helseforskjeller. Vi skal være en regjering for vanlige folk, en regjering som utjevner forskjeller». Men økningen av egenandelstaket skaper tvert imot større helseforskjeller og rammer sosialt skeivt. Mennesker som har dårlig råd kan i verste fall utsette eller la være å oppsøke legehjelp.

Hvis regjeringen ønsker å utjevne helseforskjeller, hvorfor velger regjeringen å beholde økning av egenandelstaket med 465 kroner?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:15:13]: I år er det første året med ett egenandelstak. Egenandelstak 1 og egenandelstak 2 ble slått sammen fra januar 2021. Nå hører egenandeler for legetjenester, medisiner på blå resept, pasientreiser og fysioterapi m.m. inn under det samme taket.

Under budsjettforhandlingene for 2021-budsjettet ble det sammenslåtte egenandelstaket fastsatt til 2 460 kr. Det er det samme som egenandelstak 1 var i 2020. Takordningen har en bagatellgrense på 200 kr, som er grensen for hvor mye man må ha betalt over taket i egenandeler før man får penger refundert. Det betyr at dersom man har betalt 199 kr over taket i egenandeler, så blir ikke disse pengene tilbakebetalt. Regjeringen Solberg har foreslått å avvike bagatellgrensen, sånn at dersom man betaler mer enn taket, blir beløpet faktisk tilbakebetalt. Det er et godt forslag som reduserer utgiftene til mange som bruker helsetjenester.

Men regjeringen Solberg foreslo også å øke egenandelstaket med 461 kr. 35 kr finansierer avviklingen av bagatellgrensen, og 74 kr er prisjustering av egenbetalingen, sånn at realverdien av den opprettholdes, men økningen av egenandelstaket med hele 352 kr er for å gi en besparelse på takordningen på 500 mill. kr. Denne økningen skulle vi veldig gjerne vært foruten. Det er mange forslag i Solberg-regjeringens budsjett vi gjerne skulle endret, men vi har hatt kort tid og har måttet prioritere strengt. Derfor har vi fokusert på psykisk helse, på økt kapasitet i sykehusene og på å komme fastlegeordningen til unnsetning.

I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil holde egenandeler på et lavt nivå, og det vil vi. Vi vil følge opp egenandelsområdet i budsjettene framover, hvor vi også står bak hele prioriteringen i hele budsjettet. Det første budsjettet som Støre-regjeringen vil legge fram fullt og helt, får man dessverre først fra 2023.

Seher Aydar (R) [13:17:49]: Tidligere i dag sa statsråden at hun var overrasket over at Solberg-regjeringen la inn en så stor økning av egenandelstaket. Jeg må si at

jeg er minst like overrasket over at Arbeiderparti–Senteparti-regjeringen velger å beholde den økningen. Jeg anerkjenner og hører at de har hatt kort tid, men folk som har dårlig råd, har også dårlig helse. Det viser at Forskjells-Norge har mange og store konsekvenser. Som et minimum må tilgangen på helsehjelp være lik. I et samfunn med store økonomiske forskjeller, der det er både forskjeller i økonomi og forskjeller i helse, betyr dyrere helsehjelp at den uretten som var der fra før, forsterkes.

Betyr dette at regjeringen kommer tilbake i revidert nasjonalbudsjett eller neste år – kan man love i dag at de aldri mer kommer til å øke egenandelstaket, eller at det skal reverseres til det det var?

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:18:54]: Forslaget til statsbudsjett er jo lagt fram – mesteparten fra Solberg-regjeringen gjennom deres Prop. 1 S, og så har Støre-regjeringen lagt fram et tilleggsnummer hvor vi har måttet prioritere strengt. Vi har fokusert på psykisk helse, økt kapasitet i sykehusene og fastlegeordningen, blant flere ting. Så skal det forhandles i dette huset for å få et flertall for budsjettet.

Jeg har merket meg at SV i sitt alternative statsbudsjett prioriterer å reversere hele denne økningen. Jeg sender gode tanker til de forhandlingene som skal foregå i dette huset, med tanke på å få vedtatt et godt helsebudsjett som ikke øker de sosiale helseforskjellene.

Seher Aydar (R) [13:19:44]: For folk som har dårlig råd og sliter med å betale de utgiftene de har, er ikke gode tanker fra helseministeren nok. Man trenger handling fra statsråden og regjeringen; de kan ikke bare forvente at dem man skal forhandle med, kanskje tar sakene i sine egne hender. Jeg hører prioriteringene statsråden nevner, og synes de er viktige og gode. Jeg er glad for at regjeringen har gjort dem. Men regjeringen kunne hatt råd til mer velferd og billigere helsehjelp for folk hvis de ikke hadde tviholdt på skatteletter – 30 mrd. kr av dem – fra høyre-regjeringen.

Ser statsråden at det er viktigere med helsehjelp til folk enn å frede så mye av høyresidens skattelettelser?

Statsråd Ingvild Kjerkol [13:20:30]: I Hurdalsplattformen står det at vi skal holde egenandelene på et lavt nivå. Det vil vi følge opp i de kommende budsjettene. I tilleggsnummeret fra Støre-regjeringen, som ligger i Stortinget nå, gjør vi våre prioriteringer. Dessverre er det bare mindre justeringer på et budsjett fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Så er det sånn at alle innbyggere, særlig de som har dårlig råd, dessverre må vente til statsbudsjettet er vedtatt. Her er det partier som ønsker å dra i samme retning som oss, og jeg håper at de kan finne sammen. I fjor slo Stortinget kontant til-

bake den samme økningen på egenandeler. Til slutt ble det en budsjettavtale med Fremskrittspartiet hvor dette ble reversert. Det er også bakgrunnen for at jeg sa at jeg var overrasket da Solberg-regjeringen prøvde seg nok en gang.

Så jeg ønsker lykke til med budsjettforhandlingene og at landet får et statsbudsjett.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 21.

Spørsmål 21

Linda Hofstad Helleland (H) [13:21:53]: «I Klassekampen 2. november uttalte statsråden at det som står om næringspolitikk i Hurdalsplattformen er mer progressiv enn Solberg-regjeringens næringspolitikk, og at denne regjeringen skal føre en mer aktiv næringspolitikk.

Hva mener statsråden er den mest vesentlige forskjellen på Solberg-regjeringens aktive næringspolitikk og Støre-regjeringens aktive næringspolitikk?»

Statsråd Jan Christian Vestre [13:22:25]: Jeg kan iallfall si at regjeringen har skyhøye ambisjoner for næringspolitikken, og som næringsminister vil jeg fremme en aktiv næringspolitikk, slik representanten Hofstad Helleland påpeker.

Det er flere grunner til det. I årene som kommer, må vi være forberedt på at etterspørselen etter olje kommer til å falle, og etterspørselen etter fornybar energi øker. Det gjenspeiles ikke i investeringene i Fastlands-Norge i det Norge denne regjeringen overtar. Så mener jeg også at verden trenger norske løsninger, og derfor skal vi bidra til å øke eksporten fra fastlandet. Norge er det landet i hele OECD som har tapt størst markedsandeler målt i eksportvolum de siste 20 årene. Det skal vi snu. Samtidig vet vi også at altfor mange står utenfor arbeidsstyrken. Sysselsettingsandelen har falt, og det er en sløsing med vår viktigste ressurs som vi ikke har råd til.

Derfor må vi bruke hele verktøykassen vår og ha tydelige mål for næringspolitikken. Næringspolitikken skal bidra i den grønne omstillingen vi står overfor. Vi har dårlig tid, og vi er opptatt av å se resultater.

Med aktiv næringspolitikk mener jeg at staten i større grad bør legge til rette for nødvendig infrastruktur. Vi skal inngå partnerskap mellom staten og de store industriene som kan forene både utslippskutt og næringsutvikling. Staten bør kunne bidra med kapital og annen risikoavlastning, og staten bør gjennom sine innkjøp kunne legge til rette for sterke hjemmemarkeder. For at norske bedrifter skal kunne vokse, er jeg i tillegg opptatt av at vi skal forenkle og styrke virkemiddelapparatet, og at

det skal være én dør inn, uansett om man er en liten start-up-bedrift eller et stort industrielt lokomotiv.

En aktiv næringspolitikk handler også om å lytte til bedriftene og deres behov, bidra til at det etableres flere lønnsomme arbeidsplasser i hele næringslivet. Som sagt er vi villige til å bruke hele verktøykassen på den måten som gir størst effekt for samfunnet. Det er bakgrunnen for at jeg også før jul besøker og møter minst 100 bedrifter for å få konkrete innspill til hvordan denne verktøykassen skal brukes. Jeg kan si såpass som at alle dem jeg møter, ber om en mer aktiv næringspolitikk.

Jeg ønsker og vil ha gode rammebetingelser for hele næringslivet og bidra til å mobilisere mest mulig privat kapital til det grønne skiftet, men vi skal også gjøre særskilte løft og våge å peke ut en retning der det er åpenbart at Norge har fortrinn. Det betyr ikke at vi skal sitte i Næringsdepartementet og peke på enkeltbedrifter, men vår næringspolitikk vil være mer retningsgivende enn Solberg-regjeringens. Vi skal jobbe aktivt sammen med næringslivet der vi har åpenbare fortrinn, f.eks. innenfor hydrogen, flytende havvind, batterier, karbonfangst og -lagring, for å nevne noen eksempler. Der skal taktskiftet betydelig opp.

Et taktskifte er nødvendig fordi vi står overfor store utfordringer som vi tenker å løse. Vi har dårlig tid. Vi skal gjøre store kutt i klimagassutslippene, vi skal øke investeringene på fastlandet, vi skal øke eksporten med 50 pst., og vi skal få flere mennesker i jobb. Privat kapital og innovasjon vil være viktig, men vi tror også at næringspolitikken kan bidra aktivt til å lykkes med dette.

Linda Hofstad Helleland (H) [13:25:20]: Jeg takker for svaret.

Jeg deler langt på vei næringsministerens ambisjoner, og når næringsministeren peker på at Støre-regjeringens aktive næringspolitikk handler om partnerskap med næringslivet, infrastruktur, å bidra med mer kapital og forenkling både i hverdagen til bedrifter og i virkemiddelapparatet, er det jo i stor grad det regjeringen Solberg også gjorde i åtte år. Vi prioriterte mer til næringsrettet forskning, økte bevilgningene til Enova og til Nysnø, etablerte Langskip, satte i gang med havvind, Hywind Tampen, og bedret opsjonsbeskatningen. Så det er rett og slett litt vanskelig å forstå.

Hva er det næringsministeren nå aktivt vil foreta seg for å skalere opp forretningsmulighetene innenfor havvind, batteri og hydrogen – bortsett fra statlige selskaper?

Statsråd Jan Christian Vestre [13:26:30]: Jeg kan love representanten og alle andre at vi skal komme tilbake med en lang rekke forslag til Stortinget. Jeg er utålmodig og tenker å levere resultater. Vi har styrt noen få uker og trenger litt mer tid på oss. Men jeg kan jo redegjøre for noen eksempler og noen forskjeller.

I den forrige regjeringens politiske program var det et mål å redusere statlig eierskap. Jeg har ikke noe mål om å redusere statlig eierskap. Vi har et pragmatisk syn på statlig eierskap og vil bruke det der det kan fremme mest mulig verdiskaping i Norge.

Forrige regjering sa veldig lite om å øke norsk eksport. Forrige regjering sa at Norge skal være en pådriver for frihandel. Det er vel og bra, men det løser ikke det store problemet vi har med å ha tapt flest markedsandeler målt i eksportvolum i OECD de siste 20 årene. Derfor har vi som første regjering et tydelig eksportmål, og vi skal legge fram en veldig offensiv eksportsatsing.

Forrige regjeringsplattform nevnte ordet «aktiv» 42 ganger, men «aktiv næringspolitikk» var ikke nevnt en eneste gang. Man skulle ha aktiv litteraturpolitikk, aktiv trospolitikk og aktiv deltakelse i militære fora. Det er vel og bra, men det løser altså ikke problemene i næringslivet.

Det er noen forskjeller på forrige regjering og den nåværende regjeringens politikk.

Linda Hofstad Helleland (H) [13:27:36]: Det er fortsatt litt uklart, å forstå den vesentlige forskjellen, for veldig mange av de tiltakene og virkemidlene næringsministeren peker på, satte regjeringen Solberg i gang med. Vi ser at på mange områder er det viktig med et sterkere offentlig-privat samarbeid og partnerskap med næringslivet, det å tilføre kapital og sørge for at mange av de bransjene der vi har konkurransefortrinn, også skal ha mulighet til å eksportere utenfor landets grenser.

Jeg går ut fra at næringsministeren har gjort seg noen tanker om grep som skiller den aktive næringspolitikken til regjeringen Solberg og regjeringen Støre, annet enn å etablere et eget selskap og økt statlig eierskap?

Statsråd Jan Christian Vestre [13:28:34]: Som jeg sa, er det en lang rekke verktøy vi er villige til å bruke som forrige regjering vegret seg for. For eksempel vil det ikke være et mål for oss å redusere det statlige eierskapet. Vi har et pragmatisk syn på statlig eierskap og vil bruke det der det har størst mulig effekt.

Mens forrige regjering ikke satte et mål for norsk eksport, og til og med i sin eksportstrategi skrev noe sånt som at det ikke er et mål i seg selv å øke norsk eksport, mener vi at det er det, og vi skal lage bransjevise programmer der hvor vi har størst potensial. Mens forrige regjering var mer opptatt av å tilføre kapital til generelle ordninger og til generell omstilling, skal vi også gjøre det, men vi skal i tillegg gjøre særskilte grep der hvor det er åpenbart at Norge har store industrielle muligheter, og hvor det haster å gripe mulighetene, for å sikre at den teknologien, den industrialiseringen og den skaleringen ikke skjer i andre land enn i Norge.

Der har i hvert fall representanten Hofstad Helleland tre eksempler på ting jeg tror skiller oss, og så lover jeg – med respekt for Stortinget – at vi skal komme tilbake med en lang rekke saker som viser at vi mener alvor, og at vi er utålmodige i næringspolitikken. Utslippene skal ned, jobbene skal opp, investeringene skal opp og eksporten skal opp – og det er det vi vil bli målt på.

Presidenten: Og tiden er ute!

Spørsmål 22

Margret Hagerup (H) [13:29:55]: «Jeg viser til artikkel i Avisa Oslo, 3. november, hvor det står at byrådet de siste årene har brukt nær 600 millioner kroner på oppkjøp av ti private barnehager for å gjøre dem kommunale.

Synes statsråden at det er rett å bruke hundrevis av millioner på aktive oppkjøp av private barnehager?»

Statsråd Tonje Brenna [13:30:14]: Det er kommunen som er lokal barnehagemyndighet, og som har det helhetlige ansvaret for både private og kommunale barnehager i egen kommune. Dette innebærer at det er kommunen som har ansvaret for å oppfylle retten til barnehageplass, og for å utforme et barnehagetilbud som er tilpasset lokale forhold og behov.

Jeg mener det er riktig at kommunen har det overordnede ansvaret for dimensjoneringen av barnehagetilbudet. Det er kommunen som kjenner de lokale forhold best. Likevel ville ikke den borgerlige regjeringen gi kommunene mulighet til å styre kvalitet og dimensjonering av det private barnehagetilbudet. Det er et problem av flere grunner.

Mellom 2014 og 2020 har antall barn i norske barnehager blitt redusert med mer enn 14 000 unger. Etter dagens regelverk har ikke kommunene mulighet til å redusere antall barnehageplasser i private barnehager. Dermed er det kommunene som må bære risikoen og redusere antall kommunale barnehageplasser, mens de private kan fortsette som før så lenge de har søkere og foreldre som betaler for barnehageplassene.

Med et større innslag av private barnehager når barnehagepolitikken som vedtas lokalt, ut til en stadig mindre del av barna. I en kommune som har flertall av private barnehager, når altså ikke den lokalt vedtatte barnehagepolitikken ut til flertallet av barnehagene. Det er et tankekors i en tid da ambisjonene for barnehagen er økende.

Flere kommuner med stort innslag av private barnehager har de siste årene valgt å overta driften av private barnehager og private barnehageeiendommer, og en del kommuner har også valgt ikke å godkjenne flere pri-

vate barnehager. Noe av begrunnelsen er altså at den borgerlige regjeringen ikke ga kommunene mulighet til å styre kvaliteten og dimensjoneringen av private barnehager.

Det er viktig for regjeringen å sikre demokratisk styring og kontroll med barnehagesektoren. I Hurdalsplattformen har vi bl.a. sagt at vi vil gi kommunene anledning til å prioritere små privateide og ideelle barnehager, og vi vil vurdere innføring av meldeplikt ved eierskifte og kommunal forkjøpsrett.

Utover det har jeg ikke noe grunnlag for å kommentere vurderingene som Oslo kommune har gjort i denne saken.

Storberget-utvalget leverte før sommeren en interessant utredning om finansieringssystemet for private barnehager. Flertallet i utvalget har foreslått en modell som vil gi kommunene sterkere virkemidler til å styre både dimensjonering og utvikling av kvalitet på barnehagetilbudet. Utvalgets rapport har nylig vært på høring, og vi jobber nå i disse dager med en oppsummering av høringsinnspillene. Jeg ser fram til å komme tilbake til Stortinget med forslag til videre oppfølging av utvalgets rapport og funn.

Margret Hagerup (H) [13:32:59]: Jeg takker for svaret.

Vi er helt enige om at kommunene har det overordnede ansvaret for å gi dette tilbudet. Samtidig må vi sikre at de offentlige midlene brukes best mulig for å gi best mulig kvalitet til ungene.

Når sykefraværet i private barnehager i Oslo ligger to prosentpoeng under de kommunale, sier dette noe om både trivsel og kvaliteten i tilbudet, og foreldreundersøkelsene viser også at foreldre er hacket mer fornøyd med private barnehager. Men det viktigste for ungene er å ha det bra i barnehagen, ikke hvem som drifter den – og for å være helt ærlig: Vi foreldre bryr oss heller ikke noe særlig om det.

Det er ingen tvil om at de private barnehagene har bidratt til mangfold, valgfrihet og ikke minst å heve kvaliteten i sektoren. Jeg har forståelse for at statsråden ikke vil uttale seg om Oslo, men jeg lurer på: Hvilken holdning har statsråden til at en kommune velger å bruke penger på å kjøpe opp barnehageplasser, istedenfor å bruke dem på å heve kvaliteten?

Statsråd Tonje Brenna [13:33:54]: Representanten Hagerup legger til grunn at det at kommuner kjøper private barnehager, ikke går sammen med å arbeide for å øke kvaliteten. Det premisset er jeg uenig i. Jeg er overbevist om at alle norske kommuner gjør det de kan for å sikre et best mulig tilbud til alle unger, uavhengig av om det er i kommunale eller private barnehager.

Det regelverket vi har for private barnehager, stammer fra 2003, hvor vi inviterte hele landet med på en storstilt dugnad for å bygge ut antallet barnehageplasser på svært kort tid. Barnehagesektoren har endret seg dramatisk de senere årene og siden den gang. Derfor er det behov for å se på regelverket og lovverket for de private barnehagene.

Målet må være at kvaliteten er høy, at tilgangen er stor, og at det er demokratisk styring med de milliardene av kroner vi bruker hvert eneste år fra myndighetenes side på å bevilge penger til barnehageplasser, enten det er i privat eller offentlig regi.

Margret Hagerup (H) [13:34:57]: Jeg takker for svaret.

Vi er enige om at det er viktig at rammebetingelsene er gode for private og offentlige barnehager. Men statsråden nevnte at en i Hurdalsplattformen også sier at en ønsker å begrense og stramme inn regelverket for private barnehageaktører. Vi er nok uenige om en trenger både offentlige og private for å ha en bedre kvalitet. Både oppkjøpene som skjer i flere byer nå, arbeidet med Storberget-utvalget og diskusjonen om styring og finansiering av private barnehager har imidlertid skapt stor usikkerhet innenfor sektoren. Samtidig går en tredjedel av de private barnehagene med underskudd. Dette gjør at flere nå vurderer framtiden og frykter for livsverket sitt.

Hvordan vil statsråden bidra til ro, trygghet og forutsigbarhet i en sektor som er – og har vært – helt avhengig av å ha private aktører med som bidragsyttere? Eller innrømmer statsråden rett og slett at det er en villet politikk å stramme skruen så hardt til at de private aktørene til slutt vil måtte legge ned?

Statsråd Tonje Brenna [13:35:56]: Nei, det innrømmer ikke statsråden. Våre private aktører står for halvparten av de private barnehagene i Norge. Det er bra. De gjør en formidabel jobb, og det skal de få fortsette å gjøre med forutsigbare rammevilkår fra regjering og storting.

Det som ikke er bra, er at vi i mange år har sett en sektor endre seg og samtidig unnlatt å endre reglene for hvordan sektoren styres. Det betyr f.eks. at andelen barn som går i en barnehage som i dag er eid av et utenlandsk konsern, har økt ganske dramatisk de siste årene. Det er ikke bra for styringen med kvalitet på barnehage tilbudet, det er ikke bra for kommunenes mulighet til å utforme et tilbud i tråd med det som er behovene lokalt, og det er ikke bra for å sørge for at vi har legitimitet i overføringen av milliarder av kroner til denne sektoren på vegne av fellesskapet hvert eneste år.

Målet er god kvalitet i barnehagesektoren, uansett hvor ungene går i barnehage, og strenge regler som gir

etterrettelighet, forutsigbarhet og trygghet både for skattebetalerne og for foreldre og unger.

Spørsmål 23

Hege Bae Nyholt (R) [13:37:14]: «Ifølge Hurdalsplattformen vil regjeringa «Forbetre bemanningsnorma slik at ho sikrar barna nok tilsette». Nå øker sykefraværet i barnehagesektoren. Årsaken oppgis å være for mange arbeidsoppgaver på for få ansatte og et høyt press. Barnehagene har vært under stort press i hele pandemien. Nå øker smitten blant barn og unge. Til tross for lovnader nevnes ikke økt grunnbemanning i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Hvordan vil statsråden sikre barna nok ansatte i barnehagen i den situasjonen vi står i nå og på sikt?»

Statsråd Tonje Brenna [13:37:48]: Vi må tørre å tenke stort om de minste i samfunnet vårt. Selv om vi har kommet langt i å bygge ut et godt barnehage tilbud i Norge, har vi fortsatt mye igjen som kan bli bedre. Regjeringen har høye ambisjoner for barnehagene, og det mener jeg kommer godt fram i tilleggsnummeret til statsbudsjettet for 2022. Her foreslår regjeringen å kutte i maksprisen i barnehagene for første gang siden 2013. Det vil legge til rette for at flere barn vil kunne bli med i barnehagefellesskapet. Samtidig foreslår vi en styrking av kommunenes frie inntekter på 3,6 mrd. kr, der 2 mrd. kr kommer i tillegg til det den forrige regjeringen la inn. Dette vil selvfølgelig gjøre at flere kommuner får mulighet til å styrke både bemanning og kompetanse i barnehagene.

Jeg er derfor ikke enig i representantens tilnærming om at økt grunnbemanning ikke er nevnt i regjeringens forslag til statsbudsjett. Jeg siterer fra proposisjonen:

«Ved fastsettelsen av veksten i frie inntekter har regjeringen tatt hensyn til kommunenes kostnader til økt grunnbemanning og flere pedagoger i barnehagene de siste årene.»

En begrunnelse for den økte rammen til kommunene er bl.a. bemanning og kompetanse i barnehagene. Jeg må minne om at den forrige regjeringen innførte bemanningsnormen uten økte statlige overføringer fordi kravene i normen i gjennomsnitt allerede var oppfylt. Samtidig vet vi at på kommunenivå er det flere kommuner som hadde økte kostnader knyttet til innføringen av normen. I forslag til ytterligere vekst i frie inntekter har regjeringen altså tatt hensyn til kommunenes kostnader til økt grunnbemanning og flere pedagoger i barnehagene de siste årene.

Nok voksne i grunnbemanningen i barnehagene kombinert med nok voksne med barnefaglig kompetanse er avgjørende for et godt barnehage tilbud. Under

pandemien har barnehagene vært under stort press, og vi ser nå et økende sykefravær i mange barnehager. Det er forsket mye på sykefravær, også i våre barnehager. God grunnbemanning, tilstedeværende ledelse og høy kompetanse er en del av svaret på hvordan vi øker nærværet.

Det er også noe av bakgrunnen for at regjeringen vil, som representanten Bae Nyholt refererer til, forbedre bemanningsnormen for å sikre nok ansatte i barnehagene. Det vil vi gjøre bl.a. gjennom å stille krav til vikarbruk, krav til stedlig leder og gjennomgå tidsbruk for ansatte. I tillegg vil vi se nærmere på finansiering av normen.

Så må jeg til slutt få minne om at barnehagelovens krav om tilstrekkelig bemanning også gjelder ved sykdom og annet fravær. Det betyr at kommunale og private barnehager må innkalle vikarer når dette er nødvendig for at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. I tråd med Hurdalsplattformen vil jeg se nærmere på vikarbruk i barnehagene.

Selv med en bemanningsnorm kan mange ansatte i barnehager oppleve at det blir for lite tid til å være sammen med barna, og vi kommer derfor til å gjennomgå tidsbruken i barnehagene og se på hvilke oppgaver som gjør at ansatte ikke opplever å få den tiden de trenger med barna.

Hege Bae Nyholt (R) [13:40:53]: Jeg takker for svaret.

KS har dokumentert at gjeldende bemannings- og pedagognorm er underfinansiert med om lag 930 mill. kr fra 2022. Samtidig vet vi at å oppfylle regjeringens egen lovnad om 50 pst. barnehagelærere vil koste 645 mill. kr. Beregninger fra Finansdepartementet viser også at kostnader til bemanningsnorm i hele barnehagens åpningsstid vil utgjøre om lag 13,6 mrd. kr.

Kommunene har dårlig økonomi og må prioritere mange tjenester. Mange i sektoren har uttrykt bekymring for at ikke pengene kommer fram til barnehagene når det ikke er lovpålagte oppgaver. Dette tatt i betraktning – mener ministeren at det er satt av tilstrekkelig med midler for å sikre god nok bemanning i barnehagene?

Statsråd Tonje Brenna [13:41:35]: Jeg tror jeg som statsråd skal være ydmyk nok til å si at vi aldri kan si at vi er helt fornøyd, og at det overalt er helt presis på stell hele tiden. Jeg mener fortsatt allikevel både til dels at bemanningsnormen har fungert, selv om den ikke har vært finansiert til nå, fordi antall barn per voksen er redusert i perioden mellom 2017 og 2020, og at styrking av kommuneøkonomi er et effektivt virkemiddel for å sørge for flere kompetente voksne til stede i barnehagene.

Så tror jeg at det store arbeidet vi skal gå i gang med, med å se på nytt regelverk for private barnehager, kan være et veldig nyttig bidrag også for å legge inn noen krav om kvalitet i forbindelse med etablering av barnehageplasser, og at vi må ha tydelige mål for øye når vi styrer hele sektoren. Men målet må være at vi har god kvalitet i alle barnehager, enten de er offentlige eller private, og da er styrking av kommuneøkonomien et første viktig bidrag i det store arbeidet.

Hege Bae Nyholt (R) [13:42:31]: Takk for svar.

En barndom er ferskvare. Den skjer nå, samtidig som vi har barndommen med oss resten av livet. De aller fleste barn går i barnehage. Årene i barnehagen er starten på utdanningsløpet, men det er også arenaen hvor barn skal tilegne seg sosial kompetanse, kunnskap om seg selv og andre, danne relasjoner og ta skrittet ut av hjemmet.

Ansatte i barnehagen forteller at det ofte er for lite folk, og som regel er man f.eks. bare én om morgenen når ungene kommer inn døra – den ungen som har sovet dårlig, den som har sett noe artig på veien, osv. Det samme gjelder på ettermiddagen. Man kjenner rett og slett på at det er sårbart. Det er bare noen få timer midt på dagen hvor man opplever å være fullt ut bemannet. Det er også gjort en undersøkelse i fjor på vegne av Utdanningsdirektoratet der nesten en tredjedel av barnehagene opplyser at de har tilstrekkelig bemanning kun to–tre timer daglig.

I Hurdalsplattformen heter det, og jeg gjentar det, at barn skal sikres nok tilsatte. Kan statsråden utdype hvordan dette skal gjøres, og i hvilket tempo?

Statsråd Tonje Brenna [13:43:34]: Jeg er enig i det representanten sier om at barnehage er svært viktig. Mandag denne uka kom det faktisk tall som viser at de ungene som fikk et tilbud om gratis kjernetid i barnehagen i Oslo under den forrige rød-grønne regjeringen, og som nå har kommet seg gjennom ungdomsskolen, viser bedring i flere fag. Det sier noe om hvordan en god barndom også i barnehagen er viktig for senere skoleliv og livet for øvrig.

Jeg tror representanten og jeg er enig i at vi må gjøre flere grep for å sørge for at det er mange nok kvalifiserte ansatte på jobb og mange nok ansatte totalt sett i den enkelte barnehage. Det handler både om å utvide muligheten til å ta fagbrev på jobb, det handler om styrking av kommuneøkonomi, og det handler om å ha normer og regler som reelt sett lar seg følge opp i den enkelte barnehage. Jeg tror jeg nøyer meg med å si at dette vil vi komme tilbake til både i arbeidet med reglement for de private barnehagene og i øvrig oppfølging av både statsbudsjett og andre grep for barnehagesektoren.

Spørsmål 24

Sveinung Stensland (H) [13:44:47]: «Ved spørsmål om hvordan midler til politiet skal fordeles, har statsråden ved flere anledninger vist til at politireformen skal evalueres og arbeidet skal pågå i 2022.

Når vil regjeringens evaluering av politireformen være ferdig?»

Statsråd Emilie Mehl [13:45:05]: I Hurdalsplattformen har regjeringen nedfelt store ambisjoner for politiet. Vi vil sikre trygghet, god tilstedeværelse og tilgjengelighet for innbyggerne i hele landet.

Det framgår av plattformen at effektene av nærpolitireformen skal evalueres. Vi skal gå gjennom konsekvensene av nærpolitireformen, og så skal vi legge fram en plan for hvordan vi skal styrke politiet. Tidslinjen for det arbeidet må vi komme tilbake til.

Planen skal bygge opp under kriminalitetsutviklingen og politiets nærvær av beredskapshensyn. Regjeringen har store ambisjoner om å styrke både politiets evne til kriminalitetsbekjempelse og politiets beredskapskapasiteter for innbyggerne i hele landet.

Vi er nødt til å bruke tid på å utarbeide planen. Arbeidet skal skje i dialog med kommunene og politiet. Arbeidet med å styrke politiets nærvær er langsiktig, og vi skal starte i 2022. Gjennomgangen av Politidirektoratet, som også er nedfelt i plattformen, er en del av dette arbeidet.

Det er viktig å ha et godt kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre riktige prioriteringer og for å kunne sette inn ressurser der det trengs mest. I dag har vi kunnskap som sier en del om hvordan nærpolitireformen oppleves i ulike deler av landet. I 2020 ble det foretatt en evaluering av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring som slo fast at målet om økt tilstedeværelse og synlighet lokalt så langt ikke er nådd. DFØ anbefaler videre at det vurderes hvordan politiet kan bli mer synlig og tilstedeværende, og at innbyggernes kontakt med politiet forbedres.

Politiets innbyggerundersøkelse fra i fjor viste at tiliten til politiet er lavest i de minste kommunene, og at folk i de minste kommunene føler seg mindre trygge enn innbyggere i større kommuner. Det er viktig for regjeringen å ta dette på alvor. En del av det er at vi vil se på opprettelsen av 20 nye tjenestesteder, som også er et arbeid vi vil komme i gang med til neste år.

Nye tjenestesteder kan bli opprettet der det lokalt er et ønske om det, eller der geografiske avstander eller kriminalitetsbildet tilsier at det er et behov.

Regjeringen har i tilleggsproposisjonen for statsbudsjettet 2022 også foreslått å bevilge 200 mill. kr til styrket kriminalitetsbekjempelse, forebygging og etterforskning. De pengene skal gi politiet økt bemanning og

tilstedeværelse. Vi skal også starte arbeidet – som jeg allerede har vært inne på – med de nye tjenestestedene i 2022. Så er det viktig å ha med seg at når vi sier at vi vil ha 20 nye steder, er det et langsiktig arbeid for hele perioden.

Sveinung Stensland (H) [13:47:59]: Jeg noterer at man ikke kan gjøre rede for når denne evalueringen skal bli ferdig, men allerede før evalueringen er igangsatt, har man bestemt at det skal opprettes 20 nye polititjenestesteder. Kan statsråden garantere at de 20 polititjenestestedene står ferdig innen 2025, og har justisministeren noen idé om hva det vil koste?

Statsråd Emilie Mehl [13:48:27]: Det er et klart mål for regjeringen, gjennom Hurdalsplattformen, at vi vil opprette 20 nye tjenestesteder. Det arbeidet skal vi starte med i 2022. Kostnadene vil jo variere per tjenestested. Det kommer an på f.eks. leieavtaler og andre ting. Det er også noe vi vil komme tilbake til i det videre arbeidet.

Det er viktig for meg å understreke at vi trenger flere politifolk lokalt. Det er også en viktig del av å styrke politiet i hele landet. Det er et arbeid regjeringen allerede har startet, fordi vi i vårt forslag til statsbudsjett prioriterer 200 mill. kr mer til bl.a. flere politifolk i hele landet, noe Høyre ikke hadde med i sitt forslag til statsbudsjett.

Sveinung Stensland (H) [13:49:20]: Jeg har flere ganger sagt at det er fint med mer penger til politiet, men det er også fint med en plan for hvordan de pengene skal brukes. Det er interessant å notere at den planen ikke foreligger.

Hva tenker statsråden om at man vil bruke politiresurser til å bemanne kontorbygg, som absolutt ingen i politiet vil, framfor å sørge for å ha flere polititjenestemenn ute blant vanlige folk i hele landet som vi er så glad i?

Statsråd Emilie Mehl [13:49:53]: Jeg registrerer at representanten, som tidligere, har en veldig kategorisk tilnærming til hvem man skal lytte til, når han sier at absolutt ingen i politiet har en bestemt mening.

For regjeringen er det viktig å lytte til kommuner og politiet selv, som en del av det arbeidet vi skal gjøre med å finne gode plasseringer for nye tjenestesteder. Det er med den hensikt å fylle et rom som står tomt, hvor politiet ikke er tilstrekkelig til stede lokalt, etter at regjeringen som satt før oss, som Høyre var en del av, gjennomførte en politireform med det resultat at det noen steder har blitt veldig store avstander og for lite politi til stede i hverdagen til vanlige folk.

Spørsmål 25

«Hva vil statsråden gjøre for å etterkomme ønske fra Marker kommunes ordfører om å gjenåpne det lokale lensmannskontoret?»

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tage Pettersen til justis- og beredskapsministeren, er trukket tilbake.

Dermed er sak nr. 2, den ordinære spørretimen, avsluttet.

Sak nr. 3 [13:50:44]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.50.

